

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XX, številka 6, november 2015, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
5. Forum
Ljubljana

8
Mestni
kavalirji
osebno

14
Nova
fotomonografija
Ljubljane

34
Program
prazničnega
decembra

Častni meščan prof. dr. France Bučar (2. februar 1923–21. oktober 2015)

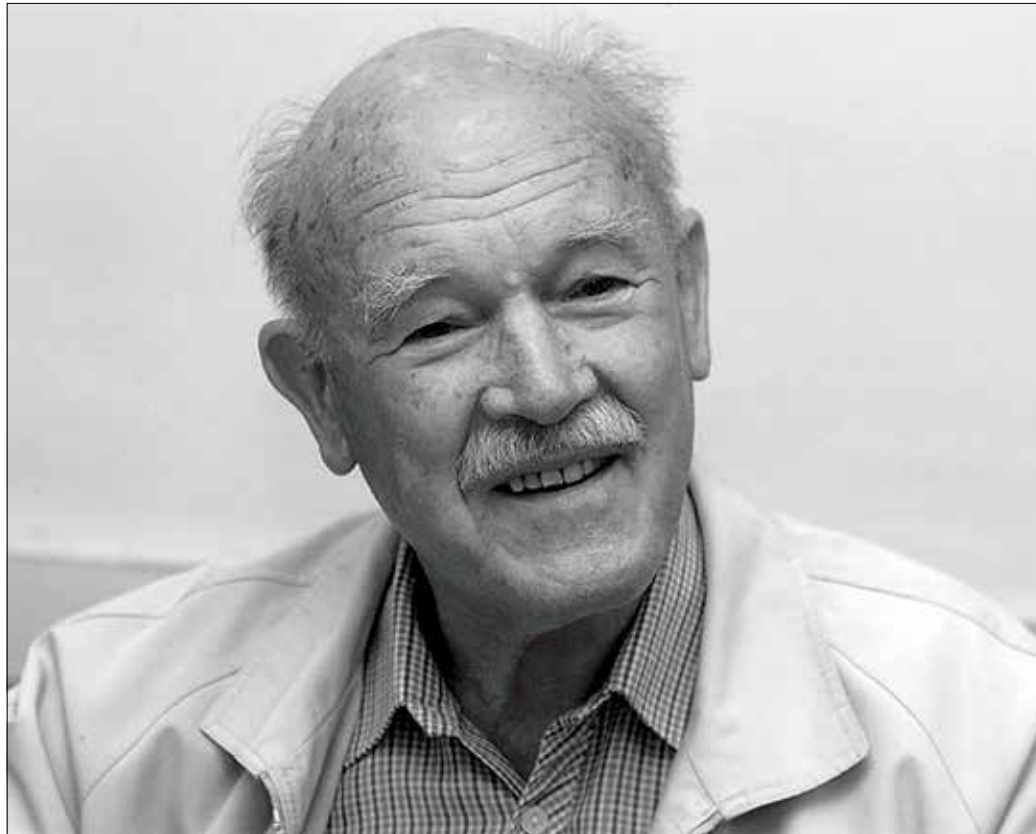

Foto: Miha Fras

Častni meščan Ljubljane prof. dr. France Bučar

PRIJATELJ PROF. DR. FRANCE BUČAR

Akad. prof. dr. Jože Mencinger

Spoštovana gospa Bučarjeva, spoštovani zbrani!

Ko se poslavljamo od profesorja Bučarja, naj spregovorim nekaj besed. Ne bom govoril o njegovem življenju in delu. O tem je bilo te dni in še bo mnogo povedanega in napisanega. V zgodovini in spominu bo ostal za zmeraj zapisan kot državnik slovenske osamosvojitve, oče ustave, prvi predsednik parlamenta, ki je razglasil vse najbolj pomembne dogodke ob nastanku Slovenije. Ostal bo v spominu tudi po knjigah, ki jih je napisal, in po mnogih iskrih besedah, ki jih izrekel v parlamentu, tudi tistih o »guncanju afen«. Ne bom govoril o politiki, ki je zaznamoval najbolj usodno razdobje Slovenije, ampak o svojem učitelju na Pravni fakulteti in predvsem o svojem prijatelju Francetu.

Kot učitelja sem ga spoznal že pred več kot petdesetimi leti. Njegova predavanja so bila za tiste čase precej nenavadna, a pravzaprav je bil nenavaden kar sam. Zame je bil predvsem slab politik v najboljšem pomenu besede. Kar mu je bilo včeraj modro, se naslednji dan ni spremenilo v zeleno, ker je tako mislila večina. Bil je zasvojen s politiko, a zanjo tudi povsem neprimeren, saj je bil preveč svojeglav, bohinsko trmast in uporniški. Pravzaprav je zmeraj, kjerkoli in karkoli je bil, užival v nasprotovanju malone vsemu, kar je bilo večini samoumevno. Takšnih ljudi je malo, zato so vsaki družbi toliko bolj potrebni. Najbolje se je počutil kot upornik z razlogom ali brez razloga in kot človek, ki ga,

kar je mnogokrat povedal, niso marali ne na levi in ne na desni.

Več sva se začela družiti pred dobrimi dvajsetimi leti. Nekaj let sva vsako prvo sredo po velikem šmarnu hodila k maši na Kredarico. Čeprav malone dve desetletji starejši, je hodil precej bolje od mene. Na poti na Škrlatico sem za njim zaostal kar slabe pol ure. Zadnji vrh, na katerega sva šla, je bila Črna prst. Od takrat je minilo že precej let. A tudi potem sva vsaj vsak mesec enkrat premlevala tisto, kar sva mislila, da je šlo prav ali kar je šlo narobe. Pred nekaj meseci, ko je že težko hodil, sva spet razmišljala o Črni prsti v prihodnjem letu, a oba sva vedela, da s tem ne bo nič.

Še pred mesecem, ko je prišel iz bolnice, je o letu 1991 in takratnih dogodkih razpravjal enako pronicljivo in zavzeto kot mnogo let prej. Potem je nenadoma umolknil. Prišel je do konca poti. Ostala mu je le družina, ki je skupaj s soprogo delila zadnje dneve in ure njegovega življenja. Naj končam. V imenu vseh znanih in še bolj neznanih Francetovih prijateljev vam, gospa Bučarjeva, otroci in svoji izrekam iskreno sožalje. V tolažbo vam ostaja upravičen ponos na vse, kar je v življenju naredil, pa tudi na tisto, česar ni naredil, pa mnogi mislijo, da bi moral narediti. Sam sem izgubil učitelja in vzornika, ostaja mi zavest, da sem bil njegov prijatelj.

(Govor akad. prof. dr. Jožeta Mencingerja na pogrebni slovesnosti v Bohinjski Bistrici 23. oktobra 2015.)

INTEGRALNI ČLOVEK

Prof. dr. France Bučar

Podelitev naslova častni meščan Ljubljane je čast, ki nominirancu pomeni izjemno priznanje v prizadevanju za izkoriščenje potencialov, ki so v slehernem človeku razpoložljivi kot možnost, lahko bi rekel celo kot dolžnost, da iz sebe ustvari oz. se približa liku, ki ga kot ideal omogoča in terja njegova narava kot človeka. Ta razvoj je odvisen od vrste okoliščin – se razume, da v veliki meri od njega samega –, še posebej pa tudi od okoliščin, na katere je sam lahko le malo neposredno vplival. Ne gre samo za to, da je posamezniku potreben občutek pripadnosti, da ne zapade v omamo solipsizma ali obup brezpomembnosti. Gre za bistveno več. Družbeno okolje je konstitutivni del osebe. Navzočnost bližnjega ničesar ne odvzema njegovi osebnosti. Nasprotno, šele neposredno okolje ga ustvarja v to, kar je. Od tega okolja je šele dobil jezik in sposobnost komuniciranja, zavest o samem sebi, svojo identiteto, šele okolje ga opredeljuje kot osebo, da ni samo živa marioneta. Ko človek vstopi v ta svet, ve, da je, ne ve pa še, kaj je. Šele postopno, prek čustvene povezanosti z drugimi, postaja človek. To neposredno okolje, ki je tudi mene oblikovalo v to, kar sem, je v veliki, lahko bi rekel celo v največji meri, bila Ljubljana, v kateri sem preživel večino svojega dolgega življenja.

Nobena družbena entiteta ne črpa legitimnosti iz same sebe. Vedno gre le za obliko, prek katere posameznik uresničuje svoj odnos do sveta. Posameznik kot oseba je temelj in izhodišče za vse oblike povezovanja v različne stopnje družbene integracije. Za sodobni svet je značilno, da vedno večji del svojih poklicnih, poslovnih, izobrazbenih in tudi kariernih stremeljenj uresničuje prek svoje vključenosti v širše oz. najvišje oblike družbene stratificiranosti, vedno bolj celo iznad ravni države. Posameznik se vse bolj istoveti neposredno s svojo pripadnostjo globaliziranemu svetu, pripadnostjo Evropi ali svetovnemu interesnemu povezovanju na temelju znanstvenih, različnih strokovnih povezanosti in podobno. S tem se v bistvu opredeljuje do vrednot sveta, ki naj oblikujejo njegovo osebnost. Če ga zanimajo le povezave, ki naj strežejo njegovim ciljem po karieri, materialnih dobrinah, manj povezave, ki naj ustvarjajo temelj njegovi osebnosti in čustveni navezanosti in zakoreninjenosti v okolje, iz katerega je zrasel, ne more veljati kot celostna osebnost. Postaja invalid, človek brez korenin.

Človek kot osebnost pa lahko obstaja samo v svoji integralnosti. V tem je ravno problem sodobne družbe, ki ga označujemo kot krizo osebnostne integritete in kar je lahko morda le bolj evfemističen izraz za krizo vrednot t. i. modernega človeka. Na tej lestvici zelo pogosto prevladujejo materialne in manjkajo ravno tiste vrednote, ki jih lahko zadovoljujejo »najnižje oz. najožje« družbene povezave, v prvi vrsti družina in lokalna skupnost, torej čustvena povezanost in osebnostna zakoreninjenost posameznika v okolje, iz katerega je zrasel. Samo posameznik kot celostna osebnost je lahko temelj demokracije. Brez tega se demokracija spreminja samo v formo, za katero se skriva ali kaos ali diktatura, v bistvu pa je socialna anemija, katere samo ena od pojavnih oblik je tudi ekonomska.

Ob tem razmisleku zato ne samo moja zahvala za podeljeno čast, ampak tudi zadovoljstvo, da se Ljubljana opredeljuje za tiste temeljne vrednote, ki so predpogoj za zdravo družbo, na kateri lahko z zaupanjem temeljimo svojo bodočnost.

(Zahvala prof. dr. Franceta Bučarja ob podelitvi naslova častni meščan 9. maja 2009.)

Ljubljana

Ustvarjalnost in narava Ljubljene

Akad. prof. dr. Jože Mencinger: Prijatelj prof. dr. France Bučar	2
Prof. dr. France Bučar: Integralni človek	2
Prof. dr. Igor Kononenko: Ustvarjalnost in narava Ljubljene	3
Mirjana Ribič, Veronika Sorokin: 5. Forum Ljubljana	4
Dr. Uroš Grilc: Za Ljubljano brez vandalizma	6
Pogovor z mag. Robertom Kusom o nastanitvi beguncev in migrantov	7
Staša Cafuta Trček: Kavalirji se predstavijo	8
Nasilje nad ženskami	10
Staša Cafuta Trček: Za duševno zdravje v Ljubljani	11
Dr. Tanja Pihlar: MOL na festivalu za tretje življenjsko obdobje	12
Mestne nepremičnine za nakup in najem	13
Stane Jagodič: Ljubljana. Drugačen pogled	14
Fotomonografija Ljubljane Joca Žnidaršiča	14
Delo Mestnega sveta	16
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	20
Prof. Janez Koželj: Razstava Vizije so 10: Jakopičev paviljon	21
Nada Breznik, Alenka Tomšič Grgurič: Raziskovalni dosežki mladih	22
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	23
Nada Breznik: Ddr. Peter Jurgec, jezikoslovec	24
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Aline Marzel	25
Stojan Jakopič: Gustav Tönnies in sinovi II	26
Četrtni razgledi	28
Program prazničnega decembra	34
Pogovor z Andrejem Rozmanom Rozo	36
Ljubljanski vestnik	37
Okoljske meritve	39
Kampanja MOL pred referendumom o noveli zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih	40

Fotografiji na naslovnici

Zgoraj: Interaktivna instalacija Moonolith Martina Briclja Barage, inovativni del prazničnega lučnega vesolja na Trgu republike od 3. decembra 2015 do 3. 1. 2016

Spodaj: Regijski center za ravnanje z odpadki, odprt 18. novembra 2015

Fotografija na strani 3

Prof. dr. Igor Kononenko, foto: osebni arhiv

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Marjan Sedmak
(predsednik), Aleš Kardelj,
Simona Pirnat Skeledžija,
Denis Strikovič, Lada Zei.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

O Ljubljani lahko brez kančka dvoma rečemo, da je zeleno mesto – mesto parkov, drevoredov, barja, potokov, rek in gozdov. Nešteto ur svojega življenja sem preživel na sprehodih, kolesarjenju pa tudi teku po Rožniku, Golovcu, Tivoliju, okoli Koseškega bajerja in ob Ljubljani. Svoje ure učenja in študija sem najraje preživel na kaki klopci v parku ali ob vodi, s knjigo v roki, še pogosteje z zvezkom in svinčnikom. Tem trenutkom sem hvaležen za marsikatero idejo in ustvarjalni navdih. Po študiju me je narava vabila, da sem začel ljubiteljsko nabirati zelišča, včasih tudi gobe in kostanj ter seveda regrat in čemaž, kasneje pa tudi iskati cvetoče rastline za Bachove esence. Življenje me je naučilo, da smo ljudje tesno povezani z naravo. Prav narava je naša največja učiteljica in iz nje črpamo navdih in ustvarjalnost.

O ustvarjalnosti govorijo tako modreci, umetniki kot tudi znanstveniki po vsem svetu kot o skrivnosti, ki ne izvira iz naših možganov. Carl Gustav Jung je razlagal ustvarjalne izkušnje velikih umetnikov s teorijo kolektivne podzavesti. Naš veliki filozof in modrec Martin Kojc je zapisal: »Šele v nadčutnem stanju lahko iz vsemogočne in vsevedne Nadzavesti prihajajo v našo zavest ustvarjalne ideje, ki oplajajo naše delo in ustvarjajo nekaj, česar ni bilo. (...) Človek ne more biti prav ponosen na svoj razum, ki ga le ovira pri ustvarjalnem delu. (...) Človek mora biti pri ustvarjalnem delu v stanju, podobnem transu, v katerem vodstvo prevzame nekdo drug.«

Oktobra letos sem sodeloval na znanstveni konferenci v Berlinu. Najbolj so se me dotaknile – matematično argumentirane – besede svetovno znanega ruskega matematika prof. dr. Vladimirja Vapnika, ki trenutno deluje na več univerzah v ZDA in tudi v raziskovalni skupini Facebooka: »Ustvarjalnost ne more priti iz našega sistema razmišljanja, t. j. naših možganov ali našega telesa, in moramo dopuščati možnost, da ustvarjalne ideje na nek način sprejmemo iz drugih nivojev.« Vsi veliki modreci v človeški zgodovini so imeli tesen stik z naravo. Špansko-rimski stoični filozof in dramatik Seneka je zapisal »Vse je proizvod Enega univerzalnega ustvarjalnega truda. Nič ni mrtvega v Naravi. Vse je organsko in živo, torej je ves svet živ organizem.« Osho je rekel: »Na začetku je narava, na koncu je narava, čemu potem vmes delati toliko hrupa? ... Resnično moder človek ne ve, da je moder. Moder človek je naravni pojav in je del narave. Narava je samoumevno modra.«

Kljub visokemu tehnološkemu napredku in osupljivim znanstvenim dosežkom pa je življenje 'modernega' človeka prazno tisti trenutek, ko izgubi stik z naravo. Gonja za denarjem in prestižem je mnoge oropala smisla, vse se dogaja v naglici in sistem sili človeka v 'boj za preživetje', pa čeprav je popolnoma jasno, da bi lahko z današnjo tehnologijo in s pravo mero solidarnosti, strpnosti, občutka za naravo in sočutja do soljudi vsi ljudje na tem planetu živeli udobno in mirno življenje v sožitju z naravo. Današnja civilizacija kuje v nebo razum, pozabila pa je na bistvo človeka, na njegovo srce, in na njegovo Zavest, na notranji čut, etiko in Ljubezen. Znanost in razum imata svoje meje, ki onemogočajo »znanstveno« razumevanje bistva življenja in ustvarjalnih sil narave. Znanost kot samozadostno merilo je ljudi degenerirala v biološke robote, ki so nekoliko bolj sposobni od živali in zaradi tega danes ljudje vladajo svetu in si lastijo pravico do onemoglosti izkoriščati vse, kar nam ta čudoviti planet nudi. Brezsrčno izkoriščamo živalski in rastlinski svet, ob tem pa tudi brez pomisleka izkoriščamo sočloveka, saj je vse skupaj zgolj 'boj za preživetje'. Ameriški filozof Alan Watts je že pred 50 leti rekel: »Občutek odtujitve človeka od narave vodi do uporabe tehnologije za podjarmljenje narave namesto za naravno sodelovanje z naravo.«

Mikhail Naimy je v Mirdadovi knjigi zapisal: »Ustvarjalna beseda je ključ do življenja. Ključ do ustvarjalne besede je ljubezen. Ključ do ljubezni je Sveto Razumevanje.« In tudi Albert Einstein je rekel: »Naša naloga mora biti, da se osvobodimo z razširitvijo sočutja na vsa živa bitja in na vso naravo in njene lepote.«

Ljubljana je do sedaj in srčno upam, da bo tudi v svoji viziji upravljanja in urejanja mesta v prihodnosti izbirala pot sožitja z naravo v duhu zelene prestolnice Evrope 2016, in pot sočutja in solidarnosti do sočloveka, pot ljubezni – kot njeno ime tudi narekuje. Na tej poti je vir njene ustvarjalne moči, saj je ljubezen edino, kar v življenju iščemo.

Prof. dr. Igor Kononenko

5. Forum Ljubljana o viziji razvoja

Prihodnost mest – Pametna mesta – Moč mestom

Mirjana Ribič, Veronika Sorokin

Fotografije: Bojan Kovač

Predsednik Vlade RS prof. dr. Miro Cerar, uvodni govornik na otvoritvi 5. Forumu Ljubljana o viziji razvoja dobrih praks pametnih mest 8. oktobra 2015 na Ljubljanskem gradu.

Forum Ljubljana, ki je letos potekal 8. in 9. oktobra pod naslovom *Prihodnost mest – pametna mesta – Moč mestom in ljudem*, je letni regionalni posvet, ki združuje znanje in izkušnje upravljanja mest ter opredeljuje ključna področja, vizije in strategije prihodnjega razvoja mest. Posvet je potekal v organizaciji Mestne občine Ljubljana in Inštituta GFS (GoForeSight), nanj pa so bili vabljeni visoki predstavniki Evropske komisije, mest in vlad, raziskovalci ter vplivni voditelji s področja industrije in civilne družbe. Glavni namen posveta je povezati, spodbuditi in omogočiti razvoj dobrih praks in konkretnih primerov sodelovanja med različnimi deležniki koncepta pametnega mesta. Teme letošnjega posveta so bile: ● pereči izzivi uveljavljanja (razvoja in izvedbe) koncepta pametnega mesta, ● ponujene storitve in proizvodi za pametna mesta, ● udeležba akademske sfere in nevladnih organizacij za pametna mesta, ● finančni instrumenti in poslovni modeli za razvoj pametnih mest, ● predstavitev projektov in omrežij pametnih mest ter ● digitalno podjetništvo in pametna mesta. Vsi udeleženci letošnjega foruma so bili navdušeni nad urejenostjo in lepoto našega glavnega mesta. Menili so, da je Ljubljana eno izmed najlepših mest v Evropi in na Balkanu.

Zelena politika Slovenije in Ljubljane

Prvi dan foruma sta ugledne goste foruma nagovorila predsednik Vlade RS dr. Miro Cerar in župan Zoran Janković. Predsednik vlade je v nagovoru poudaril, da forum ponuja priložnosti, da mesta prispevajo k povezovanju deležnikov, vključenih v njihov razvoj. Poudaril je, da je zeleno gospodarstvo temeljna politika sedanje vlade. Župan Zoran Janković pa je s ponosom oznanil, da je Ljubljana prejemnica uglednega naslova zelena prestolnica Evrope 2016, ki je bil dosežen z delom skupine odličnih sodelavcev pod vodstvom podžupanje Tjaše Ficko.

Aktualni in prihodnji projekti sodelujočih mest

O aktualnih in bodočih projektih sodelujočih mest so potem spregovorili: župan Zoran Janković, Milutin Polić, arhitekt Beograda, Vojko Obersnel, župan Reke, in Brunilda Porali,

županja Tirane, ki je v tej vlogi še novinka. Okroglo mizo je moderirala Alenka Žumbar Klopčič, direktorica in glavna urednica revije Energetika.net.

Župan Zoran Janković je poročal, da so njegovi sodelavci doslej realizirali več kot 1700 projektov, ki so omogočili visoko kakovost življenja občanov Mestne občine Ljubljana. Potrebno je imeti pogum in sprejeti odločitve, je povedal. Kot je znano, župan zelo rad prisluhne mnenju občanov vsak prvi torek v mesecu. »Imam najboljšo ekipo sodelavcev, ki imajo slabe plače, delajo pa ves dan in se zavedajo svoje odgovornosti. Vsi delamo za boljši jutri in zelo smo ponosni na vse projekte, ki smo jih realizirali. Tudi naši meščani so zadovoljni s podobo mesta,« je poudaril.

Župan Reke Vojko Obersnel je čestital županu Zoranu Jankoviću za dosežene rezultate in povedal, da je Reka v okviru pametnega mesta dobila superračunalnik za vodenje mestnega razvoja. V strategiji razvoja so dali prednost

gradnji sodobne zgradbe reške univerze in brezžičnemu omrežju. Zaradi svetovne krize številnih načrtov niso mogli uresničiti, posvetili pa so se zagotavljanju dobrih pogojev za nova podjetja in zaposlovanje mladih. Povedal je, da ima pristanišče na Reki zelo globok pristop do obale, kar je prednost, ki jo bodo izkoristili za ladijski transport. V kratkem času so zgradili 1.900 stanovanj za družine, urejajo tudi središče mesta in gradijo novo bolnišnico.

Brunilda Porali, županja mesta Tirane, je najprej pohvalila lepoto našega mesta in zelenje, ki ga obdaja. Povedala je, da je mesto Tirana dobro povezano z vlado. Državo čaka velika administrativna reforma, kajti 337 občin, med katerimi so bile nekatere zelo majhne, so skrčili na 67 občin. Največji izziv za mestno upravo je nadzor nad ozemljem občine Tirana. Trenutno rešujejo problem prometa, saj je predvsem središče mesta zelo obremenjeno s pločevino in izpušnimi plini. Na začetku letošnjega šolskega leta so zaprli za promet ožje središče Tirane in se tako otrsli okoli 5000 avtomobilov v mestnem jedru. Zaporu so občani zelo dobro sprejeli. Velik problem Albanije in glavnega mesta pa je upravljanje s pitno vodo, kajti država je zelo bogata z vodo, njena poraba pa je potratna.

Milutin Polić, arhitekt mesta Beograd, je najprej poudaril, da so bili Beograjčani skeptični glede sedanjega urejanja mesta, ker so se v preteklosti nekateri načrtovani projekti izjalovili. V teku je urejanje obrežja Beograda, pri projektu pa bodo sodelovali tudi ljubljanski urbanisti. V prihodnje bodo tako Beograjčani dobili veliko več zelenih in športnih površin na obrežju Save, v teku je tudi izvajanje velikega projekta Beograd na vodi. Beograd je v navezi z vlado naklonjen tujim investitorjem s poenostavljenimi administrativnimi postopki pri dodelitvi dovoljenj za gradnjo in drugo gradbeno dokumentacijo, zato so odprta vrata za velike projekte. V načrtu je tudi gradnja nove avtobusne postaje na prostoru 300.000 m². V bližnji prihodnosti bo zgrajena prva poslovna zgradba in poleg nje številni drugi objekti, ki bodo polepšali podobo mesta na območju železniške in avtobusne postaje. V načrtu je tudi urejanje nove kolesarske steze ob rečnem obrežju in urejanje zelenic v mestu.

Univerza in nevladne organizacije za pametna mesta

Drugi dan zasedanja so v okviru Forumu potekali trije tematski paneli, ki so se zaključili z okroglo mizo na temo digitalnega podjetništva in pametnih mest. 5. panel z naslovom *Univerza in nevladne organizacije za pametna mesta* je povezovala državna sekretarka z Ministrstva za okolje in prostor mag. Tanja Bogataj. V njem so univerzitetni profesorji predstavili raziskovalni napredek in razvoj rešitev za pametna mesta, predstavniki nevladnih organizacij pa so poudarili prednosti soudeležbe javnosti pri oblikovanju odločitev za pametna mesta.

Dr. Igor Papič s Fakultete za elektrotehniko je poudaril koncept povezovanja »pametnih mest s pametnim omrežjem«, ki se nanaša na povezovanje najrazličnejših vej industrije in podjetij v okviru mednarodnega projekta ERA-NET. Trenutno je vanj vključenih 26 različnih podjetij, pri čemer Slovenija najtesneje sodeluje z avstrijskimi in hrvaškimi nacionalnimi programi, nedavno pa je na novo

dobrih praks pametnih mest in ljudem

Okrogla miza o aktualnih in bodočih projektih sodelujočih mest na 5. Forumu Ljubljana.

Podelitev nagrad 5. Forumu Ljubljana.

vzpostavila tudi sodelovanje z mediteranskimi državami. Do leta 2020 je za realizacijo projekta »pametnega mreženja« namenjenih 300 mio evrov. Sredstva bodo porazdeljena na posamezne faze od raziskovalnih projektov, predstavitev do končne izvedbe. Prva faza je bila že opravljena, tako da imajo pripravljenih že več kot 120 strokovnih predlogov, sam projekt pa je trenutno v fazi praktičnih predstavitev. V okviru konzorcija so vzpostavili sodelovanje z 11 poslovnimi partnerji, med katerimi ima vidno mesto zlasti japonsko podjetje Hitachi. Za posamezne študije je bilo v okviru »mesta kot nadvirtualnega prostora« vloženih približno 23 mio evrov, za mednarodni projekt NEDO (*New Energy and Industrial Technology Development Organization*), ki poteka do leta 2016, pa je namenjenih okoli 100 mio evrov letno.

Dr. Zlatan Car z Univerze na Reki je govoril o visoko zmogljivostnih računalniških sistemih, ki podpirajo razvoj pametnih mest, in poudaril, da se koncept pametnega mesta navezuje tako na razvoj urbane regije kakor tudi na širše okolje in gospodarstvo. V bližnji prihodnosti znotraj računalniške vede iščejo nova orodja za dobre rezultate.

Mag. Simon Delakorda, predstavnik Inštituta za elektronsko participacijo (INePA), je govoril o dimenziji človeškega faktorja v gospodarskem in razvojnem pogledu širših urbanih strategij. Poudaril je zelo pomemben vidik vnaprejšnjega načrtovanja in obenem opozoril na številne prednosti, ki jih ponuja vključevanje v projekte pametnih mest.

Dr. Milena Vukmirović, raziskovalka z beograjske Fakultete za arhitekturo, je v svojem predavanju predstavila vlogo človeka v urbani arhitekturi, pri čemer je upoštevala tudi vidik trenutne migracijske krize. Povedala je, da živimo v t. i. »futurističnih družbah«, v okviru katerih gre za kombinacijo informacijske družbe in »mest znanja«, kjer so ključnega pomena ustvarjalnost, intelektualnost in individualnost. Upoštevaty pa je potrebno tudi faktorje, kot so tehnologija, okolje, zeleno gospodarstvo, kakovosten mestni transport, ekologija itd. Kot primere »inteligentnega okolja« je omenila Dunaj in Amsterdam, opozorila pa je tudi na pomemben projekt *Symbiocity*, ki temelji na povezovanju mest in vzpostavljanju njihovih medsebojnih interakcij.

Finančni instrumenti in poslovni modeli za razvoj pametnih mest

6. panel z naslovom *Finančni instrumenti in poslovni modeli za razvoj pametnih mest* je povezovala **Saša Mrak**, generalna

menadžerka z Inštituta za organizacijske rešitve (IZOR).

V njem so različni govorniki poudarjali pomen poslovnega načrtovanja za razvoj pametnih mest, pri čemer so bili še posebej pozorni na vidik ustreznega zagotavljanja finančnih instrumentov.

Garry Jacobs, predsednik korporacije **Mira International** iz Kalifornije, je govoril o poslovnem razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest kot skritih potencialih slehernega mesta. V predavanju je zastavil izziv, kako učinkovito izkoristiti vse vire in tehnologijo, ki bi pripomogli k učinkoviti komunikaciji in absolutni zaposljivosti v družbi. Poudaril je, da morajo biti za tovrsten cilj aktivirane tako uradne institucije, kot so univerze, ustanove, podjetja, kakor tudi posamezniki, kot so upokojenci, študentje idr.

Frane Šesnić, direktor Razvojnega agencije Zagreb, se je posvetil vprašanju, kako uporabiti javne razpise in javna sredstva za udeležanje pametnih mest. Poudaril je vlogo razvoja, produkcije in lansiranja na tržišče ter na primeru Zagreba povedal, da že nekaj let dajejo prednost izobraževanju in spodbujanju samozaposlovanja. Prizadevajo si za nastajanje novih podjetij, vzpostavljanje proste infrastrukture za taka podjetja in ustvarjanje več sto novih delovnih mest. Tako v zadnjih štirih letih zagotovijo več kot 30-odstotno povečanje števila novih delovnih mest letno.

Robert Mulej, glavni urednik projekta Zlati kamen, SBR d.o.o. je govoril o praktičnih metodah, kako izmeriti »inteligentni kvocient« Slovenije, in povedal, da se najvidnejši pristop na tem področju odvija v okviru projekta Zlati kamen. Poudaril je, da je bolj kot finančni vidik pomemben vidik komunikacije in na primeru razvoja občin in mest v Sloveniji, ki se jim zadnja leta raziskovalno posveča, zatrdil, da je za njihov optimalni razvoj ključnega pomena večja transparentnost, ki odpira tudi možnosti za boljše financiranje.

Dr. Pablo Collazzo z dunajske Ekonomske univerze se je v svojem predavanju dotaknil teme zdrave tekmovalnosti in produktivnosti v okviru pametnih mest. Meni, da gre pri tekmovalnosti za vprašanje privlačnosti, življenjskih standardov in celotnega omrežja od mestne infrastrukture do privabljanja podjetij in ljudi. Strategija pametnega mesta je, poudarja dr. Collazzo, doseči »večji razcvet z manj sredstvi«, pri čemer je odločilnega pomena tudi delovanje na lokalni in regionalni ravni ter povezovanje javnega in zasebnega sektorja.

Predstavitve projektov pametnih mest

7. panel je bil namenjen predstavitvi projektov pametnih mest, v katerem so sodelovali predstavniki različnih podjetij, občin in strokovnjaki na področju urbanega načrtovanja. Povezovala ga je **mag. Jana Habjan Piletič**, direktorica podjetja JHP projektne rešitve, d. o. o.

Arhitekt **Rupert Gole**, župan Občine Šentrupert, je predstavil projekt lesenega montažnega vrtca, ki ga ogrevajo na lesne sekance in so ga v občini postavili leta 2013. Povedal je, da so pri projektu sledili strategiji pametnega mesta in vzpostavili sodelovanje z lokalnimi posestvi, od koder so naročili ves les, potreben za izgradnjo vrtca.

Arhitektka **Lenka Kavčič**, direktorica projekta Odprte hiše Slovenije, je poudarila pomemben vidik vpliva arhitekture in načrtovanja prostorov na posameznika, gospodarsko rast in razvoj, **mag. Renato Totič**, predstavnik Hrvaškega Telekomu, pa je govoril o telekomunikacijski industriji kot ključnem dejavniku za razvoj pametnih mest. Poudaril je pomen večplastnega sodelovanja in interakcije različnih platform, strokovnjakov in podjetij na področju telekomunikacij.

Milutin Folić, glavni mestni urbanist in arhitekt Beograda, je predstavljal identiteto mesta na podlagi mestne mobilnosti in javnega transporta. Na primeru Beograda je prikazal zadnje pridobitve mestnega načrtovanja glede izboljšav javnega transporta. Omenil je projekt razširitve con za pešce, za katere so ugotovili, da so postale premajhne, in govoril o načrtovanju nekaterih novih mestnih con, denimo zabavišne in kulturne. V prihodnje nameravajo v Beogradu povečati število koles za javno uporabo v vseh delih mesta, zgraditi večje število javnih garaž, v začetku leta 2016 se bodo lotili prenove mestnih fasad, poskrbeli za javno osvetlitev nekaterih javnih zgradb, prenovili cvetlično tržnico itd.

Jörg Mirtl, projektni menedžer EU Strategije za Podonavje, je predstavil koncept urbane platforme v okviru Podonavja in opozoril na pomen medsebojnega sodelovanja in transnacionalnih projektov.

Ob zaključku Forumu je sledila okrogla miza na temo digitalnega podjetništva in pametnih mest, ki jo je povezoval **Blaž Golob**, ustanovitelj Forumu Ljubljana in direktor Inštituta GFS (GoForeSight). Poleg vseh sodelujočih sta iztočnice za okroglo mizo podala **dr. Milena Vukmirović** z beograjske Fakultete za arhitekturo in **Alex Mateo**, industrijski menedžer iz podjetja Libelium v Zaragoza.

Za Ljubljano brez vandalizma

Z uličnim mladinskim delom do večje kvalitete javnih prostorov

Dr. Uroš Grilc

Foto: arhiv podjetja BOB

Mladinske ulične prostovoljke podjetja Bob, ki izvajajo preventivno terensko delo, so vključene v kampanjo *Človek*, ki javnost vabi k skupnemu preprečevanju vandalizma v Mestni občini Ljubljana.

S kampanjo *Človek* Mestna občina Ljubljana opozarja na delovanje v javnih prostorih in išče načine, kako zmanjšati vandalizem. V okviru kampanje deluje skupina mladinskih uličnih delavk, ki izvajajo preventivno terensko delo, usmerjeno v skupnost. S pripadniki lokalne skupnosti sooblikujejo aktivnosti, s katerimi se skupnost opolnomoči za odgovarjanje na potrebe in reševanje aktualnih problemov v posameznem lokalnem okolju. Za mestne odločevalce – načrtovalce prostora, komunalne službe, šole, četrtne skupnosti idr. – pa bodo odzivi, ki bodo na tak način zbrani pri dejanskih uporabnikih javnih prostorov, izredno dragoceni pri pripravi ustreznih odgovorov na težave, kjer se pojavljajo. Cilj, da se v prihodnje krepí ulično mladinsko delo, je tudi eden od najpomembnejših ciljev *Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025*.

Vesna, Katja, Anja Manja, Tina in Nežka! Za vami je nekaj mesecev razgibanega terenskega dela na petih lokacijah okoli osnovnih šol, ki so statistično najbolj zaznamovane z vandalizmom. Kako ste se spoprijeli s tem izzivom?

Dela smo se lotile tako, da smo najprej izdelale podroben načrt delovanja. Prvi korak je bilo opazovanje dogajanja na izbranih lokacijah. Igrišča smo temeljito pregledale, popisale infrastrukturo in opazovale interakcije med ljudmi na tem prostoru. V drugem koraku raziskovanja smo navezale stik z uporabniki igrišč. Pogosto so nam povedali, da se jim vandalizem ne zdi sprejemljiv in da ga ne opažajo pogosto. V svojem lokalnem okolju večinoma ne zaznavajo več vandalizma v primerjavi z drugimi deli Ljubljane. Mnenja o vandalizmu smo zbirale tudi na dnevih četrtinskih skupnosti in drugih dogodkih, kjer smo obiskovalce spraševale, kaj je vandalizem in kdo so vandali. Obiskovalci so navajali primere vandalizma, ki so se pojavili v njihovi lokalni skupnosti. Cilji te aktivnosti so, da poiščemo vzroke za vandalizem in mogoče rešitve, ki jih predlagajo prebivalci in uporabniki javnih prostorov. Sodelujoči so na vprašanja pogosto odgovarjali 'na prvo žogo', a smo jih s

podvprašanji napeljale h globljemu razmisleku o vandalizmu in s tem smo skupaj razbili tudi prenekatere stereotipe.

Kako so vaša navzočnost in način dela sprejeli ključni deležniki, ravnatelji šol in predstavniki četrtinskih skupnosti?

Primarno smo navezovala stik z uporabniki igrišč, ki so nas sprejeli dobro. Na naše delo so se dobro odzvali, ker smo delovale tako, da smo iskale njihova mnenja o tematiki. Tako so bili uporabniki igrišč vključeni v razpravo o vandalizmu ter iskanje rešitev za probleme njihove lokalne skupnosti. Posredovanje, oblikovanje idej in aktivnosti na terenu smo vedno sooblikovale z uporabniki prostora. Terensko delo, ki poteka na javnem prostoru, je način dela, ki omogoča soustvarjanje različnih akterjev v okolju, kjer se izvaja.

Vaša metoda torej temelji na nevsiljivem pristopu do tistih, ki javne površine dejansko uporabljajo. Kako so se ti uporabniki razlikovali od lokacije do lokacije in kako se razlikuje njihovo razumevanje javnega prostora?

Ugotovile smo, da so igrišča vsevključujoč prostor, na katerem se zadržujejo ljudje, ki pripadajo različnim demografskim skupinam. Opazile smo, da so aktivnosti uporabnikov igrišč zaznamovane s tem, kaj prostor s svojo infrastrukturo ponuja. To pomeni, da smo na igriščih, ki ima več kakovostne športne infrastrukture, opazile, da se tudi uporabniki igrišč več ukvarjajo s športnimi dejavnostmi. Iz pogovorov z mladimi smo izvedele, da se na igriščih zbirajo mladi, ki v lokalni skupnosti nimajo drugih alternativnih prostorov za druženje. Naše osebno opažanje pa je, da so igrišča v lokalnih skupnostih, ki so bolj oddaljena od središča mesta, za mlade pomembna mesta druženja in da so ti mladi bolj navezani na prostor kot njihovi sovrstniki v središču Ljubljane.

Kaj vas je pri delu najbolj presenetilo?

Ko se podajaš v tako delo, težko predvidiš izid. Vse, kar se ustvarja, je večinoma vidno šele po daljšem obdobju. Presenetilo nas je več stvari. Lokalni prebivalci vandalizma ne zaznavajo kot problem, saj smo si lokacije izbrale glede na visoko pojavnost vandalizma. Presenetila nas je tudi skupina mladih fantov v Črnučah s svojo angažiranostjo in motivacijo za delo z nami. Skupaj smo organizirali turnir v nogometu in odbojki, namen katerega je bil zabava, rekreacija, druženje in povezovanje skupnosti ter zbiranje donacij za prenovitev igrišča, za bolj dostopno in kvalitetno druženje mladih. Načrtovanje, izvedba in ovrednotenje tega dogodka s sodelujočimi v Črnučah pomeni velik uspeh za naše delo.

Pri delu z uporabniki prostorov smo izvedele, da nekatere organizacije, ki so sicer odprte za vključevanje mladih, mladih ne zaznavajo kot takih. Naša vloga je povezovati različne akterje in organizacije v skupnosti. Tukaj nastopamo kot most med mladimi, ki uporabljajo javno površino, in organizacijami, ki delujejo v lokalnem okolju.

Za čas celotnega projekta naj omenimo zelo dobro sodelovanje z Uradom za mladino Mestne občine Ljubljana. Na uradu so pokazali poslušnost za alternativen pristop k tematiki pojavljanja vandalizma v MOL. Presenetila nas je njihova odzivnost in pripravljenost za takojšnje ukrepanje. Nudili so nam oporo pri navezovanju stikov s šolami in organizacijami, s katerimi smo sodelovale.

Če strnete vaše ugotovitve: kaj nam mladinsko ulično delo lahko pove o našem mestu in kako vidite nadaljevanje dela na terenu?

Ugotovile smo, da je pri vandalizmu ter drugih problematikah potrebno v iskanje rešitev vključevati širšo skupnost. Mladinsko ulično delo je dober pristop za delo z mladimi, vendar za delo v širši skupnosti preozek, zato smo tudi začele s preventivnim terenskim delom, usmerjenim v skupnost.

Veliko o našem mestu pove to, da je mesto financiralo pristop od spodaj navzgor, prek katerega je omogočilo vključevanje vseh pripadnikov lokalne skupnosti v sooblikovanje rešitev. Po našem mnenju Ljubljana namenja veliko pozornost razvoju mladinskega sektorja, s tem pa se razvija tudi mladinsko ulično delo. Ljubljana omogoča mladim dostopnost programov za mlade in pozornost namenja tudi oblikovanju aktivnosti za mlade. Od leta 2012 ima tudi naziv mladim prijazna občina.

V prihajajočem letu se bomo usmerile na manjše število lokacij, na katerih bomo delale z lokalno skupnostjo še bolj poglobljeno kot doslej. Predvsem si želimo povezovati vse akterje v skupnosti, ker verjamemo, da to prispeva k boljši kvaliteti življenja.

(Dr. Uroš Grilc je vodja Urada za mladino Mestne občine Ljubljana.)

Mag. Robert Kus: »Bodimo strpni in pomagajmo po svojih močeh«

Foto: Dunja Wedam

Stara OŠ Polje, samski dom Snage in večnamenska dvorana Kodeljevo so v Ljubljani pripravljene za sprejem in namestitev beguncev oziroma migrantov.

»Ljubljana slovi kot odprto mesto na vseh področjih. Tako je tudi v odnosu do migrantov/beguncev. Župan Zoran Jankovič je že 31. avgusta letos imenoval koordinacijsko skupino v MOL za pomoč državi pri zagotavljanju nastanitvenih kapacitet za begunce z namenom, da zagotovimo ustrezne pogoje za morebitno nastanitev migrantov/beguncev v našem mestu. V koordinacijski skupini so predstavniki oddelkov in služb Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, javnih podjetij in zavodov, glede na potrebo pa se sestankov udeležujejo tudi predstavniki Slovenske filantropije, Območnega združenja RK Ljubljana in Karitasa.« pojasnjuje vodja Oddelka za zaščito, reševanje in civilno obrambo mag. Robert Kus. Povedal nam je, da je imela koordinacijska skupina v tem obdobju kar nekaj sestankov na temo usklajevanja in postopkov sprejema in nastanitve migrantov/beguncev v nastanitvenih centrih v Ljubljani. Mestna uprava je na prošnjo Ministrstva za notranje zadeve 17. septembra 2015 začela z vzpostavitvijo treh nastanitvenih centrov (NC) in je že dva dni pozneje, 19. septembra 2015, vzpostavila njihovo operativnost. Doslej v njih še ni bilo nastanjenih beguncev, vendar mag. Robert Kus zagotavlja, da je Mestna občina Ljubljana pripravljena na njihov morebiten sprejem.

Ali ste z Vlado RS uskladili načrt, kam bi v Ljubljani namestili begunce in migrante? Koliko sredstev država mestu zagotavlja v ta namen? Koliko sredstev ima v ta namen načrtovanih oz. razpoložljivih Mestna uprava?

Da, že od vsega začetka poteka dobro sodelovanje med državnimi organi, ki koordinirajo to problematiko, in nami. Finančne obveznosti za delovanje nastanitvenih centrov v Republiki Sloveniji pokrivajo ministrstva iz državnega proračuna in drugih virov. Ne glede na to pa se je Mestna občina Ljubljana z županom na čelu odločila, da bo v tem obdobju sama krila stroške v zvezi z nastanitvijo migrantov/beguncev.

Ker je trenutno zelo težko oceniti potrebna sredstva za zagotavljanje nastanitve migrantov/beguncev (trenutni trendi kažejo, da begunci ne želijo v nastanitvenih centrih ostati dlje kot nekaj ur, ker Ljubljana ni najbolj ustrežna za nastanitev migrantov/beguncev iz logističnih razlogov) ima MOL v obeh

proračunih (2015 in 2016) predvidenih 11.000 evrov in 30.000 evrov na posebni postavki za te namene. Temu lahko dodamo še finančna sredstva iz splošne proračunske rezerve za leto 2016 (560.000 evrov). Seveda pa se sredstva lahko povečajo, če bo to potrebno.

Kje so trenutno na voljo nastanitveni centri Mestne občine Ljubljana? So pripravljene prostori ogrevani, imajo urejene kuhinje in sanitarije?

Mestna uprava je ministrstvu predlagala tri objekte, ki jih je ministrstvo potrdilo: ● Samski dom Snage, Poljanska cesta 66, ki lahko sprejme 83 ljudi, ● večnamenska dvorana Kodeljevo ima prostor za 150 oseb in ● nekdanja šola Polje za 160 ljudi.

Vsi prostori imajo centralno kurjavo, toplo vodo in ustrezne sanitarije. Ker se hrana zagotavlja zunaj nastanitvenih centrov, ni potrebe po zagotavljanju kuhinj.

Koliko ljudi in iz katerih organizacij imate pripravljenih, da bodo lahko poskrbeli za njihovo namestitev, prehrano in topla oblačila?

Že v pripravljalnem obdobju smo v proces zagotavljanja morebitne nastanitve migrantov/beguncev vključili vse pristojne službe v Mestni občini Ljubljana kot tudi vse nevladne organizacije in društva. V skupini sodelujejo uslužbenci Mestne uprave, Zdravstvenega doma Ljubljana, Športa Ljubljana, Snage, Območnega združenja Rdečega križa Ljubljana, Slovenske filantropije, taborniki in skavti, člani Združenja slovenskih častnikov OE Ljubljana. Po potrebi bodo vključeni tudi kolegi iz Vodovoda-Kanalizacije, Energetike Ljubljana in Ljubljanskega potniškega prometa. Vsi našti že zdaj pomagajo tudi zunaj naše občine pri delovanju nastanitvenih centrov. Vključenih je več kot sto ljudi.

Je ob namestitvah v pristojnosti mesta tudi popis prebžnikov?

Ne.

Imate pripravljen tudi načrt za primer, da bi veliko teh ljudi želelo trajno ostati v Ljubljani in bi tukaj zaprosili za azil?

Azilska problematika je stvar države. Ljubljana in njeni zavodi – predvsem šole in nevladne organizacije – že ves čas aktivno sodelujejo pri integraciji ljudi, ki so dobili status azilantov.

Kako je poskrbljeno za varnost v mestu, če bi prišlo do dalj časa trajajočega bivanja velikega števila beguncev in migrantov?

Že zdaj dobro sodelujemo s kolegi iz Policije in Mestnega redarstva, pa tudi s posameznimi podjetji, ki tudi danes zagotavljajo varnostno službo v objektih, predvidenih za nastanitvene centre. Sicer pa menimo, da se varnostne razmere ne bodo bistveno poslabšale.

Priča smo poročanju, da veliko beguncev navaja izmišljene podatke o sebi. Kako se uradni organi in prostovoljci odzovejo, če je povsem očitno, da gre res za lažne podatke, in kaj to pomeni za sožitje z njimi?

Kot rečeno, uslužbenci Mestne uprave in številni člani nevladnih organizacij in društev iz Ljubljane že aktivno sodelujemo pri delu nastanitvenih centrov zunaj Ljubljane. Naša temeljna naloga je pomagati ljudem pri njihovi prehodni nastanitvi, jim zagotoviti hrano in pijačo, odeje, obleke in obutev ter zdravstveno oskrbo. Pri tem ne delamo razlik med njimi. Popisovanje in urejanje statusa je stvar pristojnih služb ministrstva.

Ali imajo nastanjeni begunci možnost prostega gibanja po mestu?

Imajo.

Ali obstajajo kakšne projekcije, koliko beguncev bi utegnilo eventualno ostati v Ljubljani?

Ne. Trenutno želijo vsi migranti/begunci zapustiti Slovenijo.

Ali obstajajo podatki, koliko jih jih je že doslej prosilo za azil in kakšna so poleg varnostnih zdravstvena tveganja v primeru večjega števila?

Doslej jih je po podatkih Ministrstva za notranje zadeve za azil zaprosilo 47. Zdravstvena tveganja ostajajo enaka, kakršna že poznamo: to so nekatere bolezni, kot sta gripa in hepatitis, ki pa jih naše zdravstvene ustanove uspešno rešujejo.

Kakšne ukrepe in ravnanje priporočate meščankam in meščanom, če bi bila Ljubljana dalj časa gostiteljica večjega števila beguncev? Kako bi jim lahko prišli nasproti?

Če bi prišlo do trajnejše nastanitve migrantov/beguncev, smo dogovorjeni s posamezniki in institucijami za pomoč pri izobraževanju teh ljudi, zagotavljanju različnih drugih aktivnosti na področju kulture, športa, prve psihološke pomoči, verske oskrbe itd. Za prebivalce pa le nasvet: Bodimo strpni in pomagajmo po svojih močeh.

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Zoran Stojinović

Andrej Šinkovec

Saša Babić

Igor Kvržić

»Zame je tisti dan, Kavalirja, najboljši!

Staša Cafuta Trček

Štiri električna vozila, ki jih je Turizem Ljubljana krstil za Kavalirje, so ena od najbolj dobrodošlih storitev v zaprtem delu mestnega središča. Ime se jim zelo prilega predvsem zato, ker so med vozniki Ljubljanskega potniškega prometa najbolj ljubeznivi izbrani kot vozniki tega okolju, meščanom in obiskovalcem prijaznega vozila. Štiri tokratne kavalirske voznike smo na pobudo gospe Smole povabili, da nam povedo, kako se počutijo v svoji vlogi, kajti gospa je našim sogovornikom ne le neizmerno hvaležna, da ta storitev v mestnem središču obstaja, ampak prav toliko tudi za ljubeznivost, lepo besedo in ustrežljivost, ki je je deležna, kadarkoli jih potrebuje. Tudi več rednih uporabnikov uslug Kavalirjev so veseli, da jim Kavalirji lajšajo dnevne poti in vsakokrat polepšajo dan. Prvega Kavalirja je mesto dobilo v letu 2008, ko se je z novimi ureditvami mestno središče začelo razbremenjevati prometa, letošnje četrto vozilo pa je najnovejša pridobitev med trajnimi novostmi Evropskega tedna mobilnosti 2015. Sprva so Kavalirji vozili le v toplejših mesecih leta, zadnji dve leti pa sta zaprta Kavalirja na uslugo tudi pozimi.

Vozniki Kavalirjev so povedali

Zoran Stojinović: Tri električna vozila Kavalir oziroma dva v zimskem času, so meščankam, meščanom in obiskovalcem mesta na voljo vsak dan v tednu med 8. uro zjutraj in 8. uro zvečer. Skupaj nas je na tem delovnem mestu deset voznikov. Zadnjič sem začel šteti, koliko rednih strank imam, in naštel sem jih 100, kar me izredno veseli. Gre predvsem za starejše prebivalce ožjega mestnega jedra. Peljemo jih od začetka pešcane do vhoda zgradbe, kjer živijo. S starejšimi ljudmi imamo še prav poseben odnos, saj smo jim res v pomoč. Povedo nam, da se z nami počutijo zelo varno, in to je najbolj pomembno. Včasih je na Kavalirja potrebno počakati kakšno minuto, dve, a nikoli ne zatajimo. Trudimo se, da je naš servis vreden zaupanja. Kavalir že 6 let nudi storitve tudi na pokopališču Žale. Prejšnja leta je vozil tri dni pred prvim novembrom, letos pa smo na pobudo gospoda župana začeli z vožnjami že osem dni prej in s tem dosegli res kavalirsko poslanstvo. Občanke in občane smo počakali pri vходу pred pokopališčem, jih odpeljali do groba in jim tam tudi pomagali, na primer prižgati sveče ali pa odložiti cvetje, ikebano, nato pa jih odpeljali ali do avtobusa, taksija ali do parkirišča. Prišlo je ogromno ljudi. Hvaležen sem tudi vsem meščankam in meščanom za prijazne in spodbudne besede, ki so nam jih namenili v tem času.

Andrej Šinkovec: Kavalir sem že peto sezono. Zelo rad hodim v službo. Ljudje so zelo hvaležni. Vidim, da nas res potrebujejo. Pogoji dela in storitve so različni v različnih letnih časih. Seveda je Kavalir spomladi, poleti in jeseni bolj v stiku z ljudmi, saj je odprt in je kontakt z ljudmi večji. Zimska, zaprta in ogrevana Kavalirja pa sta prijetno zavetje ob nizkih temperaturah. Kot zanimivost s turisti lahko povem, da jih veliko že ve, da smo na voljo v pešconi, saj na spletnih straneh, na katerih zapisujejo vtise obiskovalci našega mesta, ti zmeraj pohvalijo to brezplačno storitev. Poleg mladih vozimo tudi starejše turiste, ki teže hodijo. Z veseljem jih zapeljemo en krog in navdušeni so, saj si s te perspektive ogledajo več mestnih prostorov, kot bi si jih sicer.

Saša Babić: Mestni kavalir sem že četrto sezono. Najbolj me razveseli veselje v očeh starejših, ko jim polepšam dan, ko jih odpelješ od ene točke do druge. Ali pa jim najdeš rešitev, ko na primer ne vedo, kje stoji avtobus, in so tako srečni, da jim oči kar zasijejo. Zadovoljstvo uporabnikov mi je velika nagrada za poslanstvo, ki mu kavalirji sledimo. Včasih pridejo v mesto tudi starejši upokojenci s svojimi varovanci, ki zaradi omejenega gibanja ostajajo doma ali pa v domu za starejše. In ko jih peljemo po mestnem jedru, kar ne morejo verjeti, kako lepa, urejena, prenovljena je danes Ljubljana. Marsikdo reče, da je postala kot velika dnevna soba, kjer se vsi počutijo dobro razpoloženi. Nobenega pritiska ne občutijo. Prebivalcem mesta svetujem, da je dobro, če nas pokličejo kakšnih deset do petnajst minut, preden nas potrebujejo, na telefonski številki: 031/666 331 ali 031/666 332. Zmeraj so dobrodošli!

Igor Kvržić: Na delovnem mestu kavalirja sem že šesto leto. Vsi smo vozniki avtobusov, nekatere med nami pa je doletela ta čast, da smo postali vozniki Kavalirjev. Zame je tisti dan, ko v mestu vozim Kavalirja, najboljši! Rad delam z ljudmi, rad sem v mestu, rad pomagam starejšim občanom, invalidom, vsem rad ustrezem s Kavalirjem. Vsi so dobrodošli, da prisedejo, a prednost imajo invalidi, starejši, mamice z otroki, prebivalci v pešconi z nakupljeno prtljago. Bralcem glasila Ljubljana sporočam, naj se vsi, ki imajo opravke v mestu, kdaj zapeljejo en krog z nami, predvsem pa vsem želim veliko zdravja, sreče in ljubezni!

ko v mestu vozim

K A V A L I R
 031/ 666 331
 031/ 666 332

Stalni uporabniki Kavalirjev

Petra Ogrinc: Že nekaj mesecev me vsak dan počaka eden izmed mestnih Kavalirjev na vhodu v peščono pri parlamentu. Sem invalidka in teže hodim, zato mi ta storitev izredno olajša pot do službe. Vsi vozniki so prijazni in ustrezljivi. Počakajo me in mi tudi pomagajo pri vstopu in izstopu v vozilo.

Saška Zrimšek: Fantje so res pravi kavalirji. S svojo profesionalnostjo upravičujejo naslov Kavalir do popolnosti. Sem redna uporabnica, saj vsak dan pridem v peščono s težjim tovorom, kavalirji pa me prijazno dostavijo do lokala Pritličje, kjer pripeljem dnevno svežo juho. Sicer pa sem že videla, da je kakšen voznik Kavalirja pobral s tal tudi kakšno smet. To se mi zdi še posebej lepo, saj se vidi, da tudi skrbijo za naše mesto, ne samo za prevoz. Pa tako zelo urejeni vozniki so in avtomobilčki so čisti. Vsekakor so dodana vrednost naši prestolnici. Meni prav vsak dan polepšajo dan.

Pohvale meščank in meščanov, poslanih JP Ljubljanski potniški promet

Boža in Anton Kavčič: Stanujeva v Stari Ljubljani, stara čez 80 let, gibalno ovirana in redno koristiva prevoz s Kavalirjem. Poudarjava, da sva z uslugo zelo zadovoljna, enako s šoferji, ki so ljubeznivi, pozorni, z njimi se hitro ter brez zapletov dogovorimo za vstopno postajo. Pozna le imena nekaterih šoferjev – Zoran, Igor, Saša, Andrej. Ko sem imela zaradi zloma na roki gips, mi je gospod Zoran odnesel nakupovalni voziček celo do stanovanja. Še posebne pozornosti pa smo bili deležni, ko smo za novo leto iz doma upokojencev Bistrica pri Trzihu pripeljali našo mamo, staro 100 let. Gospod Zoran jo je posadil v Kavalirju poleg sebe, prijetno, sproti komentiral dogodke in tako si je mama iz najboljše perspektive ogledala celotno novoletno okrašeno Ljubljano! Lahko si predstavljate, da ji je to veliko pomenilo, pa še dogovor za prevoz v cerkev naslednji dan. Zamisel s Kavalirjem je odlična, izbira voznikov tudi, podjetju želiva še veliko uspehov, zaposlenim pa veliko sreče.

Mihael Čepeljnik: Pohvale vozniku Saši za prijaznost in vso pomoč pri včerajšnjih prevozih s kavalirjem. Osebe, kot je Saša, vsekakor prispevajo k dostopnosti in tudi prijetnosti uporabe storitve Kavalirja. Zelo pohvalno.

Vesna Ferluga: Gospa je pohvalila gospoda Nika Potočnika, ki je njo in njeni prijateljci peljal s Kavalirjem. Vse so starejše gospe, stare 76 let. Na obisku je imela dve prijateljci iz tujine. Voznik jih je zapeljal po ožjem središču mesta in jim prijazno razkazal znamenitosti. Gospa Ferluga želi, da voznika osebno pohvalimo.

Gospa N. V. Potnico sem dne, 8. 9. 2015 ob 11:45 uri, poklical na zgoraj navedeno številko. Povedala je, da je imela na obisku dve prijateljci iz tujine. Voznik jih je zapeljal po ožjem središču mesta in jim prijazno razkazal znamenitosti. Gospa N. V. želi, da voznika osebno pohvalimo.

Mile in Slavica: Pozdravljeni, rada bi se zahvalila za odobritev Kavalirja ter prijaznosti in ustrežljivosti vozniku Zoranu Stojinoviću. Kot sva obljubila Zoranu, pošiljava nekaj slik kot dokaz. Hvala še enkrat.

Gregor Tisnikar: Potnico sem dne, 8. 9. 2015 ob 11:45 uri poklical na zgoraj navedeno številko. Povedala je, da je imela na obisku dve prijateljci iz tujine. Voznik jih je zapeljal po ožjem središču mesta in jim prijazno razkazal znamenitosti. Gospod Tisnikar želi, da voznika osebno pohvalimo.

Petra Ogrinc

Saška Zrimšek

Kavalir je s svojimi ustrežljivim in ljubeznivimi vozniki LPP med meščankami in meščani ter obiskovalci mesta zelo priljubljen.

Foto: arhiv LPP

V JP Ljubljanski potniški promet so izdali koledar s fotografijami voznikov mestnih Kavalirjev.

Skrb za najbolj ranljive med nami je dobrodejna za nas vse

Državo pozivamo k izvajanju Konvencije proti nasilju nad ženskami.

Brezplačna pomoč za žrtve nasilja po vsej Sloveniji.

Programi za storilce nasilja po vsej Sloveniji.

Podaljšanje ukrepa prepovedi približevanja.

Spremljanje žrtv na institucije.

Kaznivo dejanje zalezovanja.

Zaščitni ukrepi na sodišču.

Sankcije za kršitev ukrepov.

OD BESED K DEJANJEM!

Podpišem.org

Konvencija proti nasilju nad ženskami

DRUŠTVO
SOS
TELEFON
080-11-55

SOCIALNA ZBORNICA
SLOVENIJE

Sekcija za varne hiše, materske domove in druge sorodne organizacije v Sloveniji pri Socialni zbornici Slovenije

Kampanjo podpirajo:

Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Mestna občina
Ljubljana

LIUBLJANA
20. avgust 2016
ZELENA
PARTIJA SLOVENIJE

NASILJE NAD ŽENSKAMI JE DRUŽBENI PROBLEM – OD BESED K DEJANJEM!

»Marija je stara 35 let. Pri 18 letih se je zaljubila v postavnega in prijaznega fanta, s katerim se je kmalu poročila. Verjela je, da bosta z možem živela srečno do konca življenja. A se ni tako izšlo ... Mož jo je po poroki začel vse bolj nadzorovati, njena vsakdanja pot je bila iz službe v trgovino in potem domov. Prijateljic že prej ni imela veliko, po poroki pa je mož vedno bolj pritiskal nanjo, naj se sploh ne sestaja več z njimi, ker sta zdaj onadva 'eno' in se ne spodobijo, da hodi naokrog brez njega. Ker je verjela, da mora biti tako, se temu ni upirala, čeprav je čutila, da ni zadovoljna s takšnim življenjem. Prvič jo je udaril, ko je bila noseča s hčerko. Vseeno je ostala in upala, da je bil to le spodrselj, ker je imel tisti dan »slab dan« v službi. Imela ga je rada, na poti je bil otrok, kmalu se je rodil še drugi. Marija se je v odnosu počutila utesnjeno, njegovi izbruhi nasilja pa so postajali vedno hujši. Poleg poniževanja, ustrahovanja, žaljenja, udarcev je mož ob večerih, ko so otroci zaspali, zahteval spolne odnose. Z razbolelim telesom se je vsakokrat znova vdala, da le ne bi postal še bolj nasilen. Ni vedela, da je to posilstvo.

Njena otroka sta odraščala, bila sta njena sončka, njeno veselje. Vendar je videla, kako se skrijeta pod mizo, ko pride oči domov, kako se zdrzneta, ko povzdigne glas, kako se je oklepata, kadar odhaja v službo, in ji z velikimi očmi govori, da hočeta ostati z njo, da bosta pazila nanjo. Postajala sta preveč zaščitniška do nje, ona pa ni vedela, kaj naj naredi s tem. Kdo ji lahko pomaga? Skozi misli ji je švigal le stavek: če bom šla, me bo ubil, kaj bo z otrokoma? Do dne, ko ji je v zdravstvenem domu prišla v roke zloženka, na kateri je pisalo, kam se lahko obrne po pomoč. Z otrokoma se je zatekla v eno od varnih hiš, zaradi varnosti so zamenjali šolo, sama pa je nekaj časa ostala na bolniški, da se je umirila in zbrala moči, da je lahko začela urejati vse za življenje za naprej. Bala se je moža. Neznansko se ga je bala. Postopoma je v dolgih pogovorih s svetovalkami v varni hiši začela pridobivati samozavest in verjeti, da se lahko otrese njegovega nadzora, ki ga je doživljala v svoji glavi še zdaj, ko je bila stran od njega. Videla je, da otroka vse bolj zaupata ljudem okrog sebe, da sta bolj igriva, živahna in nimata več potrebe nenehno paziti nanjo. Še zdaleč ni vse za njimi. Potrebovali bi terapevtsko obravnavo, v kateri bi predelali občutja sramu, krivde, strahu, v kateri bi se lahko dotaknili najhujših spominov. Vendar je terapija plačljiva in zanjo nimajo denarja ... Potrebovali bi učinkovitejšo pravno pomoč, a tudi zanjo nimajo denarja. Potrebovali bi neprofitno stanovanje, a ga še nekaj časa ne bodo dobili, ker je čakalna vrsta zelo dolga. Potrebovali bi mir, a jih vsaka obravnava na sodišču znova vrne v preteklost. Potrebovali bi subtilno pomoč na institucijah, pa se jim še vedno zgodi, da kdo ne razume, o čem govorijo, ko pripovedujejo o preživetem nasilju ...«

Po podatkih Nacionalne raziskave o nasilju v zasebni sferi in v partnerskih odnosih iz leta 2010 je vsaka druga ženska v Sloveniji (56,6 %) od dopolnjenega 15. leta starosti doživela eno od oblik nasilja. Skoraj polovica žensk je doživljala psihično nasilje (49,3 %), skoraj četrtina pa fizično (23 %).

Leta 2008 je Slovenija sprejela Zakon o preprečevanju nasilja v družini, leta 2014 pa je ratificirala Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima. Gre za prvi mednarodni pravni instrument, ki celovito določa obveznosti držav pogodbenic za preprečevanje nasilja nad ženskami, vključno z nasiljem v družini. Določa obsežen pravni okvir za zaščito žensk pred vsemi oblikami nasilja ter preprečevanje, preganjanje in odpravljanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini.

Od 25. novembra, mednarodnega dneva za odpravo nasilja nad ženskami, do 10. decembra, svetovnega dneva človekovih pravic, poteka mednarodna kampanja *16 dni aktivizma proti nasilju zaradi spola*. V letošnjem letu bo v okviru mednarodne kampanje v Sloveniji potekala nacionalna medijska kampanja za ozaveščanje splošne javnosti o nasilju nad ženskami, v kateri bodo sodelovale slovenske nevladne in vladne organizacije ter lokalne skupnosti.

Namen kampanje je spodbuditi državo k izvajanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.

Nevladne organizacije po ratifikaciji konvencije spremljajo njeno implementacijo v praksi ter aktivno sodelujejo z zakonskimi in drugimi predlogi. Ker so priča številnim težavam, s katerimi se žrtve srečujejo v praksi, so v sodelovanju z vladnimi organizacijami s tega področja pripravile seznam sprememb, ki jih zahtevajo od države Slovenije za vzpostavitev celovitega in koordiniranega sistema pomoči žrtvam nasilja.

Zaradi preobremenjenosti zaposlenih v policiji, na tožilstvih, sodiščih, centrih za socialno delo in drugje se slabša praksa pri delu na področju nasilja, posledično pa ženske o nasilju (predolgo) molčijo. Tako je potrebna vzpostavitev celovitega in učinkovitega sistema pomoči, ki bo izhajal iz potreb žrtv nasilja. Potreben je učinkovit nadzor nad delom institucij, ki mora biti vedno usmerjeno v zagotavljanje večje varnosti za ženske in otroke, žrtve nasilja, tako doma kot na cesti.

Ker ženske v Sloveniji še vedno nimajo enakega dostopa do različnih oblik pomoči, je potrebna širitev programov pomoči za žrtve nasilja tudi v manjše kraje po Sloveniji in podpora novim psihosocialnim programom pomoči. Zagotoviti je treba brezplačno psihosocialno pomoč, dokler jo žrtve nasilja potrebujejo, in brezplačno pravno pomoč za žrtve nasilja v vseh (ne le kazenskih) postopkih, povezanih z odpravljanjem posledic nasilja.

Ker ženske v nasilnih odnosih zaradi ekonomske odvisnosti vse predolgo vztrajajo, je treba sprejeti ukrepe za večjo ekonomsko neodvisnost žensk, zlasti zmanjšati brezposelnost žensk. Programov za delo z Rominjami in starejšimi ženskami, ki so žrtve nasilja, praktično ni, prepuščene so same sebi. Žrtve nasilja so vse prevečkrat usmerjene v varne hiše, namesto da bi pristojni iz skupnih domov odstranili povzročitelje nasilja. Potrebni so široko dostopni in obvezujoči programi za povzročitelje nasilja.

Potrebno je torej preiti od besed k dejanjem!

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

LJUBLJANA JE ZA.

Ljubljana je za izenačitev pravic z veliko večino glasovala že na referendumu o Družinskem zakoniku. Na referendumu 20. decembra bomo ponovno odločali o tem, ali se lahko poročijo vsi državljani in državljanke Republike Slovenije. Ljubljankinje in ljubljanci smo srčni ljudje, ki popolnoma vsem želimo in omogočamo vrednote ljubezni, družine in poroke. Prav vsak ima pravico ljubiti in

biti ljubljen, zato ni razloga, da ne bi oddali glasu za, ki to pravico priznava vsem. Ljubljano tako meščanke in meščani kot turisti že dolgo opisujejo kot pisano, prijazno mesto.

Čas je, da Ljubljankinje in ljubljanci 20. decembra na referendumu z glasom ZA ponovno pokažemo, da živimo skupaj in spoštujemo različnost.

Mestna občina Ljubljana sofinancira različne programe nevladnih organizacij na področju nasilja nad ženskami. Če ste žrtev nasilja, pokličite eno od spodaj navedenih nevladnih organizacij, da vam pomagajo.

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

SOS telefon; zatočišče

N: p. p. 2726, 1001 Ljubljana

T: SOS telefon 080 11 55 (pon.-pet. od 12. do 22. ure, sob., ned. in praz. od 18. do 22. ure)

E: drustvo-sos@drustvo-sos.si

S: www.drustvo-sos.si

Društvo za nenasilno komunikacijo

Svetovanje žrtvam nasilja, varna hiša

Programi za povzročitelje nasilja

N: Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana

T: 01 4344 822 (uradne ure: pon., tor., čet. od 10. do 15. ure)

E: info@drustvo-dnk.si

S: www.drustvo-dnk.si

Društvo Ženska svetovalnica

Svetovanje žrtvam nasilja, krizni center

N: Cesta v Mestni log 55, 1000 Ljubljana

T: 031 233 211 (krizni center, vse dni, 24 ur) 01 251 1602 (dežurni telefon: pon., sre. od 16. do 18. ure; tor., čet., pet. od 10. do 12. ure)

E: zenska@svetovalnica.org

S: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si

Združenje proti spolnemu zlorabljanju

Svetovanje žrtvam spolnega nasilja

N: Masarykova 23, 1000 Ljubljana

T: 080 2880, 01 431 3341 (pon., tor., čet. od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure)

E: spolna.zloraba@siol.net

S: www.spolna-zloraba.si

Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi

Oskrba žrtv trgovine z ljudmi (svetovanje, namestitve)

N: p. p. 1646, 1001 Ljubljana

T: 080 17 22 (vsak delovni dan od 9. do 13. ure)

E: info@drustvo-kljuc.si

S: www.drustvo-kljuc.si

STIGMA – Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog

Zatočišče za uporabnice prepovedanih drog, ki so žrtve nasilja

N: Štihska 12, 1000 Ljubljana

T: 030 696 398 (vse dni, 24 ur)

E: vh.stigma@gmail.com

S: www.drustvo-stigma.si

Foto: Dunja Wedam

V začetku novembra so v prostorih Združenja DrogArt na Prečni ulici 6 odprli nove prostore Centra za svetovanje in psihoterapijo, ki deluje v okviru združenja.

NOVA SVETOVALNICA ZA UPORABNIKE PREPOVEDANIH DROG IN ALKOHOLA

V začetku novembra so v prostorih Združenja DrogArt na Prečni ulici 6 odprli nove prostore Centra za svetovanje in psihoterapijo, ki deluje v okviru združenja. V centru so s svetovalno-terapevtskim programom na voljo vsem, ki se zaradi uporabe prepovedanih drog ali alkohola znajdejo v kakršnihkoli težavah. V Združenju so se za širitev svetovalnice odločili zaradi močno povečanega povpraševanja po svetovalnih in terapevtskih storitvah v zadnjih letih. V svetovalno-terapevtski program se namreč vključuje vedno več uporabnikov, ki imajo težave predvsem zaradi uporabe klubskih drog (kokaina in amfetaminov) ter novih sintetičnih drog. Zaradi uporabe se srečujejo predvsem s težavami v odnosih z bližnjimi, prijatelji in sodelavci, pri mnogih pa so že razvile različne psihične težave ali zasvojenosti.

DrogArtova strokovna delavka Mina Paš je ob otvoritvi novih prostorov predstavila dosedanje delo in koncept dela svetovalnice, ki temelji na humanistično-relacijskem pristopu k uporabnikom drog. Poudarila je pomembnost tega pristopa, saj so po novejših raziskavah relacijske travme izjemno pomemben faktor pri razvoju odvisnosti. Do ozdravitve teh travm pa po njenem mnenju lahko pride samo v odnosu, ki ga uporabniku ponuja tovrstna terapija.

Vodja DrogArtovega Centra za svetovanje in psihoterapijo Anja Mihevc je predstavila evalvacijo in uspešnost programa v zadnjih treh letih ter število uporabnikov, vključenih v program. Število uporabnikov se je od leta 2013 do leta 2014 dvignilo za 50 odstotkov, odstotek uspešno zaključenih in še vključenih uporabnikov v letu 2014 pa je znašal 64 odstotkov, kar kaže na to, da je program učinkovit.

Uspešnost programa zagotavlja DrogArtova svetovalno-terapevtska obravnava, ki je popolnoma prilagojena

posamezniku, edini pogoj za vključitev v program pa je uporabnikova motivacija za spremembo; abstinenca uporabnika ni pogoj za vključitev vanj. Program poteka enkrat ali dvakrat tedensko na individualnih ali skupinskih srečanjih, poleg svetovalno-terapevtske obravnave pa vključuje tudi zelo pomembno širšo psihosocialno obravnavo. Uporabnikom, njihovim staršem, pedagoškimi in drugim strokovnim delavcem je na voljo tudi enkratno svetovanje ali informiranje, na katerem lahko dobijo informacijo o drogah in zmanjšanju tveganj ob njihovi uporabi.

Svetovanje s sofinanciranjem omogočajo MDDSZ, MOL – Oddelek za zdravje in socialno varstvo, MZ, MIZŠ Urad RS za mladino in FIHO. Združenje DrogArt je zasebna neprofitno volonterska organizacija, ustanovljena leta 1999 z glavnim namenom zmanjševanja škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi. Več na www.drogart.org/svetovanje.

Foto: Staša Cafuta Trček

Ob izidu brošure *Za duševno zdravje v Ljubljani* je v začetku oktobra v Mestni hiši potekala okrogla miza.

ZA DUŠEVNO ZDRAVJE V LJUBLJANI

Staša Cafuta Trček

Ob izidu brošure *Za duševno zdravje v Ljubljani* je v začetku oktobra potekala okrogla miza, ki jo je v sodelovanju s strokovnjaki in nevladnimi organizacijami s področja duševnega zdravja organiziral Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana. Knjižica sodi v serijo brošur Ljubljana – zdravo mesto, njen pglavitni namen je ozaveščanje in obveščanje javnosti o tej tematiki. V njej so predstavljene tudi storitve in programi s kontaktnimi informacijami, ki so meščankam in meščanom na voljo v primeru, da potrebujejo nasvet ali pogovor.

Brezposelnost, prekarno delo so vodilni dejavniki tveganja za resnejše duševne stiske v zadnjem desetletju

Na okrogli mizi, ki jo je povezovala dr. Vesna Švab, psihiatrinja z Medicinske fakultete v Ljubljani in na katero so bili vabljeni predstavniki nevladnih organizacij ter institucij in javnih zavodov, ki se ukvarjajo s tem področjem, so dr. Onja Grad in dr. Rok Tavčar (Psihiatrična bolnišnica Ljubljana), Saška Roškar (Nacionalni inštitut za javno zdravje NIJZ) in Tanja Velkov (društvo Ozara) spregovorili o pomenu duševnega zdravja ter o aktivnostih, ki jih izvajajo. Nato je sledila odprta razprava z udeleženci okrogle mize. Govorci so poudarili, da so bili ljudje, ki imajo težave z duševnim zdravjem, v večini primerov doslej deležni nizke solidarnosti, predvsem zaradi nelagodja, ki ga težave v duševnem zdravju vzbujajo v očeh okolice, kjer posameznik živi. Gospodarska kriza je v negotove razmere pahnila ogromno ljudi, ki so imeli prej zagotovljeno existenco. Brezposelnost, prekarno delo, različne oblike nasilja so med drugim dejavniki tveganja za resnejše duševne stiske v zadnjem desetletju.

Izzivi stresa v sodobnem življenju

Podatki Nacionalnega inštituta za javno zdravje kažejo, da poraba antidepressivov narašča tako pri nas kot tudi drugod po Evropi. »Izzivi stresa v sodobnem življenju« so tako postali zelo pomembna tema sodobnega časa. Ko se posameznik prvič sreča s težavami v duševnem zdravju, imajo te lahko na »tisoče obrazov«. Lahko gre za različne kombinacije spremenjenega mišljenja, čustvovanja, zaznavanja, spremenjenega vedenja, prizadetosti spoznavanja ter spomina. Zaradi teh simptomov se človek spopada s težavami pri opravljanju vsakodnevnih aktivnosti v družini, šoli, službi in širši okolici. In ko se posameznik prvič sreča z duševno motnjo, potrebuje veliko informacij o motnji, o zdravljenju in o možnostih, kje in kakšno vrsto pomoči lahko dobi.

Foto: Tanja Pihlar

Tudi na 15. Festivalu za tretje življenjsko obdobje je s pestrim programom sodelovala Mestna občina Ljubljana.

Duševna motnja se lahko zgodi prav vsakomur, zato je skrb za duševno zdravje stvar vseh nas

V razpravo so se vključili tudi občani, ki so se v življenju srečali z različnimi motnjami v duševnem zdravju in so ali sami zaznali spremembe ali jih je nanje opozorila njihova okolica ter so poiskali pomoč. Rezultati pomoči so pozitivni. »Vesel sem, da sem spoznal ljudi, ki so začeli spoštovati mojo stisko in na programu Pelikan sem dobil možnost in voljo za napredovanje,« je povedal Simon Novak. Dominik Baligač pa se je javno zahvalil vsem, ki so mu na njegovi poti rehabilitacije pomagali. Zbolej je namreč za paranoidno shizofrenijo. »Po zdravljenju v Psihiatrični bolnišnici v Ljubljani so mi ponudili bivanje v stanovanjski skupini Šent. Takrat nisem vedel, kaj je to, imel sem slabe občutke glede tega, predstavljal sem si, da je tam vse razmetano in zakajeno, a ni bilo tako. Prav nasprotno, stanovanja so čista, prezračena in v njih živijo dobri ljudje. Hvala vsem, ki mi pomagate na tej poti. V Ljubljano sem prišel študirat, vendar zaradi bolezni nisem končal študija. A nisem vrgel puške v koruzo. S pomočjo šole in Šenta mi je uspelo končati prvi letnik Višje strokovne šole za gostinstvo in turizem.« Župan Zoran Jankovič, ki se je tudi pridružil razpravi, je poudaril, da je Ljubljana mesto, v katerem živimo skupaj in moramo zato spoštovati različnost. Mesto, ki se zaveda najranljivejših skupin in jim namenja posebno pozornost, je mesto, prijazno njim in prijazno vsem. »Duševna motnja se lahko zgodi prav vsakomur, zato je skrb za duševno zdravje stvar vseh nas,« je misel Renate Ažman, novinarka in pisateljice, ki je zapisana na zadnji strani brošure. - Vsem, ki bi si jo želeli prebrati, je dostopna tudi na spletni strani www.ljubljana.si pod zavahkom Publikacije. Vabljeni, da jo preberete, saj boste v njej našli veliko aktualnih informacij. Posebej vabljeni k spoznavanju te tematike delodajalci.

MESTNA OBČINA LJUBLJANA NA FESTIVALU ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Dr. Tanja Pihlar

Med 29. septembrom in 1. oktobrom je v Cankarjevem domu tradicionalno potekal že 15. Festival za tretje življenjsko obdobje, ki ga je obiskalo več kot 15.000 obiskovalcev vseh generacij. Kot že vrsto let je na njem s pestrim programom sodelovala tudi Mestna občina Ljubljana. Festival postaja vse bolj prepoznaven tudi v mednarodnem prostoru, saj so se ga udeležili številni tuji gosti in predstavništva iz različnih držav.

Pomen vseživljenjskega učenja

Zvrstilo se je več kot 200 dogodkov, med njimi več kot 80 izobraževalnih in več kot 120 kulturnih nastopov,

pripravili so tudi 6 natečajev. Osrednja tematika strokovnega programa je bilo vseživljenjsko učenje, ki ima pomembno vlogo za kakovostno in aktivno staranje ter za vključenost v sodobno informacijsko družbo. V okviru prvega Mednarodnega dneva sta potekali mednarodni konferenci o aktivnem staranju ter o celovitih strategijah staranja. Med novostmi sta bila med drugim tudi festivalska kuhinja in domači kot, v katerem so si obiskovalci lahko ogledali pravo stanovanje, prilagojeno starejšim.

Pester program Mestne občine Ljubljana

Slavnostnega odprtja festivala so se kot govorci udeležili Boris Koprivnikar, minister za javno upravo, župan Zoran Jankovič, Anton Donko, predsednik ZDUS-a, dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ter Karina Marcus, direktorica evropskega programa AAL. Župan Zoran Jankovič je povedal, da je Ljubljana prejela več prestižnih nagrad, med katerimi mu veliko pomeni nagrada za mesto, prijazno do invalidov, saj je mesto, ki je prijazno do starejših in invalidov, prijazno do vseh. Občina je odprla 8 dnevnih centrov aktivnosti za starejše, načrtovano je tudi odprtje Urada za starejše in invalide. Dejal je, da prihaja v leta, ko festival vedno bolj razume in se veseli njegove pestre ponudbe. Na svečanosti so podelili tudi priznanja za dolgoletno sodelovanje in za častno ambasadorko razglasili Anko Ostrman.

Občina je skupaj z zavodi, ki delujejo v njenem okviru, in javnimi podjetji, pripravila bogat program dejavnosti. V treh dneh se je na obih razstavnih prostorih zvrstilo kar 46 dogodkov, ki so pritegnili številne obiskovalce. Ti so lahko med drugim dobili informacije o demenci in njenih prvih znakih (Društvo Spominčica), o čebelarstvu (Društvo Urbani čebelar, Čebelarstvo Brenča) in pohodnih poteh v mestni občini, se seznanili z uporabo defibrilatorja pri srčnem zastoju (Zdravstveni dom Ljubljana), izvedli nekaj več o fizioterapiji in delovni terapiji na domu ter uporabi pripomočkov za lažje izvajanje različnih vsakodnevnih opravil (Zavod za oskrbo na domu Ljubljana). Udeležili so se lahko tudi računalniških (MOL, Služba za lokalno samoupravo), jezikovnih (JZ Cene Štupar), izobraževalnih (Mestna knjižnica Ljubljana, Mednarodni grafični likovni center) in ustvarjalnih delavnic (ŠKUC, Pionirski dom). Prisluhnilo so lahko predavanju o žalovanju otrok in mladostnikov, ki ga doživljajo drugače kot odrasli (Slovensko društvo Hospic), o komunikacijskih ovirah za gluhe in naglušne (Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana), možnostih izboljšanja bivanja starejših (ZDUS) ... Program so popestrili barviti plesni in glasbeni nastopi različnih generacij (Mestna zveza upokojencev – Dnevni centri aktivnosti za starejše, Zavod za oskrbo na domu Ljubljana in Vrtec Kolezija). Obiskovalce so s predstavitvami različnih vadb ozaveščali tudi o pomembnosti redne telesne dejavnosti (Dnevni centri aktivnosti za starejše, Športno društvo Gibko, Zavod za oskrbo na domu Ljubljana, Športno društvo Tabor). Poleg tega je svojo dejavnost predstavilo več vrtnarskih in sadjarskih društev s podeželja, obiskovalci pa so lahko dobili tudi informacije o možnih stanovanjskih rešitvah za tiste, ki želijo starost prebiti v oskrbovanih stanovanjih (Javni stanovanjski sklad MOL) in uporabi javnega prevoza z avtobusi LPP.

Zelo bogat je bil tudi letošnji spremljevalni program, ki je potekal na različnih lokacijah po mestu in je med drugim vključeval ogled oskrbovanih stanovanj, krožni ogled mesta z avtobusom LPP in vodičem Turizma Ljubljana – kot ene od storitev ob praznovanju zelene prestolnice Evrope 2016, vodene ogled različnih razstav, mestnih znamenitosti, arheoloških parkov, ogled filmov in koncerte.

Povabilo k nakupu in najemu razpoložljivega nepremičnega premoženja Mestne občine Ljubljana

Mestna občina Ljubljana ima za zainteresirane kupce in najemnike na voljo spletno aplikacijo »Nepremičnine MOL« (<http://www.ljubljana.si/si/mol/nepremicnine/>), ki omogoča vpogled v načrt prodaje in oddaje nepremičnim v svoji lasti. Na tej spletni strani so opisani postopki prodaje in oddaje nepremičnega premoženja ter vse aktualne objave z nadrobnejšimi podatki o posamezni nepremičnini in izvedbi postopka prodaje oziroma oddaje. Pri posamezni javni objavi so navedeni kontaktni podatki in informacije o načinu prijave. Pri razpolaganju in upravljanju z nepremičnim premoženjem Mestna občina ravna v skladu z zakonodajo, ki ureja to področje, in v skladu z načeli ravnanja s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Prijazno vabimo k ugodnemu nakupu in najemu razpoložljivih nepremičnin.

PRODAMO

Poslovni prostor, Gosposka ulica 4, Ljubljana

Informativna vrednost: 132.096 €

Poslovni prostor v izmeri 82,56 m² je v pritličju stavbe na naslovu Gosposka ulica 4 v Ljubljani. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: EI ni potrebna (334. člen EZ-1).

PRODAMO

Poslovni prostor,
Malgajeva ulica 2, Ljubljana

Informativna vrednost: 31.000 €

Poslovni prostor v izmeri 30,50 m² je v pritličju stavbe. Namenjen je storitveni dejavnosti. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: D (60-105 kWh/m²a)

PRODAMO

Poslovni prostor, Letališka cesta 33, Ljubljana

Informativna vrednost: 556.500 €

Poslovni prostori, ki naravi predstavljajo 20 pisarn v skupni izmeri 612,60 m² v drugem nadstropju poslovne stavbe na naslovu Letališka cesta 33 v Ljubljani, se prodajo v celoti. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: C (35-60 kWh/m²a).

PRODAMO

Poslovna stavba z zemljišči,
Vilharjeva cesta 31, Ljubljana

Informativna vrednost: 1.152.000 €

Poslovna stavba v uporabni izmeri 1355,15 m² in zemljišča v skupni izmeri 1000 m² so v neposredni bližini središča mesta na Vilharjevi cesti 31 v Ljubljani. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: C (35-60 kWh/m²a).

PRODAMO

Poslovni prostor, Tugomerjeva ulica 2, Ljubljana

Informativna vrednost: 110.000 €

Poslovni prostor v izmeri 94,74 m² je v pritličju stavbe na naslovu Tugomerjeva ulica 2 v Ljubljani. Namenjen je storitveni dejavnosti. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: C (35-60 kWh/m²a).

PRODAMO

Poslovni prostor, Mestni trg 15, Ljubljana

Informativna vrednost: 1.690.000 €

Poslovni prostori v izmeri 828,20 m² so v stavbi na naslovu Mestni trg 15 v Ljubljani. Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: EI ni potrebna (334. člen EZ-1).

PRODAMO

Več parkirnih mest,
Neubergerjeva in Štihova ulica, Ljubljana

Informativna vrednost: 7.400 €

Parkirna mesta so v podzemni garaži na naslovu Neubergerjeva ulica 11, 25 in Štihova ulica 19 v Ljubljani, vsak v izmeri 12,50 m². Energijski kazalniki energetske učinkovitosti: EI ni potrebna (334. člen EZ-1).

Arheološko čiščenje vodnjaka na Kongresnem trgu z razstave Ljubljana. Drugačen pogled v Mali galeriji Cankarjevega doma.

LJUBLJANA. DRUGAČEN POGLED

Fotografska razstava
v Mali galeriji Cankarjevega doma

Stane Jagodič

Slovenija od nekdanj slovi po imenitnih fotografijah, ki so precejšnje pozornost posvečali motivom Ljubljane. Naj naštejemo nekaj avtorjev starejše in novejšje generacije: Fran Krašovec, Peter Kocjančič, Ivan Noč, Josip Pogačnik, Janez Kališnik, Leon Dolinšek, Joco Žnidaršič, Oskar Dolenc, Tihomir Pinter, Dragan Gale, Dragan Arrigler, Miško Kranjec, Dunja Wedam, Miran Kambič itd. Omeniti velja še slikarja Gojmirja A. Kosa in Božidarja Jakca, ki sta ljubljanske motive uporabljala kot predloge za slike. Imenitnost teh motivov potrjuje tudi trenutna razstava z naslovom *Ljubljana. Drugačen pogled* v Mali galeriji Cankarjevega doma. Trojica avtorjev mlajše generacije: **Branko Čeak**, **Domen Pal** in **Jože Maček** se je odločila, da s fotoposnetki odkrije tiste ljubljanske motive, ki so bolj ali manj skriti pred očmi širše javnosti. Pred nami je timski projekt, kajti razstavljene fotografije so opremljene zgolj z naslovi, kratkimi pojasnili motivov, a brez imen avtorjev. Sicer pa gre za sorodno vsebino, osvetlitev, barvitost in enotno opremo velikih formatov, ki spominjajo na renesančno oljno slikarstvo. Kreativna trojica se je zavedala, da majhne dimenzije fotografij z nasičeno ikonografijo ne bi dosegle ustreznega izraznega učinka.

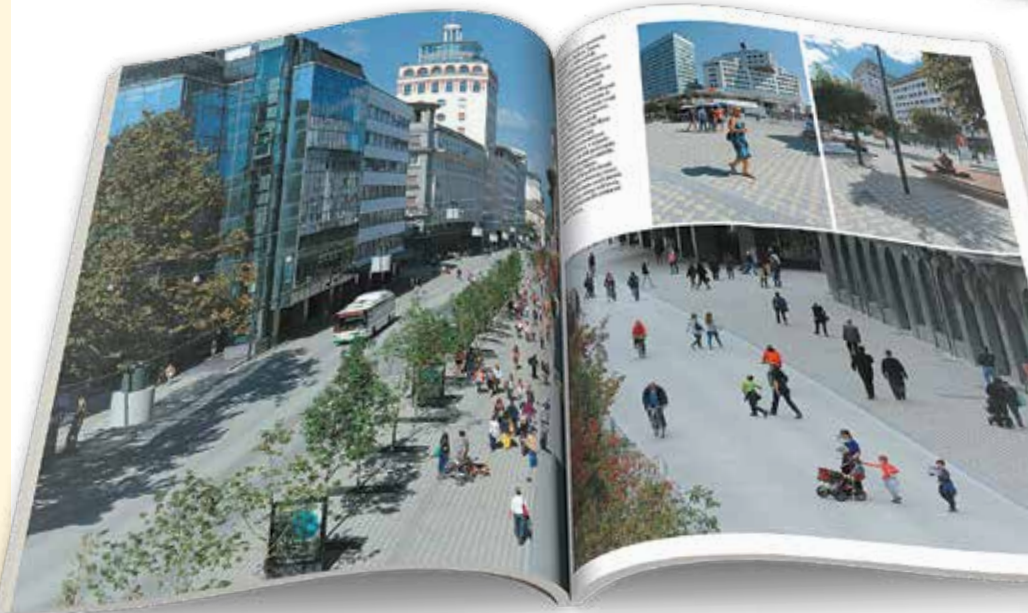
Ljubljano nosimo v srcu po zunanjih arhitekturnih, florističnih in vodnih lepota, manj pa smo meščani seznanjeni s skritimi prostori, posebej tistimi pod zemljo, v trebuhu prestolnice. Tehnično izkušeni fotografi so se pogumno spuščali v temne rove kanalizacije, globino starinskega grajskega vodnjaka, vodnjaka na Kongresnem trgu, vlažno klet Pivovarne Union in radovedno vstopali v zatemnjene interiere nad zemljo, v katerih so nameščene klasične in moderne strojno-mehanične naprave z navzočnostjo koristnikov, upravljalcev. Dokumentirali so tudi prvo slovensko elektrarno v Fužinah, atomski reaktor Jožefa Stefana v Podgorici, operacijsko sobo v Ljubljanskem kliničnem centru, observatorij na Golovcu, orgle v Cankarjevemu domu, specifične obrtne delavnice; tudi gostinsko-kavarniške sobane, nasičene z natrpano opremo in živobarvno dekoracijo, kar spominja na slikarstvo hiperrealizma popartistične usmeritve. Tudi večerni prizori v eksterieru (Lutkovno gledališče, kip Merkurja na strehi veleblagovnice, odlagališče na Barju) so premišljeni scenariji, ki spominjajo na razgibano fotomontažo. V večini gre za nočne ali večerne posnetke poetične narave, ki navzlic navzočnosti človeka nudijo skrivnostno, metafizično razpoloženje. Motivi so pretežno posneti iz ptičje perspektive in delujejo monumentalno, v nekaterih primerih celo alegorično, v duhu znanstvenofantastičnih filmov. Avtorji Branko Čeak, Domen Pal in Jože Maček so pripravili skrivnostno tehnopoetiko, poučno vizualno gradivo s poznavanjem zgodovine mesta in zapletenih tehnoloških naprav. Vsebinsko fotografskih motivov je odlično analizirala in ocenila umetnostna zgodovinarica dr. Petja Grafenauer, zato je njen uvodnik imeniten vodnik po razstavi.

Svetovljanski pogled Nova fotomonografija Joca

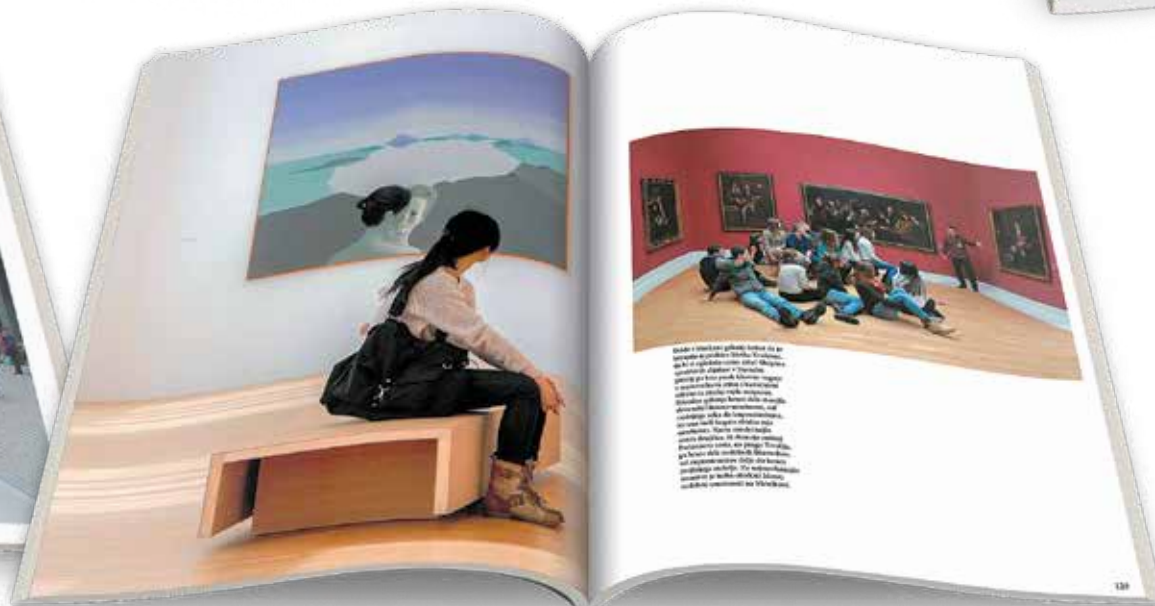
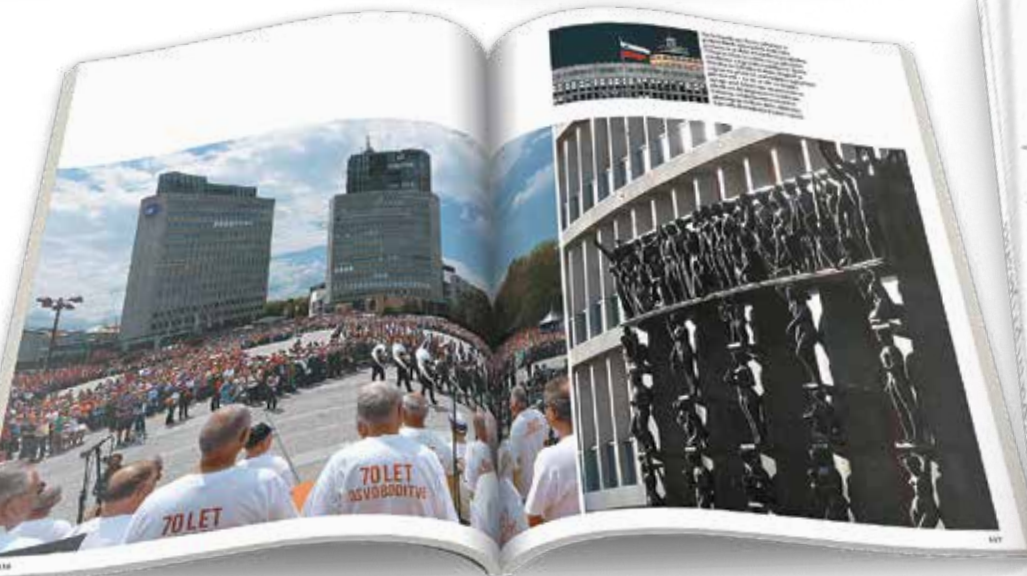
Ljubljana, ki se je v zadnjem desetletju preoblekla v moderno evropsko prestolnico s svetovljanskim mestnim utripom, je pravkar dobila zlahten portret v fotomonografiji z naslovom *Ljubljana, lepa in prijazna* legendarnega fotografa Joca Žnidaršiča. Umetnik, ki je v mesto in njegove ljudi romantično zaljubljen in se mu kot nekdanjemu fotoreporterju pred fotografsko kamero ob pravem času na pravem mestu izrisujejo čudežno lepi prizori, je najnovejšo upodobitev Ljubljane ustvaril z 240 lastnimi posnetki, v svoje videnje mesta pa pritegnil tudi 81 posnetkov fotografke Dunje Wedam, zavzete kronistke mestnega dogajanja in novogradenj zadnjih 15 let, in nekaj posnetki svojih nekdanjih kolegov fotoreporterjev časnika Delo. Ljubljana v tej knjigi pokaže svetovljanski obraz tako s svojo historično in moderno arhitekturo, s sijajem najnovejših urbanističnih ureditev kot z naravo v mestu in zaledju. Arhitekturne, urbanistične in krajinske lepote pa fotograf dojema kot prostore za uživanje življenja ljudi, ki v njih živijo ali jih le obišečejo, kot barvite

scenske kulise za pripovedovanje zgodb o življenju v Ljubljani v vseh letnih časih in na vseh glavnih mestnih prizoriščih, od Kongresnega trga, ki ga je odprla mogočna Mahlerjeva simfonija tisočev, proslavljanja 70-letnice osvoboditve na prostranem Trgu republike do vsakdanjega nakupovanja na slikoviti Tržnici, športnega pohoda na mestni znamenitosti Poti spominov in tovarštva. Ob prebiranju uvodnega besedila akademika prof. dr. Matjaža Kmecla pa bo bralec užival tako v pisateljevi razkošno sočni slovenščini kot požiranju marsikatero manj znane, vsekakor pa na novo duhovito povedane zgodbe iz življenja Ljubljane. Podatke in komentarje ob slikovnem gradivu, ki knjigi dodajajo značaj verodostojnega vodiča, sta zbrala Željko Kozinc in Bogi Pretnar, vizualni knjižni artefakt pa je ustvaril mojster oblikovanja prof. Peter Skalar. – Naj imamo Ljubljano še tako radi in naj še tako občudujemo njena nova prizorišča, knjiga Joca Žnidaršiča nam bo naše mesto še bolj priljubila.

na Ljubljano, lepo in prijazno

Žnidaršiča

Fotomonografija

LJUBLJANA, LEPA IN PRIJAZNA LJUBLJANA NICE AND FRIENDLY

- 350 barvnih fotografij na 192 straneh
- trda vezava v platno, najkvalitetnejši papir
- v slovenskem in angleškem jeziku

N: VEDUTA AŽ, D.O.O.,
Plevančeva 33, Ljubljana

S: www.veduta-az.si

E: veduta.az@t-2.net

Foto: arhiv JP Snaga

18. novembra je bil uradno odprt največji slovenski kohezijski projekt Regijski center za ravnanje z odpadki (RCERO), v katerem sodeluje 37 občin.

Fotografije: Nik Rovani

BIC Ljubljana je na Prušnikovi ulici v Šentvidu odprl Center kulinarike in turizma.

Javni sadovnjak Mestne občine Ljubljana, zasajen v znamenju Ljubljane, zelene prestolnice Evrope 2016.

Obnovljeni paviljon na Cesti Dveh Cesarjev.

Delo Mestnega Poročilo o 9. in 10. seji

Sprejeti dokumenti

Na 9. in 10. seji MS so svetnice in svetniki, ki svoja stališča do posamičnih dokumentov pred sejami usklajujejo na področnih odborih, obravnavali in sprejeli vrsto dokumentov. Na **9. seji (28. 9. 2015)**: ● Predlog Sklepa, da se v svet Svetovalnega centra za otroke in mladostnike in starše Ljubljana imenujejo Darja Golob, Mojca Kucler Dolinar in Avgušlina Zupančič, ● Poročilo o izvrševanju proračuna Mestne občine Ljubljana za leto 2015 za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2015, ● Predlog Sklepa o Amandmaju: V Odloku o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib se v prvem odstavku 12. člena črta tretja točka, ostale točke pa se ustrezno preštevilčijo, ● Predlog Odloka o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, skupaj s sprejetim amandmajem, ● Predlog Odloka o javno-zasebnem partnerstvu za izvedbo projekta pogodbenega zagotavljanja prihrankov rabe energije z namenom energetske sanacije javnih objektov v lasti Mestne občine Ljubljana, skupaj s sprejetim amandmajem, ● Predlog Sklepa o spremembah Sklepa o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrta Kolezija, ● Predlog Sklepa o spremembah Sklepa o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrta Vrhovci, ● Predlog Sklepa o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na nepremičninah s parcelno številko 656/2 in 657/2, obe k. o. 1736 - Brinje I.; na **10. seji (19. 10. 2015)**: ● Predlog Sklepa, da Mariji Horvat preneha mandat članice Sveta OŠ Vrhovci. V Svet OŠ Vrhovci se za predstavnico MOL imenuje Matejka Derganc. Mandat imenovane je vezan na mandat sveta šole, ● Predlog Sklepa, da se mag. Meliti Zorec da pozitivno mnenje k imenovanju direktorice Doma starejših občanov Ljubljana Vič-Rudnik, ● Predlog Sklepa, da se mag. Bredi Gruden in Albertu Štrancarju da pozitivno mnenje h kandidaturi za direktorja zavoda Center za dopisno izobraževanje Univerzum, ● Predlog Sklepa, da se je Mestni svet Mestne občine Ljubljana seznanil s poročilom o opravljenem nadzoru razpolaganja s premoženjem MOL, namenskosti in smotrnosti porabe proračunskih sredstev in finančnega poslovanja porabnikov proračunskih sredstev v letu 2014, ● Predlog Sklepa o spremembi Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo ŽALE Javno podjetje, ● Predlog Odloka o razglasitvi arheološkega najdišča Prule v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena, ● Predlog Odloka o razglasitvi muzejske zbirke Pivovarne Union v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena, ● Predlog Odloka o razglasitvi nekdanje realke na Vegovi ulici 4 v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena, ● Predlog Odloka o spremembi in dopolnitvi Odloka o urejanju in čiščenju občinskih cest in javnih zelenih površin, ● Predlog Osnutka Odloka o posebni rabi javnih površin v lasti Mestne občine Ljubljana skupaj s pripombami, ● Predlog Sklepa o spremembi družbene pogodbe družbe Bežigraski športni park, športni marketing skupaj s sprejetim amandmajem, ● a) Predlog Odloka o spremembah Odloka o urejanju in oddaji zemljišč Mestne občine Ljubljana za potrebe vrtičkarstva s predlogom za hitri postopek, ● b) Predlog Odloka o spremembi Odloka o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave Mestne občine Ljubljana s predlogom za hitri postopek, ● Predlog sprememb in

dopolnitev Statuta Mestne občine Ljubljana, ● Osnutek sprememb in dopolnitev Poslovnika Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana skupaj s pripombami.

Glavni poudarki razprav na 9. in 10. seji Mestnega sveta

Na **9. seji** so se mestni svetniki in svetnice dotaknili vprašanj, povezanih s perečo begunsko problematiko; nekatere svetnike so zanimala konkretna vprašanja o domnevnem številu beguncev, ki bodo morebiti prišli v Ljubljano, o njihovi nastanitvi, zdravstveni oskrbi, primerni prehrani, zagotavljanju prevajalcev, šolskem programu itd. V splošno pojasnilo je bilo povedano, da v primeru povečanja števila prosilcev obstaja Kontingentni načrt Republike Slovenije za zagotovitev nastanitve in oskrbe.

Nekateri svetniki so izrazili pomisleke ob uvedbi zapor cest in omejitvi gibanja v okolici Križank v času koncertov, češ da je s tem kratena svoboda ljudi do javnega prostora, ker jim organizatorji preprečujejo, da bi prisluhnili koncertu v parku ali na okoliških javnih površinah. Dobili so pojasnilo, da so tovrstni ukrepi potrebni zaradi varnosti obiskovalcev in obiskovalk ter zagotavljanja normalnih pogojev umetnicam in umetnikom.

V razpravi so odprli tudi vprašanje poplavne varnosti v Četrtni skupnosti Vič. Stanovalce namreč ob vsakokratnih večjih nalivih pesti strah pred morebitnimi poplavami. Nekateri svetniki so dali pobudo, da bi izboljšali organizacijo prevzema peska na več lokacijah, poleg Litijske še na Tbilisjski cesti. Uprava jim je pojasnila, da pravih rešitev ne bo, dokler ne bo pripravljen državni prostorski načrt, ne le fazi 1A in 1B, ki pomenita širitev ter delno poglobitev Malega grabna od bokalskega jezda do Ljubljaniče, temveč še naprej do Dobrove, kjer je v načrtu majhen zadrževalnik.

Mestni svetniki in svetnice so obravnavali tudi Poročilo o izvrševanju polletnega proračuna Mestne občine Ljubljana za obdobje od januarja do junija 2015, pri čemer so bili opozicijski svetniki mnenja, da bi bilo v prihodnje glede na višje stanje odhodkov kot prihodkov potrebno realno finančno načrtovanje, s čimer bi zmanjšali obseg zadolževanja. Poudarili so potrebo po primernejšem razporejanju proračunskih sredstev za pomembnejša vprašanja, ki se dotikajo tudi varnosti občank in občanov, kot je npr. zagotavljanje protipoplavne varnosti na izpostavljenih območjih. Menili so, da umetno višanje postavk na prihodkovni ravni daje nerealno oceno proračuna, in predlagali, da bi v osnutek proračuna vnesli le tiste nepremičnine, za katere je mogoče vsaj približno napovedati, da se bodo v posameznem letu prodane, ne pa vse nepremičnine. Razpravljali so tudi o projektih, ki zadevajo trajnostni razvoj okolja, kakršna sta tretja faza čistilne naprave ter povezovalni kanal. V tem kontekstu so opozorili na pomanjkljivo pripravljen projekt, ki bi ga bilo potrebno zastaviti na novo. Predlagali so, da bi se v pripravo programa iz vsake svetniške skupine vključili po enega člana, ki bi sodeloval v pripravi preliminarnih dokumentov.

Mestni svetniki in svetnice so se dotaknili tudi Osnutka novega Odloka o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, s katerim se v celoti razveljavlja Odlok

sveta

o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost iz leta 1984. Razlog za pripravo novega odloka o zavarovanju sloni predvsem na uskladitvi akta z Zakonom o ohranjanju narave. Po več kot 30 letih namreč trenutno veljavni odlok ne omogoča več učinkovitega in celovitega varstva krajinskega parka. V obstoječem odloku niso ustrezno določeni varstveni cilji, varstveni režimi pa so neustrezni in togi. Osnutek novega Odloka, ki je bil potrjen na majski seji Metnega sveta MOL, je bil skladno z Zakonom o ohranjanju narave dan v dvomesečno javno razgrnitev. Prejeli so 114 pripomb, pri čemer se jih je glavnina nanašala na sestavo Odbora za krajinski park ter na predpisane varstvene režime in pravila ravnanja znotraj krajinskega parka. Do vseh pripomb so se opredelili, številne upoštevali ter skladno z njimi v celoti preoblikovali 25. člen, ki se nanaša na sestavo, imenovanje in pristojnosti Odbora za krajinski park. Predlog odloka vključuje vse vsebine, ki jih predpisuje veljavna zakonodaja. Nekateri so izrazili pomisleke, da Odlok ne ščiti Drenikovega vrha, kjer so v načrtu nove pozidave in dovozna cesta, obenem pa so vprašljivi tudi goloseki, ki se izvajajo na Rožniku. Zanje je sporna tudi sečnja 150 let starih dreves, ki so izjemna znamenitost Ljubljane.

Na 10. seji so mestni svetniki in svetnice razpravljali o kamnolomu v Sostrem; po več desetletjih negativnega vpliva na okolje, infrastrukturo, nepremičnine in prometno varnost si krajani ČS Sostro želijo, da kamnolom preneha z delovanjem. Sostro naj ostane zeleno obrobje Ljubljane in se trajnostno razvija v okviru športnih, turističnih, kmetijskih in naravi prijaznih poslovnih dejavnosti, so opozarjali opozicijski mestni svetniki.

Obpravljali so tudi Poročilo o opravljenem nadzoru razpolaganja s premoženjem MOL v letu 2014 in ugotovili, da so v splošnem delu proračuna namenili več pozornosti nedavčnim in kapitalskim prihodkom, pri katerih so zaznali, da se realizacija pomembno razlikuje od proračuna. Glede na vedno večje potrebe po zagotavljanju sredstev za odpravo naravnih nesreč in ugotovljenega zniževanja sredstev proračunske rezerve so predlagali povečanje sredstev za te namene. Večina svetnikov je pohvalila skrbno pripravljeno Poročilo, zlasti razdelek, v katerem so zelo dobro obdelani izbrani projekti in projekti javno-zasebnega partnerstva. Nekaj pomislekov pa je bilo vendarle izraženih na projekt gradnje garažne hiše Kozolec II, kajti iz dokumentov iz leta 2009, na podlagi katerih je bilo sklenjeno partnerstvo, svetniki ugotavljajo, da se v njih ne da razbrati niti enega finančnega podatka o promotorju, ničesar o njegovem kapitalu, boniteti in drugih kazalcih, ki bi kazali na sposobnost zasebnega partnerja za izpeljavo projekta. Obenem so izrazili pomisleke, da se Nadzorni odbor ne ukvarja z aktualnimi projekti, kot je prenova Slovenske ceste, niti z družbo Bežigrasjski športni park oziroma z deleži, ki jih ima MOL v njej, in z njeno vlogo. Nekaj pripomb je bilo izrečenih glede nedavčnih in kapitalskih prihodkov, pri čemer so bila ugotovljena velika odstopanja dejanskih prihodkov od načrtovanih v okviru rebalansa in zaključnega računa za leto 2014. Nekateri svetniki so poudarili pomanjkljivost, da v proračunu MOL v preteklem letu ni bilo sredstev, namenjenih za gospodarstvo, in opozorili na problem

večinoma intervencijskega vzdrževanja osnovnih šol ter vrtcev.

V razpravi so obravnavali tudi Predlog Akta o spremembi ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo Žale, Javno podjetje, d.o.o., tako da bi to kot vsa druga podjetja lahko trgovalo prek interneta in se kot javno podjetje približalo potrebam svojih uporabnikov.

Svetnice in svetniki so obravnavali še Predlog odloka o razglasitvi arheološkega najdišča Prule v Ljubljani, muzejske zbirke Pivovarne Union v Ljubljani in nekdanje realke na Vegovi ulici 4 v Ljubljani za kulturne spomenike lokalnega pomena.

Pretresali so tudi spremembe in dopolnitve Odloka o urejanju in čiščenju občinskih cest in javnih zelenih površin, na podlagi katerega naj bi bilo za zagotavljanje čistoče tako na občinskih cestah kot na javnih zelenih površinah, prepovedano hranjenje živali, ki živijo prosto v naravi: ribe, race, vrane, golobi, vrabci, nutrije, podgane. Ob tem lahko še naprej potekajo projekti, ki se nanašajo na hranjenje prostoživečih mačk in tradicionalno krmljenje ptic v parku Tivoli. Glede tega je bilo izraženih nekaj pomislekov, kajti mačke se lahko s koncentriranjem, hranjenjem, neprimernim združevanjem na lokacijah nalezajo hudih zoonoz, bolezni, ki so zanje usodne (mačji aids in levkoza). Po mnenju nekaterih je zelo pomembno, kako in kdo hrani mačke, potrebno je tudi nenehno spremljanje, odprte pa morajo biti možnosti, da se projekt glede na dano situacijo tudi revidira. Večina je soglašala, da se ustanovi posebna medresorska delovna skupina, ki bi natančno preučila vse rešitve, humane tako do živali kot do ljudi. To vprašanje zaradi okoljevarstvenih, etičnih, socialnih, vzgojnih dimenzij presega zgolj omejitve na Odbor za gospodarske dejavnosti in promet, kajti le tako bo mogoče problematiko hranjenja prosto živečih živali rešiti na trajnostno učinkovit način. Krmišča za hranjenje ptic in veveric pa bi morala biti po mnenju nekaterih svetnikov v vseh javnih parkih in ob izhodiščnih točkah v krajinskih parke Mestne občine Ljubljana, in ne le v parku Tivoli.

Ob razpravi o Osnutku Odloka o posebni rabi javnih površin v lasti MOL je bilo izraženih nekaj pomislekov glede uporabe napačne terminologije, zlasti ko gre za definiranje posebne rabe ceste za potrebe gostinskega vrta, ki ni povezan z obstoječim lokalom. Predlagana je bila druga formulacija, da se gostinski vrtovi organizirajo na peševih površinah, ulicah, trgih ali na zelenih površinah. V razpravi so opozorili tudi na neustrezne obremenitve številnih javnih površin v mestnem središču, posebej ob koncih tednov in v času prireditvev. Ugotavljali so, da razmejitve med lokali, gostinskimi vrtovi in peševimi površinami pravzaprav ni. Izraženih je bilo nekaj pomislekov, da je gibanje za ljudi z ovirami v takšnih primerih še posebej moteče in močno onemogočeno. Razpravljavci so menili, da bi bilo prav, če bi pri pripravi Osnutka Odloka o posebni rabi javnih površin v lasti MOL sodelovali tudi predstavniki četrtinskih skupnosti. Ob tej temi so se dotaknili še predloga o višini občinske takse za ulične ute za peko korenja ali vozičke za peko kornuže, ki po dosedanjih izkušnjah temelji na obračunavanju uporabnine. Navajali so, da se je ta v Ljubljani v zadnjih 16 letih zvišala skoraj za štirikrat.

Prostori ZDL Bežigrad so prenovljeni.

Nove prostore ima tudi podjetje Želva.

Prenovljena ureditev vrta Jarše.

V Vrtcu Jarše je na novo urejeno tudi zunanje igrišče.

Svetniki in svetnice so obravnavali tudi Predlog Sklepa o spremembi družbene pogodbe družbe Bežigrasjski športni park, ustanovljene leta 2007 z namenom prenove bežigrasjskega stadiona. Sporno pri tem je, se pripominjali opozicijski svetniki in svetnice, da se rok za pridobitev gradbenega dovoljenja podaljšuje iz leta v leto že osmič zapored. Družba Bežigrasjski športni park je ponovno ostala brez okoljevarstvenega soglasja za gradnjo na območju stadiona. Razlog so visoko presežene mejne vrednosti kazalnikov hrupa v času gradnje. V ARSO menijo, da poseg ni skladen s predpisi o varstvu okolja oziroma z uredbo o mejnih vrednostih hrupa v okolju. MOL za pridobitev gradbenega dovoljenja manjkata dva ključna pogoja. Prvi je sodba okrajnega sodišča o presoji, če je sporno zemljišče dejansko funkcionalno zemljišče Fondovih blokov, kajti šele takrat bo zaključen zemljiškooknjižni postopek za sporno zelenico, drugi pogoj pa je okoljevarstveno soglasje ARSO. Odbor stanovalcev Fondovih blokov kot edino mogočo alternativo predlaga, da MOL preneha s projektom Bežigrasjskega športnega parka. Nekateri svetniki so opozorili, da se škoda na arhitekturni dediščini Jožeta Plečnika, ki je kulturni spomenik državnega pomena, le še bolj veča. Menili so, da projekt ni edina možnost za ureditev Plečnikovega stadiona, češ naj bi bil sporen na več ravneh, in da je potrebno razmisliti o novi rešitvi, med drugim tudi o ponovnem podaljšanju roka za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Dokaj burna razprava se je odvijala tudi glede Predloga sprememb in dopolnitev Statuta Mestne občine Ljubljana, v kateri so opozicijski mestni svetniki in svetnice dokumentu oporekali, ker po določbah dokumenta zbor občanov sprejema sklepe, ki naj bi bili za Mestni svet in župana nezavezujoči. Predlagali so spremenjeno navedbo, da bi bili sklepi občnega zbora občanov zavezujoči in bi jih moral v skladu s poslovníkom mestni svet oz. vsi, ki se jih problem dotika, tudi obravnavati. V tem delu so se svetniki in svetnice dotaknili tudi Predloga sprememb in dopolnitev Poslovníka Mestnega sveta MOL za naslednjimi predlaganimi spremembami: opredelitev sodelovanja javnosti pri sprejemanju aktov, določitev volivcev kot predlagatelja aktov in

odprava nekaterih nejasnosti. – Preostali dokumenti so bili razen nekaj manjših pripomb ocenjeni kot dobro pripravljene in sprejeti z večino glasov svetnic in svetnikov.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Navajamo svetniške pobude in vprašanja, ki so na 9. in 10. seji že dobili odgovore Mestne uprave. **Svetniški klub NSi** je na vprašanje o pridobitvi pravnega mnenja v zvezi s postopkom sprejemanja odlokov o proračunih MOL za leti 2015 in 2016 iz Službe za organiziranje dela mestnega sveta prejel odgovor, da je pravno mnenje z dne 18. 5. 2015 na vpogled na sedežu Službe. Na vprašanje glede revizijskega poročila Festivala Ljubljana so Svetniškemu klubu NSi iz Službe za notranjo revizijo odgovorili, da je revizija na vpogled na sedežu njihove službe. Na pobudo svetnikov **Simone Pirnat Skeledžija (SMC)**, **Marjana Sedmaka (LZJ)** in **Antona Kastelica (DeSUS)** glede uvedbe svetovalnih pisarn za prebivalstvo, ki ima kredite, so svetnikom z Oddelka za zdravje in socialno varstvo odgovorili, da ustanavljanje nove svetovalne pisarne v Ljubljani ni nujno, razen če bi se zanjo odločilo katero od ministrstev in jo tudi financiralo. Dodajajo, da je problematika prezadolženosti pogosto obravnavana tudi na rednih mesečnih dnevih odprtih vrat pri županu, obenem pa se z vprašanjem ukvarja tudi zasebni zavod Prelomi s sedežem na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Na pobudo zgoraj omenjenih mestnih svetnikov glede ustanovitve medijskega centra v sklopu MOL so svetniki iz Kabineta župana prejeli odgovor, da v MOL namenjajo veliko pozornosti obveščanju javnosti prek različnih komunikacijskih kanalov in da so novice o vseh aktualnih dogajanjih redno ažurirane. Poleg Službe za lokalno samoupravo je Ljubljančanom na voljo še Odsek za pobude meščanov, ki redno sprejema predloge, vprašanja in pobude. Svetnica **Nataša Sukić (ZL)** je na vprašanje glede zapor ob koncertnih prireditvah v Križankah z Oddelka za kulturo prejela pojasnilo, da so zapore in omejitve gibanja potrebni zaradi zagotavljanja splošne varnosti obiskovalk in obiskovalcev, kakor tudi zaradi zagotavljanja

tišine umetnicam in umetnikom v času izvajanja koncertov. Svetnico je prav tako zanimalo, kako je z omejitvijo in nadzorom oglaševanja na zasebnih površinah, trgovskih centrih, bencinskih servisih in svetlobnih objektih. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so ji odgovorili, da Odlok o oglaševanju določa zgolj pogoje in način pridobitve dovoljenj za oglaševanje na javnem mestu in zato ne velja v primeru postavitve objektov za oglaševanje na zasebnih površinah. **Svetniški klub NSi** je na pobudo glede omogočanja nekaj brezplačnih strani za mesečno objavo predstavitev delovanja svetniških klubov iz uredništva Glasila Ljubljana dobil odgovor, da se povzetki njihovega dela v posameznih številkah redno objavljajo in da je rubrika izjemoma opuščena zaradi drugih nujnih vsebin znotraj omejenega obsega posamezne številke. V takšnih primerih je rubrika objavljena v naslednjih številkah.

Svetnik **Janez Žagar (SLS)** je na pobudo glede določitve prostora za postavitve spomenika organizaciji TIGR v Ljubljani od podžupana MOL prejel odgovor, da bo komisija s pobudo seznanila Vlado Republike Slovenije. Svetnik **mag. Anže Logar (SDS)** je na vprašanje glede števila gospodinjstev na območju MOL, ki so bila upravičena do subvencij Eko sklada pred dopolnitvijo LEK MOL iz Kabineta župana prejel odgovor, da žal Eko sklad ne razpolaga s podatki o številu gospodinjstev v MOL, kakor tudi ne, kako sprememba območij vpliva na možnost pridobitve spodbude. Svetnica **Nataša Sukić (ZL)** je na vprašanje glede sanacije ploščadi ČS Dravljice z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet dobila odgovor, da Kunaverjeva in Brilejeva ploščad po občinskem prostorskem načrtu nista opredeljeni kot javni površini. Namenjeni sta dostopu do glavnih vhodov v večstanovanjske stavbe in kot taki predstavljata funkcionalno površino. Glede pristojnosti vzdrževanja je treba razrešiti vprašanje pripadajočih površin k večstanovanjskim blokom, ki ga rešuje zakon ZVEtL. Svetnica **Mojca Škrinjar (SDS)** je na vprašanje glede sistematičnega preverjanja obveznega zagotavljanja kakovosti dela v vrtcih in šolah, pri čemer jo je še posebej zanimal primer vrtca na Viču, kjer so bile ugotovljene

MESTO BERE ... SEVERNOAMERIŠKE ROMANE

Po prebiranju sodobnih evropskih zgodb v ospredje programa bralnega projekta Mestne knjižnice Ljubljana Mesto bere v novi sezoni 2015/2016 postavljamo sodobne severnoameriške romane.

Literarna obzorja bomo letos raziskovali s pomočjo zgodb ameriških in kanadskih avtorjev in avtoric: Capota, Millerja, Bukowskega, Hemingwaya, Plathove, Jongove, Atwoodove in drugih. Iskali bomo tiste zgodbe, ki povzemajo življenje v obdobju po letu 1950 na področju severne Amerike. Izbor vsebinsko zajema zelo intimne zgodbe posameznikov in prelomne dogodke, ki so zaznamovali severnoameriški prostor v tem obdobju.

Seznam knjig za literarna branja *Mesto bere ... severnoameriške romane* vsebuje 60 izbranih knjižnih naslovov. Bralci z bralnega seznama izberejo 5 knjig po svojem izboru, z izpolnjenimi in oddanimi bralnimi seznamami pa bo vsak bralec prejel priznanje in nagrado na zaključni prireditvi na Stritarjevi ulici.

Bralni projekt tudi letos pričenjamo na Ta veseli dan kulture 3. decembra, ko bodo v vseh naših knjižnicah in na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana na voljo zgibanke in sezname literature. Branja bomo zaključili 3. maja 2016. Ljubitelji literature, vabljeni k branju in sodelovanju!

Več informacij o projektu lahko dobite na naslovu ljubljana.bere@mklj.si

mestobere
... severnoameriške romane
3. december 2015–3. maj 2016

www.mklj.si/mesto-bere

mestna knjižnica ljubljana

presežene vrednosti svinca v zunanjih talnih površinah, z Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje prejela odgovor, da večina sistemov ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v vrtcih in šolah temelji tako na notranji kot zunanji presoji. MOL je v zvezi z zagotavljanjem varnega in zdravega okolja v vrtcih in šolah uvedla monitoring stanja tal otroških igrišč. Izvedli so ga že na 50 otroških igriščih javnih vrtcev v MOL, v juliju 2015 pa je potekal odvzem vzorcev tal še na 10 otroških igriščih javnih vrtcev v občini. Z odvzemanjem vzorcev tal na 31 preostalih otroških igriščih javnih vrtcev v MOL pa bodo predvidoma zaključili do konca leta 2015. Glede Viških vrtcev so z oddelka odgovorili, da so rezultati analiz tal otroškega igrišča, enote Hiša pri ladji, jeseni 2014 pokazali povišane vrednosti svinca v tleh in da je bila vsebnost vseh preostalih merjenih snovi pod mejno imisijsko vrednostjo nevarnih snovi v tleh.

Svetnica **Emilija Mitrovič (ZL)** je na pobudo glede oživitve podhodov v Ljubljani z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet dobila odgovore za konkretne podhode. V podhodu Ajdovščina pri Metalki je bila leta 2011 obnovljena stropna razsvetljava, ki je brezhibna. Odgovarjajo, da je bila leta 2010 tudi v podhodu Plava laguna prenovljena razsvetljava v nadstrešku nad stolpnici in da je podhod pod Celovško pri Kinu Šiška primerno osvetljen. Program čiščenja javnih podhodov, pasaž in arkad vključuje čiščenje stopnic, ročno in strojno pometanje tal, praznjenje košev, odstranjevanje plakatov itd. Makro čiščenje podhodov Ajdovščina, MGL in Plečnikov podhod v centru mesta poteka 5-krat tedensko, v preostalih podhodih v centru mesta pa se makro čiščenje izvaja 4-krat mesečno. Glede pobude o odstranjevanju grafitov s protigrafitno zaščito odgovarjajo, da je program odstranjevanja grafitov že v pripravi.

Svetnik **Matej Javornik (SMC)** je na pobudo v zvezi s popravljenim in dopolnjenim obrazcem oz. vlogo za oprostitev plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) za prvih pet let po vselitvi z Oddelka za ravnanje z nepremičninami prejel odgovor, da obstoječi obrazci niso v nasprotju z zakonom, so pa na Oddelku vendarle upoštevali svetnikovo pobudo in v ime

obrazca dodali novo besedo »novozgrajen stanovanjski objekt«. Nov obrazec se bo odslej imenoval: VLOGA za oprostitev plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) za prvih pet let po vselitvi v novozgrajeni stanovanjski objekt. Svetnica **Simona Pirnat Skeledžija (SMC)** je na vprašanje in pobudo v zvezi z oddajo praznih poslovnih prostorov MOL po nizki ceni z Oddelka za ravnanje z nepremičninami prejela odgovor, da veljavna zakonodaja predpisuje, da se višina najemnine določi na podlagi cenika. Pod ocenjeno vrednostjo se lahko odda v najem nepremično premoženje samoupravnih lokalnih skupnosti, ki je namenjeno poslovni dejavnosti. Merilo za izbor najugodnejšega ponudnika je ekonomsko najugodnejša ponudba. Z oddelka pojasnjujejo, da so trenutno vsi poslovni prostori v središču Ljubljane zasedeni z najemniki. Svetnica **Nataša Sukić (ZL)** je na pobudo o znižanju cen toplote prejela odgovor Energetike Ljubljana, da je cena toplote sestavljena iz dveh delov, ki sta ločeni postavki na računih odjemalcev. Variabilni del cene (cena za energijo) prikazuje stroške goriva in delno fiksne stroške proizvodnje. Fiksni del cene (cena za priključno moč) pokriva stroške distribucije toplote in delno fiksne stroške proizvodnje. Zaradi regulacije cen s strani države oz. Agencije za energijo se variabilni del cene toplote, ki vključuje tudi stroške goriva, sprotno mesečno usklajuje s spremembami nabavnih cen goriva.

Svetniški klub SDS je na vprašanje glede predvidenega roka za dokončanje del investicijskega projekta PGH Kozolec, II. faza od direktorice MOL prejel odgovor, da je treba najprej urediti medsebojne obveznosti z zasebnim partnerjem družbo ZIL Inženiring d. d. Dodaja, da je že zdaj jasno, da bo del odločanja prepuščen arbitraži in bo objekt predan v uporabo po pridobitvi pravnomočnega uporabnega dovoljenja. Svetnica **Nataša Sukić (ZL)** je na vprašanje glede pripravljenosti MOL na begunsko problematiko z Oddelka za zaščito, reševanje in civilno obrambo prejela odgovor, da je bila v okviru MOL imenovana koordinacijska skupina za pomoč državi pri zagotavljanju nastanitvenih kapacitet za begunce. MNZ je potrdilo tri nastanitvene centre, ki jih je predlagala MOL, in sicer Samski

dom Snage na Poljanski cesti, večnamensko dvorano Kodelevo in nekdanjo šolo Polje. V centrih bodo poleg predstavnikov sil za zaščito, reševanje in pomoč MOL sodelovali tudi prostovoljci, ob nujenju zdravstvene oskrbe pa predstavniki Zdravstvenega doma Ljubljana – Službe nujne medicinske pomoči. Glede vključevanja otrok migrantov v šolske in predšolske programe pripravlja resorno ministrstvo celovit načrt, varnost pa bodo zagotavljali s pomočjo Policije. **Svetniški klub SDS** je na vprašanje glede golosekov na območju Mosteca in Rožnika z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet prejel odgovor, da Zavod za gozdove Slovenije predpiše in nadzoruje potrebne ukrepe v gozdovih vseh lastništev v skladu z zakonskimi in podzakonskimi akti. Na območju Mosteca in Rožnika naj bi delo opravljalo več različnih izvajalcev ali lastniki sami. Dodajajo, da v danem primeru ne gre za golosek, temveč za sanitarno sečnjo v skladu z odločbami Zavoda za gozdove Slovenije.

Svetnica **Nataša Sukić (ZL)** je na pobudo glede umestitve varovanih kolesarnic v nezasedeni garažni hiši Kongresni trg in Kozolec ter v samem mestnem središču z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet dobila odgovor, da bodo za izvedbo projekta upoštevali sredstva, ki so namenjena za leto 2016. V letu 2015 je projekt še neizvedljiv, vsekakor pa ga nameravajo realizirati v prihodnjem letu v sklopu zelene prestolnice Evrope 2016. Svetnici **Maji Urbanc (SDS)** so na vprašanje glede ureditve prometnega območja za kolesarje na Slovenski cesti z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet odgovorili, da je na Slovenski cesti med Ajdovščino do Šubičeve hitrost vožnje omejena na 30 km/h, vozišče pa je namenjeno tudi kolesarjem. Nova prometna ureditev je v poskusnem obdobju do konca leta 2015, ko predvidevajo, da se bodo v njem pokazale prednosti in slabosti začasne ureditve. **Svetniški klub SDS** je na pobudo glede prednostne sanacije nadhoda čez železniške tire v Črnučah z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet prejel odgovor, da so trenutno v fazi pridobivanja ponudb. Dodajajo, da zadevo rešujejo prednostno in da bodo z deli začeli takoj, ko bo izbran izvajalec, trajala pa naj bi do treh mesecev, ko bodo vremenske razmere to omogočale.

Ljubljana. Zate.

Zaživela je nova spletna stran Ljubljane – zelene prestolnice Evrope 2016
www.zelenaljubljana.si

Spletna komunikacija predstavlja naslov **zelena prestolnica Evrope 2016**. Cilj spletne strani www.zelenaljubljana.si je spodbuditi čim več ljudi, da skupaj soustvarjamo zeleno družbo, hkrati pa spoznamo glavne aktivnosti in dosežke Mestne občine Ljubljana. Spletna stran je prilagojena tudi ljudem z oviranostmi. Na spletni strani tako spoznamo, zakaj je Ljubljana postala zelena prestolnica Evrope 2016, se seznanimo z **zelenimi dejstvi**, spremljamo **zelene dogodke** ali preberemo zanimive in poučne zapise v rubriki **Blog**. Ker se zavedamo pomena odgovornega in okolju prijaznega delovanja, posebej opozarjamo na rubriko **Bodi zeleno aktiven**, v kateri lahko vsakdo od nas z majhnimi spremembami prispeva k izboljšanju kakovosti življenja v Ljubljani. Obiskovalci spletne strani smo vabljeni, da se aktivno vključimo v kampanjo. Na družbenih omrežjih Facebook ali Instagram Mestne občine Ljubljana lahko dokumentiramo svoje zelene zaobljube in jih objavimo na enem izmed družbenih omrežij s # (hashtagom) **#ljzate** ali **#zelenaprestolnica2016**. Fotografije bodo objavljene tudi na spletni strani.

»Ljubljana je vzorčni primer zelene prestolnice«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Angela Ten

Hazela Mores

Paolo Perillo

Julija

Valerii Mikhailin

Brandon

Windy

Annalise

V Ljubljani je bilo že oktobra več kot milijon nočitev. Ocena za vse nastanitvene objekte v Ljubljani za deset mesecev je 1.057.713 nočitev, kar je 19 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Rast števila gostov potrjuje, da Ljubljana ostaja zaželena turistična točka, kamor se obiskovalci radi tudi vračajo. Letos so že oktobra ustvarili več kot milijon nočitev, lani pa je bila ta meja presežena decembra. V dvanajstih mesecih leta 2014 je bilo namreč v Ljubljani 1.021.929 nočitev, letos pa v desetih mesecih že 35.700 nočitev več. V Turizmu Ljubljana rasti nočitev pričakujejo vse do konca leta, saj je letos začetek prešernega prazničnega dogajanja teden dni prej kot prejšnja leta, poleg tega se Ljubljana uvršča med najlepše praznično okrašene evropske prestolnice, navdušujeta pa jih tudi naša pristna kulinarika in prijaznost prebivalcev Ljubljane.

Angela Ten, borzna posrednica, Singapur
Nisem naredila domače naloge, da bi vnaprej naredila načrt, kaj si bom ogledala v Ljubljani, saj je bila moj glavni cilj Hrvaška. Potujem sama. V Ljubljani sem se osredotočila na kulinariko. Za domov sem kupila jelenjo klobaso, ki sem jo na Tržnici tudi degustirala. V gostilni pa sem naročila ovčetino. Prav tako sem naročila vašo znano klobaso. Kako se ji že reče?

Hazela Mores, Manila, Filipini
Juhuuuu, Ljubljana je zelo lepa in živahna. Veste, zame je pri vas vse eksotično. Vsaka stvar, ki jo vidim, je zame nekaj novega, drugačnega, kot smo navajeni doma. Verjetno tako kot za vas pri nas. V spominu mi bodo ostali veliki zmaji, ki se dvigajo v nebo na mostu. Pa vaša dva psa, ki sta srčkana. Slikajte me z njima in pošljite fotografijo po e-pošti. Pohitite prosim, mudi se mi, saj zaostajam za skupino (prikupen nasmeh). Čaka nas še ogled Švice, Nemčije, Češke in Hrvaške.

Paolo Perillo, uvoznik, Milano, Italija
V Ljubljani imam občutek, da prebivalci znate uživati življenje. Se ne čudim, saj jim mesto Ljubljana pomaga pri tem. Mesto je elegantno, na trenutke kot srednjeveška gospa v družbi mladih ljudi. Ne spomnim se natančno imena restavracije, kjer sem večerjal, a meso je bilo tam zelo dobro uležano in zrelo. To so tiste drobne stvari, ki si jih tujec zapomni v mestih, ki jih obišče. Ostanite takšni,okusni!

Julija, študentka, Santander, Španija
V Trstu sem prek Erazmusa na študentski izmenjavi. Prvič sem v Ljubljani, ampak imam občutek, da se bom še vrnila. Ravno sem naletela na dogodek Pivo in burger fest. Uživam! Človek se tukaj kar zadrži, saj je ponudba zelo pestra. Naročila sem že kar nekaj hamburgerjev in piv. Vaši garažni pivovarji so izredni. Asov burger pa najboljši.

Valerii Mikhailin, vinski ambasador, Moskva, Rusija
V Ljubljano sem prišel zaradi posla. Na povabilo slovenskega podjetja, ki prodaja tuja vina, sem kot predstavnik znane Ruske vinske kleti Abrau Durso zastopal naše penine na sejmu Vino Ljubljana. Rad bi pohvalil celotno organizacijo in tudi vaše ljudi, ki so z zanimanjem degustirali. Videlo se je, da imajo veliko znanja o kulturi pitja vina in jih zanimajo vina, ki se pridelujejo v drugih državah. Za ogled Ljubljane nisem imel prav veliko časa, sem se pa sprehodil po centru, ki je pravi balzam za dušo, pa tudi vse je nekako logično postavljeno in povezano med seboj. V spominu mi bo ostala majhna reka, pogled na kamniti grad ter malo večji trg, na katerem ni ničesar, samo pešci in kolesarji.

Brandon, študent, Hemilton, Kanada
V Evropo sem prišel na obisk k bratu, ki živi na Škotskem. Tam je že precej hladno in zaželel sem si toplejšega, mediteranskega podnebja, a ne preveč na jugu. Ko sem

iskal po internetu več informacij o tem, kateri kraj bi izpolnjeval moje želje, se mi je ponudila Ljubljana. Sončni žarki so tukaj v poznem oktobru prijetni in opažam, da nisem edini, ki kot martinček išče toploto. Ob reki je na obeh straneh takšna gneča na sončnih terasah, da je kar težko najti prostor.

Windy, študentka, Vaughan, Kanada
V Franciji sva s kolegico na študentski izmenjavi. Trenutno imamo prost teden, pa nama je prijatelj, tudi Kanadčan, svetoval, da obiščeva Ljubljano. Opisal nama jo je v samih superlativih. Mesto je kot iz škatlice. Narava, arhitektura in ulice so tako lepo skladno zlit med seboj, da se človek nezavedno umiri, zato mesto ne daje občutka stresa kot večina drugih prestolnic.

Annalise, študentka, Stratford, Kanada
Ja, tako kot je Windy povedala, mislim tudi sama. Izvedeli sva tudi, da je Ljubljana postala zelena prestolnica Evrope 2016. Da je prejela ta laskavi naslov se sploh ne čudiva, saj je Ljubljana vzorčni primer zelene prestolnice. Pohvalila bi tudi ponudbo hrane, ki je res sveže pripravljena, prav tako odličen okus kuhanega vina. Morda se vam zdi, ah, kuhano vino, a povem vam, da je pogosto to instant napitek, tukaj pa zaznaš, da gre za pravo vino.

Razstava VIZIJE SO 10: Jakopičev paviljon

Prof. Janez Koželj

Fotografiji: Nik Rovar

V Galeriji Kresija na Stritarjevi ulici je na ogled razstava Vizije so 10: Jakopičev paviljon.

Razstave Društva arhitektov Ljubljana pod naslovom Vizije so hočejo povedati, da so za vsak razvoj potrebne vizije, da brez vizij ne moremo napredovati. O tem nas prepričuje tudi Fabianijeva zapuščina, ki se ji letos posvečamo. Maks Fabiani je bil vizionar, vizionarsko je bilo njegovo prizadevanje za moderno umetnost, vizionarska je bila njegova Akma, s katero je napovedal smer razvoja svetovne družbe, vizionarski so bili njegovi urbanistični načrti za Bielsko, Gorico in Ljubljano, vizionarski je bil projekt Jakopičevega paviljona, ki ga je zasnoval.

Z izgradnjo paviljona leta 1908 se je tudi končalo Fabianijevo ustvarjanje za Ljubljano, ki se je začelo leta 1895 z načrtom regulacije mesta po potresu, s katerim je doprinesel k vsestranskemu razvoju in napredku mesta. Ljubljana je bila na prelomu stoletja nazadnjaška in provincialna, zato ni čudno, da je bilo v javnosti čutiti odpor proti moderni umetnosti secesije, za katero se je arhitekt zavzemal in ki ji je pripadal. Tedaj v mestu ni bilo umetnostne galerije, slikarji in kiparji so razstavljali v izložbah in po poslovnih prostorih. Tako kot arhitekti so se najbolj nadarjeni umetniki izšolali v tujini, tam tudi živeli, ustvarjali in razstavljali. Prvi korak k uveljavitvi sodobne likovne umetnosti na Slovenskem je imela leta 1900 *Prva slovenska umetniška razstava slikarjev*, prirejena v Mestnem domu, na kateri je sodelovala tudi skupina slikarjev slovenske moderne, šolane v Münchnu, impresionistov Matija Jama, Ivana Groharja, Riharda Jakopiča in Mateja Sternena.

Po odmevni razstavi slavne »četverice« in kiparja Bernekerja, ki so se kot klub Sava predstavili v ugledni galeriji Miethke na Dunaju leta 1904, je Rihard Jakopič izdal spomenico, v kateri je zapisal, da je za obstoj likovne umetnosti na Slovenskem nujno potrebno ustanoviti narodno galerijo in šolo lepih umetnosti. Namen galerije naj bi bil hraniti nacionalno zbirko likovnih del in gojiti estetski občutek. V mislih je imel paviljon Secesije na Dunaju, ki naj bi zagotavljal »vsakemu času primerno umetnost, vsaki umetnosti svojo svobodo«. Stalno likovno razstavišče naj bi omogočalo umetnikom stalen stik z javnostjo, z umetnostno

publiko in umetnostno kritiko, kar je osnovni pogoj za njihov obstoj in razvoj. Deželne in mestne oblasti se na spomenico niso odzvale, zato se je Jakopič odločil, da sam zgradi galerijo s svojim denarjem. Maks Fabiani mu je zastoj naredil načrte za začasni umetniški paviljon po vzoru na secesijski paviljon, ki ga je projektiral za jubilejno razstavo ob 50-letnici vladanja cesarja Franca Jožefa na Dunaju.

V ta namen je tudi Mestna občina Ljubljana dala za deset let v najem zemljišče v Tivoliju po simbolični ceni. Paviljon je imel predverje z osrednjim razstavnim prostorom, na levi strani je bil manjši prostor za razstavo stalne zbirke in majhen atelje, na desni strani od vhoda pa je bil prostor za prvo slikarsko oziroma risarsko šolo, ki je delovala pod vodstvom Mateja Sternena. Paviljon so slavnostno odprli 12. junija 1909 z razstavo *Slovenski umetniki vseh generacij*, na kateri je sodelovalo 22 umetnikov s 172 slikami in 20 kipi. Naslednje leto je Jakopič v paviljonu organiziral pregledno razstavo *80 let upodabljaljoče umetnosti na Slovenskem*. Zaradi pomanjkanja denarja je leta 1923 paviljon odkupila Mestna občina in ga namenila društvu Narodna galerija. Do izgradnje Moderne galerije leta 1951 je bil to edini prostor, namenjen slovenski moderni likovni umetnosti, kjer so postavili okoli 200 razstav slovenskih, hrvaških, čeških in poljskih slikarjev, grafikov, kiparjev in fotografov. Leta 1954 so paviljon, ki je začel samevati in propadati, prenovili, dokler ga niso leta 1961 zaradi prestavitve železnice podrli. Ustanovo, ki je ostala brez razstavnih in poslovnih prostorov, so novembra

Na otvoritvi razstave 19. novembra je zbrane nagovoril podžupan prof. Janez Koželj.

1962 preimenovali v Mestno galerijo, da bi v strokovni javnosti odpravili dvome o pravnem nasledstvu Jakopičevega paviljona in z njim povezano gradnjo novega paviljona.

Namesto tega se je Mestna občina Ljubljana odločila leta 1963 v hiši na Mestnem trgu po načrtih arhitekta Borisa Kobeta urediti Mestno galerijo kot naslednico izgubljenega paviljona. Vendar je bil spomin na izgubljeno Malo svetišče muz, kot so rekli paviljonu, premočan, tako da so leta 1972 na pobudo kiparja Bojana Kunaverja na njegovem mestu postavili spomenik Rihardu Jakopiču, v polkleti hiše na Ferantovem vrtu na Slovenski 5 pa je bila 1974 urejena Jakopičeva galerija, leta 2008 pa še razstavišče na prostem v Jakopičevem drevoredu.

Četudi majhna, skromna, brez vsakršnega okrasja zgrajena stavba, je vendarle ostala nenadomestljiv simbol razvoja sodobne likovne umetnosti na Slovenskem, kakršnega sta porodili napredni umetnostni gibanji secesije in impresionizma. V spomin Jakopičevega paviljona je tako vpisana uveljavitev umetnikove svobode ustvarjanja in osebnega izražanja. Tam je bila spočeta, tam je bila izborna.

Ob prestavitvi proge so obljubili, da bodo paviljon postavili nazaj. Za ponovno postavitev Jakopičevega paviljona si je prizadeval že arhitekt Edo Mihevc, zanj se je pred leti močno zavzemala Ustanova Maksa Fabianija, to zamisel podpirajo (kolikor vem) tudi na Zavodu za kulturno dediščino Ljubljana. Paviljon je namreč še vedno zanimiv projekt, tako po svoji efemerni zasnovi kot po svoji zamisli večnamenskega razstavišča. Lahko bi ga uporabljali in upravljali kot nekdanj Malo galerijo, lahko bi dopolnili razstavišče na prostem v Jakopičevem sprehajališču, v njem bi lahko uredili stalno postavitev razstave o življenju in delu Maksa Fabianija.

Tudi Fabianiju, graditelju palač in velikih, tudi tehnološko zahtevnih stavb, je ta paviljon veliko pomenil, saj je takole zapisal: »Med svoja najboljša dela moram prišteti rotunde in mnogo paviljonov, ki so mi jih neposredno naročili ali sem jih dobil na natečajih in so stali le kakšen mesec. Te konstrukcije, ki se jih zelo dobro spominjam, moram prišteti med najboljša dela, ki sem jih projektiral.«

Kakorkoli že, za ta projekt bi se morali odločiti še v času Fabianijevega leta, ki se izteka, pozneje bo ta vizija zamrla. To je tudi osnovni namen razstave, ki jo danes odpiramo. Organizatorju razstave Društvu arhitektov Ljubljana se za ta prispevek k Fabianijevemu spominskemu letu iskreno zahvaljujem, njenim avtorjem pa čestitam tako za zamisel kot za opravljeno delo.

(Nagovor podžupana prof. Janeza Koželja na razstavi Vizije so 10 v Galeriji Kresija 19. novembra 2011.)

Foto: Nik Rovani

Koseze ima nov prizidek.

Za višjo varnostno kulturo v ljubljanskih osnovnih šolah

Varna šola v Mestni občini Ljubljana 2015/16 in ambasador varnosti

Andrej Kovačič, vodja projekta

V IVK - Inštitutu za varnostno kulturo si koncept varne šole predstavljamo kot celovit pristop v vseh segmentih varnosti in obvladovanja varnostnih tveganj v šolskem prostoru. Na stanje varne šole ne vpliva samo pojav medvrstniškega nasilja, ki je seveda najbolj pereče in ima lahko za mladega človeka občutne posledice. Varna šola vodi ustrezno varnostno politiko z vsemi mehanizmi za obvladovanje varnostnih tveganj. Varna šola je urejena in prijazna, v njej in ob njej se varno počutijo in so varni vsi – učenci, učitelji, starši, stanovalci v bližini šol in drugi.

Za dvig varnostne kulture v šolah bo IVK - Inštitut za varnostno kulturo v sodelovanju s Slovenskim združenjem za varen svet izvedel projekt *Varna šola v Mestni občini Ljubljana*. S projektom želimo ugotoviti, kako je dejansko poskrbljeno za varnost v osnovnih šolah oz. kako so šole pri tem uspešne. Zanimali nas bodo: problematika nasilja in osebna varnost, droge, vandalizem, skrb za splošno varnost šole in šolskega okoliša, prometna varnost, varna hrana in voda. Pri tem bomo pozabili tudi na varnost učiteljev. Pozorni pa bomo tudi na to, kako varnostna kultura v šolah vpliva na kakovost življenja občanov in prebivalcev, ki živijo v neposredni bližini osnovnih šol. Pri tem bomo upoštevali tudi mnenje zaposlenih oz. predstavnikov podjetij, ki poslujejo v posameznih šolskih okoliših. Zbrani podatki, informacije in rezultati bodo lahko v pomoč šolam, mestni upravi in policiji pri zagotavljanju čim višje stopnje varnosti v šolah, šolskem okolišu in lokalni skupnosti. Osnovne šole, ki se bodo aktivno vključile v projekt, se bodo lahko uvrstile v izbor za naslov *varna šola v Mestni občini Ljubljana*. Za sodelovanje je potrebna odprtost vodstva šol in pripravljenost, da predstavijo svoja prizadevanja na področju zagotavljanja čim višje stopnje celovite varnosti.

Osnovne šole so prav tako vabljene k sodelovanju pri izboru kandidata za naslov *ambasador varnosti*, kjer bomo izmed predlaganih kandidatov izbrali najboljšega. Šole lahko prijavijo kandidata izmed učencev in učiteljev, ki izstopajo iz običajnih okvirov in na področju varnosti delujejo z zgledom.

Za vključitev in sodelovanje v projektu šole nimajo nobenih finančnih obveznosti.

E: andrej.kovacic@institut-ivk.si

Praznovanje raziskovalnih

Fotografije: arhiv SGGOS

Na Srednji gradbeni, geodetski in okoljevarstveni šoli Ljubljana so s kulturno-etnološko prireditvijo *Kdaj bo likof?* praznično sklenili letošnje jubilejne Dneve evropske kulturne dediščine. Prireditev je potekala v šolski zidarski delavnici ob zaključku gradbene faze čisto prave hiše, ki jo dijaki gradijo s svojimi mentorji v učnem procesu.

NA KRILIH MODROSTI

Nada Breznik

Institut Jožef Stefan je od 20. do 22. oktobra gostil 21. Festival znanosti z mednarodno udeležbo pod geslom *Na krilih modrosti*. Organizatorica festivala je že vsa leta Slovenska znanstvena fundacija, častna pokroviteljica je bila letos ministrica za izobraževanje, znanost in šport prof. dr. Maja Makovec Brenčič. V treh dneh smo bili priča kar štiridesetim dogodkom, v katerih je aktivno sodelovalo 170 izvajalcev. Vrstila so se predavanja in delavnice, medtem ko so v avli instituta potekale predstavitev projektov in dosežkov mladih raziskovalcev, učencev, dijakov in študentov slovenskih izobraževalnih ustanov ter prvič letos tudi zamejske srednje šole Zvezne realne gimnazije za Slovence v Celovcu.

Projekti mladih, nekateri med njimi so bili že nagajevani, so presenetili in osupnili marsikaterega obiskovalca. Mladi so na sejmu predstavili dosežke na področju tehniške ustvarjalnosti, naravoslovja in ved o življenju in okolju. Predavanj in delavnic, ki so jih izvedli vrhunski strokovnjaki, so se udeležili celotni razredi iz ljubljanskih šol in od drugod po Sloveniji pod vodstvom mentorjev in učiteljev. Direktor instituta prof. dr. Jadran Lenarčič je odkrito priznal, da si ni predstavljaj, kakšen zalogaj je pravzaprav gostiti takšen festival ob rednem delu raziskovalcev instituta, obenem pa je izrazil zadovoljstvo in ponos, da poteka prav v njihovih prostorih, saj je bil letošnji posvečen 180. obletnici rojstva Jožefa Stefana. O njem je pripravil zanimivo predavanje dr. Niko Ottowitz iz Avstrije, avtor dvojezične knjige za naslovom »Jožef Stefan fizik/Physiker 1835 – 1893. Utrinki/ Streiflichter«.

Slovenska znanstvena fundacija, Institut Jožef Stefan in časnik *Delo* so že spomladi razpisali nagradni natečaj znanstvenofantastičnih spisov na temo »Srečal-a sem Jožefa Stefana«, za osnovnošolce in dijake. Na festivalu so sodelujočim podelili priznanja, zmagovalna spisa med osnovnošolci in

dijaki, nagrajena tudi z denarno nagrado, bosta objavljena v *Delu*, na straneh za znanost.

Gost iz Škotske Howie Firth je predstavil sodobnika Jožefa Stefana Jamesa Clerka Maxwella, velikega škotskega fizika.

V sklopu dogodkov prvega dne festivala, ki je bil prvenstveno posvečen tehnični ustvarjalnosti, je bil posebej zanimiv razgovor, ki ga je z dr. Francetom Rodeotom iz ZDA, izumiteljem na področju razvoja računal in predhodnikov današnjih prenosnih računalnikov ter soustvarjalcem Silicijeve doline, vodil dr. Edvard Kopal. Udeležencem je pripovedoval o svojih začetkih in o svojem delu in mladim izrekel pomembno poslanico, namreč, naj se naučijo svoje ideje in zamisli zapisati, skicirati, o njih spregovoriti, jih razložiti in preizkusiti, kajti le tako bodo zaživele. Nasprotno bodo ugasnile brez vsake koristi.

Na festivalu so posebno pozornost namenili še naravoslovnemu eksperimentiranju, okoljski problematiki, medicini ter etiki in vrednotam, pomembnim za pravilno ravnanje z rezultati eksperimentov ter preprečevanju zlorab znanstvenih dosežkov.

Dejavnosti festivala, številni domači in tuji strokovnjaki, njihova predavanja in srečanja z mladimi so bili najboljši poklon spominu na še dva velika moža Slovenije, izumitelja Antona Codellija (1857–1954) spodbujevalca tehnološkega napredka v Sloveniji in po svetu ter zdravnika, slovenskega pionirja na področju mikrobiologije in moderne bakteriologije, Marka Antona Plenčiča (1705–1786).

Naj zato ne bodo preslišana zagotovila mag. Urbana Krajcarja, direktorja direktorata za znanost pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, da si bodo v prihodnje prizadevali zagotoviti Slovenski znanstveni fundaciji tudi finančna sredstva, saj jih ta že štiri leta ne prejema. Denar za realizacijo 21. festivala so zagotovile organizacije (med njimi Univerza v Ljubljani, BTC, Krka, Loterija Slovenije in še 18 drugih) Institut Jožef Stefan, ki je prispeval brezplačno uporabo prostorov in osnovno tehnično podporo ter 133 znanih Slovencev in Slovenk. Dr. Edvard Kopal, direktor Slovenske znanstvene fundacije, ki z velikim spoštovanjem ob vsaki priložnosti nagradi donatorje in promotorje znanosti, je tudi to pot izročil priznanja podpornikom, s pomočjo katerih mu je uspelo izpeljati tudi letošnji festival. Gotovo pa si dejavnost Slovenske znanstvene fundacije že zaradi svojega poslanstva in potenciala v mladih izumiteljih, raziskovalcih in znanstvenikih več kot zasluži tudi redne in stabilnejše vire financiranja.

dosežkov

Razlegal se je zvok frajtonaric, zasukale so se pete folklorne skupine iz Folklornega društva Preddvor.

Na razstavi *Vsakdanje in praznične zgodbe naših poklicev* v šolski avli so si obiskovalci lahko ogledali vrste slovenskega naravnega kamna iz zdaj delujočih kamnolomov, bogato tradicijo kamnoseštva in še marsikaj.

KDAJ BO LIKOF?

Alenka Tomšič Grgurič

Na Srednji gradbeni, geodetski in okoljevarstveni šoli Ljubljana so s kulturno-etnološko prireditvijo sklenili letošnje jubilejne dneve evropske kulturne dediščine (DEKD) in ob tej priložnosti pripravili razstavo *Vsakdanje in praznične zgodbe naših poklicev*.

Časi so težki, gradbenim poklicem trenutne gospodarske razmere v naši državi niso naklonjene. Preživeti pa je vseeno treba. Redna zaposlitev, še bolj pa redno plačilo, je za mnoge gradbince privilegij. Pa vendar, ali bi sodobni človek, ki tako kot vsi rodovi pred njim, v svoji globini išče skladnost in lepoto tako v naravi kot tudi v vseh stvaritvah človeških rok, lahko občudoval veličastne stavbne spomenike, če ne bi v preteklih dobah arhitekti, zidarji, tesarji, pečarji, kamnoseki in drugi obrtniki vestno opravili svojega dela? Dediščina, ki je dana sedanjim rodovom, ni nekaj samoumevnega. Ali bomo sposobni tudi zanamcem pokloniti kulturne spomenike, kakršne smo prejeli od prednikov, je odvisno tudi od tega, če bomo gradbenim poklicem povrnili ugled, ki jim upravičeno pripada.

V ta namen so se dijaki in učitelji Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana odločili, da bodo v okviru letošnjih DEKD proslavili bogato dediščino gradbenih poklicev. V središče zanimanja so postavili izročilo tehniškega in rokodelskega znanja, pa tudi različne delovne šege in navade, npr. slovesne

začetke in zaključke gradbenih del. Zavedanje, da so šege družbeno pogojene in da odražajo vrednote določenega časa oz. skupnosti, je dijake vodilo k odkrivanju duhovnih in družbenih razsežnosti naših prednikov in sodobnega človeka. Nekaj drobcev svojih spoznanj so predstavili na razstavi z naslovom *Vsakdanje in praznične zgodbe naših poklicev*. Obiskovalci so si lahko v šolski avli ogledali vrste slovenskega naravnega kamna iz zdaj delujočih kamnolomov in bogato tradicijo kamnoseštva, stare pečnice, mozaike, tesarske lesne zveze, naš kozolec, prostoročne skice in računalniško izdelane načrte, po katerih so narejene makete hiš.

Praznovanje letošnjih DEKD so na šoli sklenili 30. septembra s kulturno-etnološko prireditvijo *Kdaj bo likof?* Neobičajen dogodek za urbano okolje, saj je likof praznovanje po zaključku večjega skupnega dela tradicija, ki živi na podeželju, je bil posebno doživetje za številne obiskovalce. Prireditev je potekala v šolski zidarski delavnici, ob zaključku gradbene faze čisto prave hiše, ki jo dijaki gradijo s svojimi mentorji v učnem procesu.

Razlegal se je zvok frajtonaric, zasukale so se pete folklorne skupine iz Folklornega društva Preddvor, zaživela je domača slovenska beseda in tradicija pribijanja smrečice na sleme ostrejša. Ko sta harmonikaša v povorki odpejela vse obiskovalce do lepo obložene praznične mize in so se vsi navzoči povezali v prijetnem druženju, se je uresničilo sporočilo likofa za današnji čas: delo nas lahko še vedno povezuje, prazniki združujejo, delovni ritem še znamo prekiniti z druženjem in praznovanjem.

(Alenka Tomšič Grgurič je bila koordinatorka DEKD na SGGOS Ljubljana.)

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spominim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: Dušan Muc

Kam vodi to široko, dolgo in slovesno stopnišče v znani javni zgradbi?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane« s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 16. decembra na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila

Naslika: France Pavlovec © Narodna galerija v Ljubljani

Nekdanja utrdba pred Turki, stara romarska pot, priljubljena pohodniška točka z bogato floro in panoramskim razgledom – vse to je skoro 400 m nad ravnico štrleči osamelec **Šmarna gora**.

Vstopnici za Ljubljanski grad dobi **Karolina Grujič**, 6. b razred OŠ Toneta Čufarja. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpél na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Ddr. Peter Jurgec, jezikoslovec

Nada Breznik

Foto: Radu Craioveanu

Ddr. Peter Jurgec

Po diplomi iz slovenščine in primerjalne književnosti na ljubljanski Filozofski fakulteti je vpisal doktorat in bil kot mladi raziskovalec sprejet na Inštitut za slovenski jezik pri ZRC SAZU. Bil je izjemen študent in bila sem prepričana, da enako nadaljuje svojo poklicno pot. In res. Zdaj, pri šestintridesetih letih, je ta dvakratni doktor znanosti docent na Univerzi v Torontu, sodelavec pri nastajajočem Slovarju sodobnega slovenskega jezika, raziskovalec, ki pravi, da je jezikoslovno delo podobno detektivskemu, saj išče podobne vzorce v različnih svetovnih jezikih, ugotavlja, kako posamezen jezik deluje in v čem se razlikuje od drugih. Del jezikoslovja, s katerim se ukvarja, fonologija, ima zelo izdelane in preverljive metode in merjenja. Septembra se je kot vabljeni predavatelj udeležil mednarodnega znanstvenega srečanja s področja teoretičnega jezikoslovja SinFonJA 8, ki je od 23. do 26. septembra potekalo na ljubljanski Filozofski fakulteti. Kljub urniku, prepolnem obveznosti, si je vzela čas za pogovor.

Kako je potekala tvoja pot po opravljeni diplomi in kako je prišlo do odločitve za vpis drugega doktorata? Kako si uskladal pripravo dveh doktoratov, še posebej glede na dejstvo, da si opravljal drugi doktorat na Norveškem?

Začel sem z enovitim doktorskim študijem na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Že med študijem sem večkrat odšel v tujino na študijske obiske, konference in dodatno izobraževanje. Ob tem sem se zavedel, da imamo v Sloveniji sicer precej zelo dobrih jezikoslovcev, specialistov za ožje področje mojega zanimanja, generativne (tvorbene) fonologije pa ni bilo. Zato sem se odločil oditi v tujino, kjer je bilo takih strokovnjakov precej. Na študij na Norveško sem odšel šele proti koncu doktorata v Sloveniji, tako da sem do takrat končal že ves eksperimentalni del. Ostalo mi je še pisanje disertacije, ki sem jo dokončal med študijem na Norveškem.

Priložnosti se najbrž niso odpirale samodejno. Kako si prišel do Univerze v Torontu, kjer si zdaj docent? Kako usklajuješ delo s študenti in raziskovalno delo?

Akademsko kariera se gradi počasi. Že med dodiplomskim študijem te profesorji nekoliko spoznajo, kar ti lahko odpre pot na podiplomski študij. Sam sem zelo hvaležen profesorici Eriki Kržišnik s Filozofske fakultete, ki me je prva spodbudila k raziskovanju fonologije, profesorici Andreji Žele, ki je bila moja mentorica na Inštitutu za slovenski jezik, profesorici Adi Vidovič Muha s Filozofske fakultete, ki je bila mentorica moje disertacije, in akademiku profesorju Janezu Orešniku, ki mi je pomagal navezati prve stike s tujino. Ko sem se odločil za tujino, sem vsekakor želel ostati v Evropi in takrat je bil eden izmed najboljših doktorskih programov teoretičnega jezikoslovja na v Univerzi v Tromsøju na Norveškem. Več raziskovalcev od tam sem že prej spoznal na konferencah, pozneje sem se prijavil na njihov razpis in bil sprejet za doktorskega študenta. Disertacijo sem oddal leta 2010, takoj zatem pa sem že odšel na Univerzo Rutgers v New Jerseyju, kjer sem eno leto gostoval. Nato sem bil podoktorski raziskovalec na Inštitutu Meertens v Amsterdamu in na Univerzi v Leidnu. Seveda sem se v vsem tem času prijavljal tudi na stalne službe, sprejel pa sem mesto na Oddelku za jezikoslovje na Univerzi v Torontu. Raziskovalno delo na univerzi veliko poteka v sodelovanju s študenti. Tako sem že več prispevkov na konferencah pripravil skupaj z magistrskimi ali doktorskimi študenti, kar ponavadi izhaja iz dela v okviru mojih predavanj ali seminarja za podiplomske študente. Za raziskovalno in eksperimentalno delo pa najamem tudi dobre dodiplomske študente; možnosti in zainteresiranih kandidatov za to je na Univerzi v Torontu veliko.

Katere so bistvene razlike med študijem v Sloveniji in v Kanadi?

Mislím, da je dodiplomski študij precej podoben. S stališča študentov so glavne razlike naslednje: tedenske domače naloge (tega v Sloveniji večina programov ne pozna), veliko večji razredi (kakšen predmet na naši

univerzi ima tudi več tisoč študentov, na našem oddelku jih imamo največ 600) in seveda precej višja šolnina.

Tvoje ožje področje znotraj jezikoslovja je fonologija? Kaj te posebej priteguje pri raziskovanju tega področja?

Fonologija je veda, ki se ukvarja z glasovno podobo jezika. Posebej nas fonologe zanima, kako človeški um obdeluje glasovne vzorce. Fonologija je tesno povezana še z vsaj dvema področjema jezikoslovja: fonetiko, ki se ukvarja z akustičnimi in izgovornimi značilnostmi jezika, in morfologijo, ki se ukvarja s pomenskimi deli besed in njihovo razporeditvijo. Zame je fonologija fascinantna, ker je metodološko precej raznolika: lahko je zelo formalna, lahko pa izjemno empirična in eksperimentalna. Zelo pogosto se povezuje s fonetiko, kjer se posamezni glasovi ali njihove kombinacije merijo. Poznamo tudi laboratorijsko fonologijo, katere glavna metoda so eksperimenti, kjer ugotavljamo, kako govorci tvorijo ali slišijo besede oz. glasove. Še vedno pa uporabljamo tudi tradicionalne metode zajema podatkov, to je zapisovanje govora in sodbe rojenih govorcev o tem, kaj je mogoča beseda in kaj ne. Sam pri svojih raziskavah uporabljam kombinacijo več metod, poudarek pa je ponavadi teoretičen. Eden izmed razlogov, zakaj mi je fonologija še posebej všeč, je tudi stanje raziskav v zvezi slovenščino. Mislím, da so druga področja znotraj jezikoslovja za slovenščino nekoliko bolje obdelana, fonološka spoznanja pa so večinoma omejena na starejše pristope. Ni nas veliko fonologov.

V čem in zakaj je slovenščina kot jezik zanimiva za jezikoslovce in pomembna za jezikoslovje kot znanost?

Cilj jezikoslovja je razumeti, zakaj so jeziki taki, kot so. Jezikoslovci ugotavljamo, da so si jeziki veliko bolj podobni med sabo, kot bi bili, če bi šlo za naključje. Pri tem je zbiranje kvalitetnih podatkov iz posameznih jezikov zelo pomembno. Slovenščina ima veliko lastnosti, ki so v jezikih sveta redke, in te stvari so jedro mojega zanimanja in tudi zanimanja drugih jezikoslovcev, ki se ukvarjajo s slovenščino.

Kakšne so prednosti življenja in dela v Kanadi za mladega in uspešnega znanstvenika?

Mislím, da gre tukaj v resnici za dve vprašanji. Prvo se nanaša na akademsko okolje, in to je precej odvisno od univerze ali oddelka. Naš oddelek je precej velik, letos smo v prvi letnik vpisali (in torej tudi financirali) 25 podiplomskih študentov. Česa takega si v Sloveniji ne predstavljam; za celotno državo so letos odobrili samo dva nova mlada raziskovalca s področja jezikoslovja. Že ta razlika kaže na ogromna razhajanja med obema raziskovalnima okoljema. Drugo vprašanje se nanaša na širše razlike med Kanado in Slovenijo. In zame je tu bistveno, da je Kanada (Toronto pa še posebej) odprta, izjemno raznolika, multikulturna družba, kjer se kot tujec počutim dobrodošlega.

Rdeči semafor pod Situlo

Nagrajena fotografija Aline Marzel

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Alina Marzel

Nagrajena fotografija.

Nagrajenka novembrskega fotonatečaja Alina Marzel je dala poudarek mestni razsvetljavi pod stanovanjsko stolpnico Situla. Na motivu je osrednji akcent rdeče prižgani semafor nad cestiščem, obkrožajo ga tudi drugi svetlobni elementi, zato kompozicija deluje izjemno razgibano, še posebej v spodnjem delu motiva, močna svetloba pa se proti vrhu stolpnice umirja in razblini v trdi temi. Zanimiva je tudi reliefnost fasade stolpnice, ki pri belem dnevu ni tako razvidna. Gre za imenitno žurnalistično fotografijo, ki pomeni nekakšen poklon mestni instituciji Javna razsvetljava, ki skrbi za primerno osvetlitev cest, križišč, ulic, trgov, parkov in za semaforško signalizacijo. Nagrajeni motiv z dinamičnim prometom pod visoko stolpnico deluje velemestno, v duhu veličastne scenografije, s primerno barvitostjo in ustreznim kontrastom.

Nagrajenki Alini Marzel so se približale naslednje avtorice: Ana Skobe z odličnim posnetkom, ki prikazuje pogled skozi horizontalno steklo (verjetno gre za stekleno ograjo mostu), za katero se izrisuje razgibana krošnja drevesa in fasada stavbe. Imeniten osnutek za dekorativno grafiko moderne vsebine. Sledijo: Veronika Popotnig z vrtinčasto kompozicijo stopnic z rdečo ograjo v Nebotičniku; Ana Lasič z motivom Cukrarne, nad katero lebdijo dramatični oblaki; Jurij Bizjak s fotografijo Kristalne palače, posnete iz žabje perspektive, in Tilen Držan z detajlom zmaja na Zmajskem mostu ob žarečem sončnem zahodu.

Zanimiv idejni pristop je tokrat prispeval stari znanec natečaja Jurij Bizjak; svojo zamisel je podkrepil z umetnostnozgodovinskim pojasnilom. Najprej je v Parizu fotografiral notranjost cerkve Sacre Coeur na Monmartru v Parizu, nato notranjost ljubljanske bazilike sv. Nikolaja in ustvaril fotografski diptih s pripisom, da je lepota dveh sakralnih prostorov veličastna in enakovredna.

V smislu drzne perspektive je zelo posrečen motiv kozolca z okolico na obrobju mesta avtorice Demare Ivanič, enako črno-bel posnetek Pie Ciuhe, ki minimalistično prikazuje obvoznico ob polni luni, podobno je Barbaro Lavrič Ravbar očarala perspektiva kamnitega prehoda Šanc na grajskem hribu ob sončnem zahodu, medtem ko je Tanjo Barle pritegnil poetičen motiv dečka, ki zre skozi grajsko strelsko lino. Tjašo Janovljak so navdušile groteskne figure na Metelkovi, ki spominjajo na srednjeveške gotske spake, Jana Kreuzerja otroški škornji v obliki cvetličnih lončkov na mokri tlakovani površini in Roka Benigerja raster ključavnice na Mesarskem mostu.

V znamenju vseh klasičnih razglednic so poslali motive: Ivana Grujič, Katja Hudoklin, Lea Kimovec in Stojan Femec.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 16. decembra 2015 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Gustav Tönnies in sinovi – graditelji Ljubljane od srede 19. do srede 20. stoletja II.

Stojan Jakopič

Fotografije: Stojan Jakopič

Gustav Tönnies in njegovi sinovi so v Ljubljani zgradili vse najeminentnejše stavbe v Ljubljani svojega časa, med drugim v letu 1892 tudi stavbo današnje Opere in baleta SNG Ljubljana.

Obdelovalni stroj iz Tönniesove tovarne.

Slovensko-švedsko društvo, eno najdejavnejših društev v povezovanju z drugimi deželami, ki mu predseduje Janez Pergar, želi s predstavitvijo dela gradbenika Gustava Tönnies, najpomembnejšega gospodarstvenika 19. stoletja, ki je deloval v Ljubljani in na Kranjskem v letih 1845–1886, obuditi predlog zgodovinarke dr. Ane Benedetič, da bi ta visoko usposobljeni gradbenik ter njegovi sinovi, ki so zgradili vrsto najbolj reprezentativnih ljubljanskih stavb, vstopili v najširšo javno zavest s svojim prispevkom k razvoju Ljubljane. Društvo je Mestnemu svetu zato predlagalo, naj v njegov spomin postavi spomenik, poimenuje po njem ulico v Kosezah, uredi spominski park pred njegovo vilo in pripravi razstavo stavb in drugih objektov, ki jih je gradil ta podjetni gradbenik, po njegovi smrti pa njegovi sinovi kot uspešni nadaljevalci njegovega dela. Med drugim so Tönniesi zgradili vrsto Fabianijevih stavb, zato predstavitev njihovega opusa pomembno zaznamuje tudi Fabianijevo leto, ki ga je ob 150-letnici arhitektovega rojstva na pobudo podžupana prof. Janeza Koželja razglasila Mestna občina Ljubljana.

POMEMBNEJŠI PROJEKTI TÖNNIESOVIH PODJETIJ V LJUBLJANI:

Rezervoar ljubljanskega vodovoda nad Tivolijem, operno gledališče, notranjost ljubljanske glavne pošte, sodišče, poslopje ljubljanske kreditne banke, današnje Banke Slovenije, Ljubljanski Dvor, sedež Železniškega podjetja Ljubljana, Katoliška tiskarna, današnja Pravna fakulteta, obnova cerkve sv. Petra in sv. Jakoba, vojaška bolnišnica na Zaloški cesti, Prva državna gimnazija, današnja Osnovna šola Prežihovega Voranca, mestna ubožnica, vojašnica na Bleiweisovi cesti, mestni dekliški licej in Mladika, današnja zgradba Ministrstva za zunanje zadeve, železniški podvoz na Šmartinski cesti, tako rekoč vse imenitnejše stanovanjske stavbe svojega časa, kot so Prešernova 3, Beethovnova 9, Župančičeva 10, Prešernov trg 1, Hribarjeva palača na Ajdovščini, Bambergova palača na Miklošičevi ulici. Kreditirali so tudi izgradnjo Jakopičevega paviljona v Tivoliju. Ob tem so zgradili številne palače, industrijske objekte, železniško postajo Verd, novo župnijsko cerkev na Bledu in baziliko v Rajhenburgu.

Gustav Tönnies se je 1849 poročil z Ljubljankom Amalijo Malovrh, hčerko gostilničarja Marka Malovrha. V družini se jima je rodilo pet sinov in štiri hčerke. Po očetovi smrti so sinovi uspešno prevzeli vsa očetova podjetja: gradbeno, tesarsko, opekarno, kamnolome, železolivarne in strojno tovarno.

Sin Gustav (1851–1922) je postal gradbenik v Trstu, Adolf (1855–1900) je deloval v očetovem gradbenem podjetju v Ljubljani, Viljem (1857–1925) je postal strojnik in je vodil njihovo strojno tovarno in livarno, Rudolf (1869–1929) je bil gradbenik in arhitekt. Deloval je v Zagrebu in Sarajevu, po vrnitvi v Ljubljano 1918 pa je vodil gradbeno podjetje in opekarno, zadnja leta je deloval in umrl v Münchnu, sin Emil (1863–1941), komercialist, je vodil očetove kamnolome v Nabrežini, Repentabru in Momjanu, po prvi svetovni vojni pa v Ljubljani njihovo gradbeno podjetje.

Do prve svetovne vojne so Tönniesi izvedli številna večja dela in gradnje, še posebej po katastrofalnem potresu, ki je Ljubljano prizadel v letu 1895. Ljubljana je takrat štela okoli 30.000 prebivalcev. V močno poškodovanem mestu so za obnovo in nov moderni razvoj potrebovali gradbene materiale in storitve. Ljubljanski župan Ivan Hribar je kot osnovo za obnovo mesta sprejel načrt arhitekta Maksa Fabianija.

Po prvi svetovni vojni so Tönniesi strojno gradbeno podjetje upravljali do 1936, ko je bilo podjetje izbrisano iz sodnih registrov in je družina Tönniesov izumrla.

Opravi bi potrebno še veliko raziskav in pregledov arhivov v Ljubljani in drugih krajih, kjer so delovali Tönniesi, saj so se gradbeni materiali – les, opeke, kamen, litoželezni in kovani izdelki, stroji in turbine uporabljali na širšem območju naštetih krajev. V Ljubljani še vedno vrsta zgradb s številnimi detajli – stopnišči, kovanimi ograjami, nadstreški –, nosi pečat dela Tönniesov, vendar pa to žal ni dokumentirano. Tako na primer na veliki razstavi *La grande Trieste 1890–1914* imena Tönnies sploh ni bilo zaslediti, čeprav je izkazano, da je gradil objekte na železniški progi Ljubljana–Trst, zgradil skladišča v pristanišču ter prenovil in razširil železniško postajo. Gustav Tönnies je bil sodobnik barona Rivoltelle, ki je bil v XIX. stoletju eden osrednjih nosilcev gospodarskega razvoja Trsta, ki se je iz majhnega ribiškega mesta razvilo v mednarodno gospodarsko in finančno središče ter v glavno luko habsburške monarhije z 230.000 prebivalci. Rivoltella je bil tudi podpredsednik družbe za izgradnjo Sueškega kanala, ki je 1869 Trstu prinesel še večji mednarodni pomen pri povezovanju Centralne Evrope s svetom. Tu je pozneje deloval tudi Tönniesov sin Gustav, gradbenik in arhitekt. Kamnolomi v

1

2

3

4

5

6

1 Sodna palača, 2 stanovanjska stavba na Beethovnovi 9, 3 Ljubljanski Dvor, sedež Železniškega podjetja Ljubljana, zgrajen l. 1923, 4 Mladika, zgrajena 1906, 5 Palača kreditne banke, danes Banke Slovenije iz leta 1923, 6 Sola pri Šentjakobu, danes Zavod Janeza Levca.

Nabrežini in Repnju so bili ključni material za številne palače, ki so bile zgrajene v tem času. V Sarajevu je o delu Rudolfa Tönnies, ki je bil tam vrsto let glavni vladni arhitekt, nastalo obširno diplomsko delo.

Gre za tako pomembno rodbino graditeljev Ljubljane, da bi tudi pri nas veljalo nadaljevati z raziskavami in pripraviti podrobnejši pregled delovanja in ohranjenih del Tönniesov, ki bi mu sledila razstava. V raziskave bi bilo potrebno vključiti arhive, muzeje in univerzo. V okrožju pobudnikov se je porodila tudi ideja o organizaciji simpozija o delu družine Tönnies, na katerem bi svoje izsledke predstavili raziskovalci ne le iz Ljubljane, ampak tudi iz Sarajeva, Zagreba in Trsta. Gustav Tönnies bi si zaslužil spomenik in ustreza spominska obeležja, njegov opus utemeljuje tudi poimenovanje ulice ali novega parka po njem ter postavitve stalne razstave v vili Tönnies v Kosezah, ki je potrebna obnove. Prav tako si zaslužijo posebno raziskovalno pozornost postopki s Tönniesovo grobnico, saj tako pomembna vloga v gospodarskem razvoju naše širše domovine vredna dostojnega spomina, čeprav družina po doslej znanih podatkih nima več živčih potomcev. Z zgodbo o družini Tönnies bi morala biti seznanjena širša javnost, posebej pa mestni turistični vodniki, ki vodijo turiste z vsega sveta tudi po kulturnozgodovinskih spomenikih, ki jih je gradil Gustav Tönnies svojimi sinovi. Boljša raziskanost in širša seznanjenost strokovne in laične javnosti z opusom družine Tönnies bi omogočila tudi povabilo Švedski, da prispeva k uresničevanju pobud Slovensko-švedskega društva.

Viri

Zapis o Gustavu Tönniesu in sinovih je povzet po kroniki Najstarejše ljubljanske industrije dr. Rudolfa Andrejke, po zapisih o zgodovini ljubljanskih Kosez dr. Ane Benedetič in njenega predloga za obuditev spomina na Gustava Tönnies, Wikipediji, Enciklopediji Slovenije, Slovenskega bibliografskega leksikona,

Zgodovini strojništva in tehnične kulture na Slovenskem Fakultete za strojništvo, Životopisnih obrazov iz obsega obrta umetnosti in industrije dr. Frančiška viteza Haymerla iz leta 1895, Vodnika po ljubljanskih Zalah, publikacijah Usoda ljubljanskih stavb in ljudi dr. Boga Zupančiča, informacijah Muzeja arhitekture in oblikovanja, Mestnega muzeja Ljubljana, Železničarskega muzeja, Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri, Muzeja Rivoltella v Trstu, z razstave ob 150-letnici rojstva arhitekta Maksa Fabianija v Ljubljani in razstave La grande Trieste 1890–1914.

(Avtor besedila in fotografij Stojan Jakopič, nekdanji konzul Slovenije na Švedskem, je član Slovensko-švedskega društva.)

Izgradnja železniških prog na ozemlju Slovenije

Dunaj–Ljubljana 1849
Ljubljana–Trst 1857
Nabrežina–Tržič–Gorica–Videm 1860
Pragersko–Čakovec 1860
Zidani most–Zagreb 1862
Maribor–Dravograd 1863
Ljubljana–Trbiž 1870
Divča–Pulj 1876
Pivka–Reka 1873
Ljubljana–Kamnik 1891
Celje–Šoštanj–Velenje–Dravograd 1899
Brezovica–Vrhnik 1899
Jesenice–Bohinjska Bistrica–Gorica–Sežana 1906
Trst–Koper–Poreč–Parenzana 1902
Ljubljana–Kočevje 1893
Ljubljana–Novo mesto 1894
Divča–Koper 1968

(Vir: Mladen Bogič, Tiri in čas, 1998)

TÖNNIESA JE »ČISLALO VSE PREBIVALSTVO LJUBLJANSKO«

Iz tega pregleda vidimo, kolika je bila njega podjetnost in delavnost. Sreča mu je podpirala podjetja, in obogatel je zeló. Kar se je za njega zidalo velikih podjetij v Ljubljani, to je zvršila njegova firma. (...) Umeje se samó po sebi, da se je čimdalje množilo delavcev v njega tvornici; dočim je pričel z 12 tesarji, dela dandanes od 460 do 600 delavcev, in sicer tesarji, mizarji, stavbinski in strojni ključarji, livci, zidarji, poleg teh vedno dôkaj dninarjev i. t. d. Sosebno je spéšil svojo stroko na Kranjskem s tem, da je vsekdar najemal delavce domačine. Izobražal jih je v raznih strokah, in kadar se je takšen delavec izvežbal do dobra, ostal je navadno v Tönniesovi tvornici, zakaj imel je blagega gospodarja in bil je tudi dobro plačan za svoje zmožnosti. Zato je bil Tönnies priljubljen ne samó delavcem, katerim je dajal trajnega zaslužka, temveč vsemu prebivalstvu ljubljanskemu, in zaradi dovršenih svojih stavbinskih del tudi daleč izven dežele. Ko se je leta 1833. praznovala šeststoletnica, odkar vladajo deželi Kranjski habsburški knezi, ogledal si je Njega Veličastvo presvetli cesar sam Tönniesov zavod in skoro potem lastniku podelil zaslužni križec s krono. (Odlomek iz knjige Životopisni obrazi iz obsega obrta umetnosti in industrije dr. Frančiška viteza Haymerla, Ljubljana 1895, stran 93-94.)

Mestna občina
Ljubljana

MESTNA OBČINA LJUBLJANA VABI UPOKOJENCE NA BREZPLAČNE RAČUNALNIŠKE TEČAJE

VABLJENI NA

35-URNE ZAČETNE,
30-URNE NADALJEVALNE IN
20-URNE IZPOPOLNJEVALNE TEČAJE.

(Windows, Word, internet, e-pošta, Excel, digitalna fotografija, socialna omrežja)

Več na: <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/starejsi/izobrazevanje-starejsih/>
Prijavite se lahko na sedežu vaše četrtne skupnosti MOL ali v Službi za lokalno samoupravo, tel. 01/ 306 48 62, gospa Vesna Bolle.

LJUBLJANA, SRCU PRIJAZNO MESTO

Defibrilator lahko reši življenje v primeru zastoja srca

Ste že kdaj slišali za defibrilator? Ali veste, kaj je najbolj pogost vzrok smrti v Sloveniji? Po javno dostopnih podatkih zaradi srčnega zastoja v Sloveniji vsak dan umre 5 do 6 ljudi. Pri zastoju srca lahko pomagamo tako, da s pomočjo defibrilatorja spustimo skozi srce električni sunek, ga s tem ponovno oživimo in rešimo človeka!

V Mestni občini Ljubljana skrbimo za kakovostnejše življenje svojih meščanov. Ker je Ljubljana srcu prijazno mesto, smo v lanskem letu nakupili več kot 40 avtomatskih zunanjih defibrilatorjev (AED). S postavitvijo defibrilatorjev na upravnih stavbah MOL in na 29 objektih, ki so v upravljanju Službe za lokalno samoupravo, smo dopolnili mrežo javno dostopnih defibrilatorjev. V mestu je sicer veliko teh aparatov, vendar niso javno dostopni, saj so nameščeni v prostorih posameznih organizacij in podjetij in so zato omejeno dosegljivi.

Kaj je defibrilator? Avtomatski zunanji defibrilator (AED) je prenosna elektronska naprava in se uporablja za dovajanje električnega sunka osebi, ki je doživela nenaden srčni zastoj. Sam po sebi aparat seveda ne rešuje življenj, je pa izredno dobrodošel dodatek pri oživljanju s pritiski na prsni koš (masažo srca) in umetnim dihanjem. Z uporabo AED pri oživljanju lahko naredimo toliko kot celotna reševalna ekipa, ki prispe kasneje, in tako rešimo človeka.

Če defibrilator uporabimo v prvih dveh minutah po srčnem zastoju, lahko s tem možnost preživetja človeka z zastojem srca povečamo za več kot trikrat. Zato je nujno, da vsakdo ve, kje se nahaja najbližji defibrilator. Lokacije lahko poiščete na spletni strani <http://www.aed-baza.si/>, kjer si lahko preberete tudi več o uporabi AED.

Defibrilatorje smo namestili na zunanje dele stavb, lokacije so označene s tablo, na kateri je oznaka z uradnim simbolom za defibrilator. Naši defibrilatorji so **24 ur javno dostopni**, za uporabo pa so zelo enostavni. Slediti je treba zgolj napotkom, ki jih defibrilator daje zvočno v slovenskem jeziku za vsak korak posebej.

Za varno rabo defibrilatorja je izjemno pomembno, da se čim več ljudi seznanijo z rokovaljem in uporabo tega aparata. Zato s sodelovanjem RK OZ Ljubljana in Društvom študentov medicine

Slovenije **organiziramo krajše delavnice, kjer udeležence seznanimo s postopki oživljanja, srčno-žilnimi obolenji, preventivo in dejavniki tveganja ter s pravilno uporabo defibrilatorja.** Prav tako tudi udeležencem opravimo brezplačne meritve holesterola, sladkorja v krvi in pritiska.

Naš cilj je ljudi seznaniti s postopki prve pomoči, povečati odziv mimoidočih v primeru nesreče, srčnega zastoja ter predstaviti prvo pomoč kot dolžnost posameznika.

Usposabljanje je namenjeno predvsem zainteresiranim občanom, ki živijo v bližini nameščenega defibrilatorja. Delavnice bodo potekale skozi vse leto, o terminih in kraju izvedbe vas bomo obveščali prek lokalnega glasila, glasila Ljubljana, na spletnih straneh ČS in obvestil v vitrinah ČS MOL.

Prisrčno vabljeni! Služba za lokalno samoupravo Mestne uprave MOL!

Lokacije, kjer so nameščeni AED

● Podlipoglav 19, ● Kašeljska 95,
● Podgrad - Podgrajska 7, ● Polje 12,
● Zadobrovska 88, ● Zajčeva pot 34, ● Sr.
Gameljne 50, ● Pločanska 8, ● Na gmajni
1, ● Kosijeva 1, ● Kebetova 1, ● Tbilisijska
22 a, ● Rozmanova 12, ● Grablovičeva
28, ● Belokranjska 6, ● Staničeva 41,
● Bratovševa ploščad 30, ● Draveljska
44, ● Prijateljeva 2, ● Viška 38, ● Za
pot do šole 2 a, ● Gabrje pri Jančah
16, ● Zarnikova 3, ● Ambrožev trg 7,
● Adamič-Lundrovo nabrežje 2, ● Krekov
trg 10, ● Trg MDB 7, ● Dalmatinova 1,
● Mestni trg 1, ● Resljeva 18, ● Streliška
14, ● Proletarska cesta 1, ● Poljanska
cesta 28, ● Linhartova 13, ● Trg
prekomorskih brigad 1.

Četrtni

Foto: Dunja Wedam

Ker je eden izmed najredkejših slovenskih ohranjenih ljudskih običajev tradicionalno konjeniško tekmovanje posavsko štehanje, Posavčani nanj ponosno opozarjajo s simpatičnim barvitim kipom na končni postaji LPP 14 in 14B.

ČS POSAVJE

Ljubljansko Posavje in njegov potencial

Marta Čemažar

Težko je verjeti, da se komaj 5 kilometrov od mestnega vrveža Ljubljane na dosegu ljubljansko Posavje, skupina vasi, v katerih se še vedno sliši ropot traktorja in mukanje krav, v govorici domačinov pa je še vedno zaslediti hišna imena domačij. Polovica teh ima še vedno kmečko podobo zgodnjega 20. stoletja, poleg tega pa je tukaj ohranjeno unikatno športno-kmečko tekmovanje posavsko štehanje. Ta in številne druge krajevne posebnosti spodbujajo lokalno identiteto, hkrati pa imajo potencial, da pritegnejo širšo pozornost, in možnost, da razvijejo dediščinski turizem.

To območje je bilo nekoč znano po pridelovanju čebule, ki so jo prodajali v Ljubljani ter Kranju. Veljal je rek, da je »čebula posavski špeh«. Poleg tega je obstajal izraz Posavec, ki je označeval vse okoliško prebivalstvo tu naokoli in je bilo neke vrste vrednotno poimenovanje. Ljubljansko Posavje je bilo poimenovanje za vasi, ki so bile ob Savi, kar potrjuje že ime Savlje (po prebivalcih ob Savi) pa tudi Ježica (ježa kot del rečne terase).

Prebivalci tega območja so se v preteklosti ukvarjali predvsem s kmetijstvom, vendar je število kmetov izredno upadlo. Danes jih je le še nekaj, ki se intenzivneje ukvarjajo s poljedelstvom v Klečah in Savljah, za njihovo prepoznavnost pa v zadnjih letih skrbi projekt Pot dobrot. Ta je nastal leta 2014 in spodbuja nakup domačih pridelkov in idejo o prehranjevanju »z njive na krožnik«. V projekt je vključenih 23 ponudnikov z Ježice, Savelj in Kleč, ki omogočajo okoliškemu prebivalstvu dostop do domače in sveže pridelane hrane, kmetom pa večje povpraševanje ter neposreden stik s kupcem.

Vendar imajo vasi še vrsto drugih posebnosti, ki so vredne pozornosti. Še vedno je ohranjen podeželski videz, kljub prihodu sestavin urbanizacije; mogoče je namreč zaslediti značilnosti stavbarstva poznega 19. in zgodnjega 20. stoletja. Vaški jedri Savelj in Kleč sta celo zaščiteni znotraj Registra nepremične kulturne dediščine, s čimer se oblika in videz vasi varuje in ohranja.

Še vedno so v rabi hišna imena, tudi v govorici mladih, ki navadno v bližini večjih mest izginejo. Območje je prepoznano tudi po industrijski dejavnosti, nekdanji tovarni Tonosa, kjer je delal tudi Slavko Avsenik. Med neko nočno izmeno v tovarni nogavic je ob ropotu stroja nastala pesem Golica, s čimer se domačini radi pohvalijo.

razgledi

Največ pozornosti pa je deležno posavsko štehanje, tradicionalna konjeniška igra, ki se vsako leto v poletnem času odvija v vaseh ljubljanskega Posavja. Na tem tekmovanju sodelujejo neporočeni fantje, ki jezdijo konje in v galopu s kovinskim kijem razbijajo bariglo (smrekov sodček), nasajeno na štebeh (3,5 metra visok smrekov drog). To postaja z več kot šestdesetletno tradicijo nepogrešljiv dogodek v Savljah in Klečah, zato je letos prišlo do želje, da bi obudili spomine s tekmovanj od samih začetkov do danes. S tem namenom je nastala fotografska razstava starih fotografij, ki želi prikazati posavsko štehanje kot velik vaški praznik ter pomemben element lokalne identitete in prepoznavnosti. Razstava je stalno razstavljena ter na voljo za ogled v prostorih Kulturno-prosvetnega doma Savlje-Kleče.

Prebivalci vasi se skozi leto povezujejo v okviru različnih projektov in prireditvev, pri tem pa ohranjajo tradicije in druga izročila. Pridružujejo se jim tudi prebivalci blokovskih naselij soseske Ruski car in učenci osnovnih šol. Kot zanimivost naj dodam, da so v Savljah pred meseci odprli prenočitveni obrat Slovenska hiša, in kdo ve, morda bodo vasi kmalu deležne tudi pozornosti tujih gostov.

(Marta Čemažar je univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja.)

Zanimivi prireditvi v ČS Posavje

26. novembra so Posavčani gostili Glasbeno razvedrilni večer z žensko vokalno skupino MEDENKE in gosti v Kulturnem domu. Savlje Kleče. V novopridobljeni dvorani v Savlje 101 je ženska vokalna skupina Medenke pela pesmi za dušo, s poudarkom na izvirni ljudski pesmi in partizanski pesmi ter pesmi njihove mladosti, ki ne smejo v pozabo. Bi je eta zabaven in pester glasbeni večer.

3. decembra 2015 ob 18.00 pa se obeta še Tradicionalna prireditev pozdrav jeseni v Dvorana ČS Posavje na Bratovski ploščadi 30. Pozdrav jeseni je kulturna prireditev, na kateri se nam bodo predstavili različni pevski zbori, od naših najmlajših iz OŠ Danile Kumar do bolj izkušenih skupin, ki delujejo na območju ČS Posavje. Posebej napovedujejo tudi našega posebnega gosta, slovenskega pevca zabavne glasbe Marjana Zgonca.

ČS ČRNUČE

Komemoracija na Lancovem

Bogomir Troha

V majhnem, prijaznem naselju Lancovo pri Radovljici krajani vsako leto lepo in spoštljivo počastijo spomin na črni dan nemške nacistične okupacije, ko so 16. oktobra 1941. leta gestapovci iz bližnjih zloglasnih, grozo in strah zbujujočih begunjskih zaporov pripeljali skupino 17 zapornikov in jih ob robu vasi postrelili kot talce, kar naj bi bilo svarilo in kazen za partizansko akcijo, ker so požgali bližnjo žago. Lastnika te žage so Nemci tri mesece pred tem dogodkom z vso družino izgnali

v Srbijo, žago pa zasegli in v njej začeli s proizvodnjo smuči za nemško vojsko. V spomin na ta tragični dogodek so si krajani datum tega dogodka izbrali za praznik krajevne skupnosti.

V skupini 17 talcev je bilo več ljudi iz Črnuč in njene okolice. Med njimi je bila znana predvojna borka za delavske pravice 28-letna Rezka Dragar. S skupino Črnučanov se je že 23. junija 1941, dan po napadu Nemčije na SZ (takrat se je začel lov na komuniste!), umaknila v bližnje rašiške gozdove in zaživela partizansko življenje v novoustanovljeni Rašiški četi. 29. septembra so jo po izdaji Nemci ujeli v skupini ranjenih soborcev, ko so si poiskali zatočišče v kmečki hiši na obrobju rašiških gozdov. Odpeljali so jo v gestapovske zapore v Begunje, ki so sloveli kot strahovita mučilnica in »pot brez povratka«. S serijskim in množičnim streljanjem domoljubnih talcev je želel nacistični okupator, ki je v tistem času zagospodaril celotni Evropi, v kali zatreti in ohromiti vsako misel na nenaklonjenost in upor. Vendar je neizmerna želja po svobodi v na smrt obsojenem narodu zorela in plamtela v neustavljiv osvobodilni požar. Nobeno, še tako kruto sovražnikovo nasilje ga ni moglo več ustaviti.

Ob spomeniku žrtvam se sredi oktobra vsako leto zberejo krajani Lancova in skupaj z delegacijo ZZB NOB Črnuče z besedo in kulturnim programom počastijo spomin na nesrečne žrtve okupatorjevega terorja in strahovlade. Letošnjo komemoracijo, združeno s proslavo krajevnega praznika, so organizatorji tako kot vedno doslej skrbno pripravili. Navzoče je najprej pozdravil predsednik krajevne skupnosti Gregor Remec, zatem pa je prevzela besedo slavnostna govornica, sovaščanka in poslanka državnega zbora Irena Kotnik in z lepim govorom orisala pomen slovesnosti in praznika. V imenu ZZB z. v. NOB Črnuče je navzoče pozdravil njen predsednik Rudi Vavpotič. Za zaključek sta predstavnik ZZB z. v. NOB Lancova in Črnuč položila venec k spomeniku. Govorni del so s pevskimi vložki popestrile pevke društva upokojencev z Bleda, pevka Urška in harmonikar Jure, vmes pa je recitacijo dodal povezovalc prireditve Rok Tavčar. Zatem so bili navzoči povabljeni na družabni zaključek praznika.

S proslavo krajevnega praznika, združeno s slovesnostjo v spomin na ustreljene talce, ki niso imeli sreče, da bi doživeli srčno ljubljeno svobodo, so krajani Lancova zgleden primer, kako tudi v manjših krajih pristrčno in dostojno ohranjajo spomin na padle junake osvobodilnega boja.

Počastitev dneva mrtvih borcev za svobodo

Milena Lešnjak

Zbrali smo se ob petih popoldne, da počastimo spomin na padle heroje in borce za svobodo, ki so v borbah, v hajkah in v zaporih v času 2. svetovne vojne darovali svoje najdragocenejše, svoja življenja za svobodo in zmago nad okupatorji. Veliko se nas je zbralo pri spomeniku na črnuškem pokopališču na lep sončen dan. Najprej je navzoče pozdravil predsednik ZZB za vrednote NOB iz Črnuč Rudi Vavpotič, nato pa je zbrane nagovoril France Kržižanič, tudi naš občan. Spomnil nas je na to, da so Črnuče bile eden od prvih krajev v Sloveniji, kjer se je partizansko gibanje začelo. Mladina Črnuč se je družila takrat v društvih Svoboda in Vzajemnost. Že 19. julija 1941 so ti mladi

Fotografiji: Bogomir Troha

V naselju Lancovo pri Radovljici krajani vsako leto spoštljivo počastijo spomin na 16. oktober 1941, ko so gestapovci iz begunjskih zaporov pripeljali skupino 17 zapornikov in jih ob robu vasi postrelili kot talce. Med talci je bilo več ljudi iz Črnuč in okolice, med njimi tudi znana predvojna borka za delavske pravice 28-letna Rezka Dragar. Ob spomeniku žrtvam se krajani Lancova skupaj z delegacijo ZZB NOB Črnuče s kulturnim programom poklonijo spominu na nesrečne žrtve okupatorjevega terorja.

iz Črnuč, Tacna, Šmartnega in Gameljna ustanovili Rašiško četo, ki je bila konec septembra istega leta zaradi izdaje razbita in razpuščena, saj je zaradi izdaje padel komisar čete Maks Pečar v Selu pri Komendi, hkrati z njim pa tudi komandir Rašiške čete Stane Kosec iz Gameljna. Pozneje, leta 1942, je zaradi izdaje izgubil življenje tudi Franc Ravbar.

Preživeli borci in borke so nato skupaj z borci Moravske čete, ki ji je poveljeval Črnučan Janko Bizjak, ustanovili Dolomitsko četo. Tudi Janko Bizjak je bil Črnučan, padel je v bitki z italijanskim okupatorjem. Dekleta in žene niso stale ob strani, ko je bilo treba braniti svojo domovino: npr. Rezka Dragar, ki so jo ujeli, jo mučili v zloglasnem zaporu v Begunjah na Gorenjskem in jo usmrtili v Lancovem. Danila Kumar pa je padla v zasedo pod Lubnikom leta 1944. In še mnogo drugih ...

Okupatorji v 2. svetovni vojni so hoteli naše ljudi spremeniti v podložnike, v delovno silo za »nadjudi«. Zavračali so humanizem, bratstvo, enakost. Temelj fašizma so bili sebičnost, pohlep, nasilje nad zavojevanimi narodi. Vsega tega ne smemo

Foto: Nik rovan

Slovesne komemoracije ob dnevu mrtvih na dravelskem pokopališču 30. oktobra se je udeležil tudi podžupan Dejan Crnek. Letošnjo je zasnovala 86-letna Marjanca Dobnikar, katere mladost je zaznamovalo izgnanstvo v Nemčijo.

Fotografiji: Bogomir Troha

Počastitev spomina na padle heroje in borce za svobodo pri spomeniku na črnuškem pokopališču. Navzoče je pozdravil predsednik ZZB za vrednote NOB iz Črnuč Rudi Vavpotič, spominski nagovor pa je imel dr. France Križanič.

pozabiti. Druga svetovna vojna je zahtevala 60 milijonov žrtev, od tega na slovenskih tleh 94.000, kar je takrat pomenilo 6,3 % vsega prebivalstva. In, da ne pozabimo: partizanska vojska je v začetku leta 1944 štela med 30.000 in 38.000 bork in borcev in se spopadala s 3- do 4-krat številčnejšo okupatorsko vojsko, ki so ji pomagali tudi domači. Naša svoboda je bila v 2. svetovni vojni izbojevana s krvjo slovenskih deklet in fantov, domoljubov. KI JIH NIKOLI NE BOMO POZABILI.

Delegacija članov ZZB za vrednote NOB je k spomeniku položila venec, sledil pa je kulturni program, ki so ga pripravili učence in učenci OŠ heroja Maksa Pečarja: recitacije, instrumentalne skladbe s flavto in violino. Vmes pa je mešani pevski zbor Svoboda Črnuče zapel nekaj pesmi. Razšli smo se z mislimi na čase pred toliko leti in upanjem, da se nikoli in nikjer ne bi ponovili.

ČS DRAVLJE

Svečanost na draveljskem pokopališču

Majda Kohne

Pokopališče v Dravljah: spokojno, z urejenimi grobovi, prižganimi svečkami in cvetjem je bilo 30. oktobra 2015 kljub sončnim žarkom ovito s tančico otožnosti. Spomin na minevanje, tragične izgube, na čas, ki ne more biti pozabljen, je vsako leto sveže oživilen s svečano komemoracijo, ki izzvani kot zapoved k spoštovanju največje žrtve, ki jo človek podari svoji domovini – življenja.

Letošnja, v izvedbi 86-letne Marjance Dobnikar, katere mladost je zaznamovalo izgnanstvo v Nemčijo, je bila že njena dvajseta po vrsti in tudi tokrat z bogatim kulturnim programom, s katerim je še posebno poudarila občutek spominjanja na vse tiste, ki so vklesani na spomeniku z vklesanim zapisom: Borci – talci 1941–45./ žrtve nasilja iz črnih dni ...

Pred polaganjem venca je predsednik KO ZB Dolomitski odred Ivan Žinko poudaril, naj spomin na prestano trpljenje ne zbledi. Ženska vokalna skupina Dotik iz Domžal je v nadaljevanju programa s svojim ubranim petjem poudarila posebno razpoloženje s pesmimi iz ljudske zakladnice in partizanskega časa, povezovalci Irena Fekonja, Nik Dobnikar in Neža Farič pa so ob Marjanci Dobnikar, odlični recitatorki in neutrudni snovalki premnogih kulturnih dogodkov v Podutiku in Dravljah, pripravili navzočim nepozabno slovesnost kot opomin, da prestano gorje ne more biti pozabljeno. Vsem je položila na srce misel, naj prenašajo naprej vrednote, za katere je bilo prelito toliko krvi zavednih Slovencev. Naj se ne ponovi nepoznavanje naše zgodovine, naj mladi vedo, kaj so njihovi dedje in babice pretrpeli pod nacizmom in fašizmom. Poseben čustven poudarek slovesnemu trenutku pa je bilo njeno povelje

praporščakom za pozdrav vsem, katerih imena so zapisana na spomenikih ali pa njihovo poslednje počivališče prekriva ruša oz. listje jesenskega gozda.

ČS Polje

Nagradni natečaj Napravimo ptičjo krmilnico

Fundacija za otroke OŠ Polje je v sodelovanju z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije pripravila nagradni natečaj »Napravimo ptičjo krmilnico«, na katerega je prispelo 21 ličnih ptičje krmilnic. Več o natečaju si preberite na <http://fundacijapolje.weebly.com/>

Predstavitev projekta Aktivno in kvalitetno staranje (A-Qu-A)

Mag. Minka Jerebič, predsednica ČS Polje

5. novembra 2015 je v dopoldanskem času v prostorih četrtna skupnosti Polje potekala predstavitev projekta *Aktivno in kvalitetno staranje v domačem okolju*, v izvedbo katerega je kot partnerica vključena tudi Mestna občina Ljubljana. Projekt so poleg nosilca projekta, Zavoda za oskrbo na domu, predstavljali tudi predstavniki partnerjev projekta ter zunanji izvajalci. Občanom so bili predstavljeni delovna terapija in praktična uporaba pripomočkov v delovni terapiji, možnosti za prilagoditev stanovanja za večjo varnost in samostojnost bivanja starejših oseb, predstavitev meritev psihofizičnega statusa starejših občanov, vključeno pa je bilo tudi svetovanje o zdravi prehrani ter njeni pripravi. Po končanih predstavitvah je sledila manjša pogostitev, dogodek pa so glasbeno popestrili člani mešanega pevskega zbora Pentakord.

Ustanova Fundacija za otroke OŠ Polje za pomoč socialno šibkejšim

Dušan Klobasa

V osnovni šoli Ljubljana Polje so starši ustanovili Fundacijo za otroke OŠ Polje. Tovrstnih fundacij, ustanovljenih po Zakonu o ustanovah, je pri nas že kar nekaj, vse pa imajo isti cilj. Fundacija bo nadgradila šolski sklad osnovne šole in poskušala omiliti socialne razlike med otroki. Pobudniki in ustanovitelji fundacije so poleg ravnateljice Barbare Smrekar še starši sedanjih in nekdanjih otrok v OŠ Polje. Predsednik prve uprave fundacije Borut Kolmanič je o tem povedal: »Za nami je uspešna ustanovitev ustanove Fundacije za otroke OŠ Polje in njen vpis v evidenco ustanov pri MNZ v skladu z Zakonom o ustanovah. Fundacija je bila ustanovljena 7. 8. 2014 (akt o ustanovitvi št. SV 1340/2014), soglasje zanjo pa smo od Ministrstva za znanost in šport (MIZŠ), št. 060-169/2014/10 41-04) dobili 20. 10. 2015. Primerno ustanovitveno premoženje (1.000,00 €) za ustanovitev fundacije so prispevali šolski sklad (250,00 €) ter sami starši (750,00 €). Gre za dobrodelno in splošnokoristno ustanovo za otroke OŠ Polje, ki bo z soglasjem vodstva šole delovala po sprejetih pravilih v njenih prostorih.«

Fundacija, ki bo dopolnjevala delo šolskega sklada, po svoji pravni obliki omogoča še druge načine pridobivanja sredstev. Skladno z letnim programom dela začetni projekt fundacije v letu 2015/16 omogoča davčnim zavezancem, da sami odločajo, komu bodo namenili do 0,5-odstotni delež odmerjene dohodnine, ki ga država namenja za financiranje splošnokoristnih ustanov. Davčni zavezanci lahko torej del dohodnine, ki jo od nas v vsakem primeru vzame država in ne pomeni nikakršne dodatne davčne obremenitve, preusmerijo v donacijsko podporo ustanovljeni fundaciji. Za namenitev dela dohodnine za donacije za leto 2014 se je odločilo 399.970 (41,2 %) zavezancev, za katere je bil pripravljen informativni izračun dohodnine. Zavezanci so del dohodnine za donacije namenili 4.591 različnim upravičencem v skupnem znesku 3.839.578,56 € (vir: FURS, Generalni finančni urad, 22. 10. 2015). Starši in morda starši staršev ji bodo lahko namenili del dohodnine, za začetek pa se je del denarja vanjo stekel s prodajo ptičjih krmilnic na osrednjem dogodku – miklavževanju 24. novembra 2015. Fundacija pripravlja izvedbo še drugih svojih projektov. Informacije sledijo.

Fundacije ne bi bilo brez tradicionalnega zgledega sodelovanja med otroki, starši in strokovnimi delavci OŠ Polje, ki je že zdavnaj presešlo zbiranje denarja. Začelo se je s projektom *Akcija izmenjave rabljenih igračk* na ekodnevu, ko so se na pobudo fundacije in dveh staršev – gospe Durini in gospoda Kolmaniča – lotili zbiranja in prodaje otroških igračk. Lastnika je zamenjalo okoli 200 rabljenih igračk in knjig, ki bodo osrečevale nove otroke. Tiste, ki so jih po simboličnih cenah kupili na tržnici, ali pa otroke v podaljšanem bivanju OŠ Polje in kakšnega vrta, ki bodo prejeli preostale. Z izmenjavo igračk je bilo zbranih nekaj več kot 200 €, ki jih bo fundacija nakazala šolskemu skladu OŠ Polje. S tem denarjem lahko plačamo trem učencem udeležbo v šoli v naravi, ki si je sicer ne bi mogli privoščiti.

Ravnateljica je pojasnila, da šolski sklad pridobiva sredstva za šolski sklad z različnimi aktivnostmi (položnice brez navedenega zneska za starše učencev šole, kjer prispevki niso obvezni, organizacija tradicionalnega ekodneva, na katerem obiskovalci za izdelke učencev prispevajo prostovoljne prispevke, enako velja za miklavževanje). Največ denarja iz sklada namenjajo za otroke iz socialno šibkejšega okolja, ker se število takih otrok povečuje.

Z zavestjo, da je naše življenje prazno in brez pomena, če del svojega časa ne namenimo ljudem, ki jih je življenje pahnilo v stisko, bi vas kot potencialne donatorje (starše otrok in druge) radi spodbudili k dobrodelnosti in hkrati prosili, da Fundacijo za otroke OŠ Polje izberete za svojo upravičenko. Podrobnosti najdete na spletni strani OŠ Polje – Fundacija za otroke OŠ Polje <http://fundacijapolje.weebly.com>. Ustanova fundacija za otroke OŠ Polje verjame v Slovenijo enakih možnosti. Zaupamo v ustvarjalnost in delavnost naših otrok in ne želimo, da jih na poti do cilja ovira socialna stiska njihove družine. Trdno verjamemo, da naš trud ne bo ostal neopažen. Naš uspeh pa je odvisen tudi od vaše naklonjenosti in zaupanja. Sami bomo težko dosegli zastavljene cilje, skupaj pa lahko dosežemo veliko več. Pridružite se nam kot podporni člani in z besedo, zgledom in dejanji širite glas o pomenu dobrodelnosti in Fundaciji za otroke OŠ Polje. Vaše predloge, ideje in želje, povezane s prizadevanji za izboljšanje kakovosti našega sobivanja na tem majhnem, a brez dvoma najlepšem koščku sveta – v Polju, fundaciji lahko posredujete na e-naslov: fundacijaospolje@gmail.com. Razveselili se bodo tudi vaših čisto osebnih zgodb, ki so vam ali nekemu drugemu polepšale življenje. Še posebej bomo veseli zgodb, ki so vam jih polepšali vaši otroci.

Imamo svojo domovino na svojem koščku Zemlje, zanjo se moramo boriti. Ampak imeti moramo veliko sposobnih ljudi, ker brez uspešnega lastnega gospodarstva in znanja ne bomo dosegli ničesar. Upamo, da bodo nekoč naši otroci del teh sposobnih ljudi. Skupaj z vami poskrbimo zanje! - Vaša Fundacija za otroke OŠ Polje

Cetrne skupnosti

Foto: Edvard Podobnik

Konec septembra je v Zajčji dobri potekala že 14. tradicionalna etnološka prireditve *Zeljada 2015*. Domači zeljarji so se predstavili na dvanajstih stojnicah in kuhali različne jedi iz zelja. Program je obogatil nastop Godbe ljubljanskih veteranov in folklorne skupine Groblje. V povorki so domači kmetje predstavili pluge od nekoč do danes, v povorki pa so bile tudi narodne noše.

Foto: Katarina Repič, Tanja Muha

Na prireditvi *Rajanje na Rašici* so s prodajo značk obiskovalcem zbrali donacijo za projekt *Botrstvo*.

TD Zajčja dobrava

Edvard Podobnik

Turistično društvo Zajčja dobrava je letošnje pomlad začelo s čistilno akcijo *Za lepšo Ljubljano*. Očistili smo celotno področje med vzhodno obvoznico, železniško progo, reko Savo in na vzhodni strani do meje s TD Zalog. V dveh dneh se je akcije udeležilo nekaj čez sto članov TD, gasilcev in drugih krajanov. Nabrani smo po oceni več kot 10 m³ komunalnih in drugih odpadkov. Inšpekciji smo takoj 9. 4. prijavili dve črni odlagališči, vendar še do danes nista odstranjeni. V maju smo skupaj s krajanj organizirali mednarodni dan sosedov. V drugi polovici maja smo organizirali izlet članov v Ljutomer in Jeruzalem, ki se ga je udeležilo več kot 40 članov. V začetku septembra se je 9 članov odpravilo na najvišji vrh naše nekdanje občine Moste Polje Cicelj. Iz Polja do Jevnice smo se peljali z vlakom in se peš čez Veliko vas, Cicelj in Miklavž ponovno vrnili v Veliko vas, kjer smo se okrepčali z ričetom.

Konec septembra smo organizirali že 14. tradicionalno etnološko prireditve *Zeljada 2015*. Domači zeljarji so se predstavili na dvanajstih stojnicah. Kuhali smo različne jedi iz zelja. Program smo obogatili z nastopom Godbe ljubljanskih veteranov in folklorno skupino Groblje. V povorki so se predstavili domači kmetje s predstavitev plugov od nekoč do danes, v povorki pa so bile tudi narodne noše. Prireditve se je po oceni udeležilo več kot 1000 obiskovalcev. Za vse naše pridne roke smo v novembru organizirali izlet na Kras.

Do konca leta načrtujemo še izlet na Šmarno goro, in sicer z avtobusom redne linije *Zadobrova – Medvode*. Decembra pa že tradicionalno prirejamo otroško igrico s prihodom dedka Mraza. Ker praznujemo letos 25. obletnico obstoja, bi si ta jubilej želeli počastiti z nastopom gledališča v gasilskem domu *Zadobrova*. - Vse leto pa tudi skrbimo za lepšo podobo kraja, in to nam dobro uspeva.

ČS SOSTRO

Zanimiv dogodek na Lipoglavu

Sonja Vrhovec

Oktober je Društvo podeželja Lipoglav priredilo praktično izvedbo peciv z jabolki in orehi, plodov, ki nam jih je v letošnji bogati letini narava naklonila veliko. Gospa Olga Černe nas je naučila še na drug način pripraviti peciva iz teh dveh glavnih surovin. Prikaz in predvsem pokušnja teh dobrot sta bila posebno doživljaj. Med 21 udeleženkami je bilo kar nekaj zelo izkušenih gospodinj, ki so se želele dodatno usposabljanje, obenem pa so navzočim posredovale ustrezne uporabne pripombe iz svojih izkušenj. Vsi smo se učili tudi drug od drugega, bilo je prijetno in zanimivo.

Pojedina-degustacija pečenih izdelkov je bila seveda deležna vseh pohval. Prav posebno pa smo se še dodatno razveselili nagovora predsednice društva gospe Mihele Grum, ki nam je v kratkem povzetku ponovno povedala nekaj bistvenih informacij glede nabiranja, sušenja, shranjevanja in priprave

Foto: arhiv ČS Sostro

Oktober je Društvo podeželja Lipoglav priredilo praktično izvedbo peciv z jabolki in orehi.

zelišč, s poudarkom na nabiranju zelišč v jesenskem obdobju, ko pridejo na vrsto predvsem korenine. Opozorila nas je, da je priprava čajev iz korenin drugačna kot iz drugih zelenih delov rastlin. Čeprav nas je o zeliščih poučevala že kdaj prej, pa je z nadgradnjo svojega znanja prispevala tudi k poznavanju te tematike nam udeležencem. Izvedli smo, kakšne čajčke naj pijemo, da preprečimo prehlade, vnetja in v nadaljevanju hujše bolezni, ki zahtevajo uporabo kemičnih zdravil. - Takih prijetnih in kvalitetnih sobot si udeleženci seveda želimo še veliko.

ČS Šmarna gora

Rajanje na Rašici

Katarina Repič

Septembra je v organizaciji društva *Rašica* je špica potekalo otrokom namenjeno *Rajanje na Rašici*, ki se je začelo s kolesarskim vzponom na Rašico, čez dan so potekale ustvarjalne delavnice za najmlajše, odlična glasbena skupina *D«plagiators* pa je zabavala obiskovalce. Vmes so se ti lahko podkrepili s stalno ponudbo doma: enoločnicami, kranjsko klobaso ter posladkali z domačimi slivovimi cmoki ali carskim pražencem s čežano. S prodajo značk pa so s pomočjo obiskovalcev zbrali denar za projekt *Botrstvo*.

Tek na Šmarno goro

Boštjan Novak

Šmarna gora vsako prvo oktobrsko soboto gosti velik gorsko-tekaški dogodek *Tek na Šmarno goro*, ki se je letos odvil že šestintridesetič. Za organizacijo tekmovanja so poskrbeli Tomo Šarf, gonilna sila te prireditve, ob izdatni pomoči Gostilne Ledinek, tacenskih gasilcev in številnih prostovoljcev. Prireditve je veliki finale domače in mednarodne sezone, saj je hkrati zadnja tekma Pokala Slovenije kot tudi Svetovnega pokala v gorskih tekih. Prav zato je prireditve tudi letos na štart privabila vrhunsko domačo in mednarodno zasedbo, ki je bila ob vrhunski organizaciji zagotovilo za pravi praznik gorskega teka, ki ga ni moglo pokvariti niti mokro vreme.

Jutranji nalive, ki je pojenjal tik pred štartom, ni odvrnil 175 tekmovalcev, kolikor se jih je preizkusilo na tekmovanju. Svetovna in slovenska elita se je v družbi številnih manj elitnih tekačev proti cilju na Šmarni gori pognala s stadiona

Foto: Saša L. Kavčič

Šmarna gora je letos že 36. gostila vrhunski gorsko-tekaški dogodek *Tek na Šmarno goro*, katerega gonilna sila je Tomo Šarf ob izdatni pomoči Gostilne Ledinek, tacenskih gasilcev in številnih prostovoljcev.

Policijske akademije. Tekmovalna trasa tekače vodi čez Grmado na sedlo, navzdol do »spodnje kuhne«, po Poti svobode ponovno na sedlo in od tam po Romarski poti na vrh Šmarne gore. Skupaj 10 km poti s 710 višinskimi metri vzponov in 350 višinskimi metri spustov. Nasploh ni bilo opaziti, da bi se tekači bali spolzke in razmočene podlage, ki je sicer botrovala enemu odstopu zaradi poškodbe in nekaj manjšim praskam, ki so jih tekmovalci pridelali od zdrslih.

Boj med tistimi najhitrejšimi se je razpletel v korist svetovnega prvaka iz Ugande, ki se mu je Italijan Alex Baldaccini (rekorder šmarnogorske proge) na koncu približal na vsega 5 sekund, Britanec Robbie Simpson pa je v cilj pritekel kot tretji. Tudi na najboljšega Slovenca nismo čakali dolgo, saj je bil šesti najhitrejši med vsemi Hrastničan Miran Cvet. Še mesto višje se je uvrstila najhitrejša Slovenka Jana Bratina. Vodilna Britanka Sarah Tunstall sicer svojih konkurentk ni spustila blizu, na koncu sta ji bili najbliže Italijanka Alice Gaggi z dobro minuto zaostanka in Poljakinja Dominika Wisniewska, ki je zaostala še za 20 sekund več. Najhitrejša domačina izpod Šmarne gore sta bila Matic Plaznik, ki je v cilj pritekel kot osemnajsti, in Tina Kozjek, ki je bila v absolutni ženski konkurenci dvanajsta. Oba sta člana lokalnega tekaškega kluba Šmarnogorska naveza.

Ob bok najhitrejšim gre tokrat omeniti tudi preostale tekmovalce v cilju. Tako je Ivan Florjančič, ki je dodobra zakoračil v sedemdeseta leta svojega življenja, z zahtevno tekmovalno progo opravil v 1 uri in 27 minutah, kar je nekaj več kot dvakratni čas zmagovalca. Gospod je več kot zgovoren dokaz, da na tem tekmovanju ni poražencev – so le noro hitri in malo manj hitri zmagovalci. Slednjih bi si tako organizatorji kot gledalci, pa tudi sami tekmovalci, želeli nekoliko več, da bi bilo vzdušje na in ob progi ter v cilju še bolj vzneseno.

Za konec še k najmlajšim, ki na Teku na Šmarno goro prav tako dobijo svojo tekmovalno priložnost, seveda na krajših, manj zahtevnih progah. Otroci od 8. leta naprej tekmujejo od sedla do vrha Šmarne gore, pri čemer najhitrejši za vzpon porabijo manj kot 4 minute! Tisti, stari 14 in 15 let, pa tekmujejo po zadnjem, 2,5 km dolgem delu članske proge. Številni zadovoljni in nasmejani obrazi tek mladih športnikov – pa ne le tistih, ki so si prislužili kolajne in sladke nagrade za prva mesta – dajejo slutiti, da ima Tek na Šmarno goro in gorski tek nasploh pred seboj svetlo prihodnost.

Kot zanimivost: Najstarejši zapisi o gorskem teku segajo že tisočletje nazaj, v leto 1086, ko si je škotski kralj Malcolm na tak način izbral osebnega kurirja. Sodobni gorski tek

1

2

3

Foto: Jana Urbas

Slikarska del ljubiteljskih slikark Skupine 999: Nade Golob Pignatari 1, Jane Urbas 2 in Magdalene Štemberger 3.

smo v Evropi ponovno »izumili« v preteklem stoletju, kot športna panoga pa je našel svoje mesto v okrilju atletike. Med tekmovanja z najdaljšo tradicijo sodi prav Tek na Šmarno goro s svojo trenutno 36-letno tradicijo.

ČS Trnovo

Praznik je za nami

Metka Šemrov Nikolič

V prejšnji številki glasila Ljubljana je bil nanizan program vseh prireditev, ki jih imamo ob našem krajevem prazniku. Smo ena izmed največjih četrtnih skupnosti v Ljubljani, saj štejeemo okoli 17.000 prebivalcev, zato smo tudi letos skušali pripraviti program tako, da bi lahko zadovoljili čim več prebivalcev. Veliko je bilo kulturnih, družabnih pa tudi poučno-raziskovalnih dogodkov.

Začelo se je z vožnjo po Ljubljani z ladjico Barjanko, v Konjeniškem klubu Trnovo smo lahko jahali, sodelovali pri dnevu odprtih vrat Gasilskega društva Trnovo, se udeležili veslaške regate, se sprehodili po obnovljeni Plečnikovi domačiji, ki smo jo primerjali s prvotno podobo ter sosedskim prijateljstvom med Plečnikom in Finžgarjem. V filmskem popoldnevu smo spoznavali Matijo Jamo. Udeležili smo se odprtja likovne razstave Skupine 999, se lahko potepali po Krakovem in Trnovem ter si po mestu ogledovali Plečnikove umetnine, s kolesom ali brez, ko nas je s skirojem spremljala tudi žabica Ljuba. V dvorani četrtne skupnosti nam je Medijski center predstavil svoje delo, Društvo Šola zdravja pa nas je seznanilo s težavami, povezanimi s staranjem. Na koncertu Glasbene šole Vič so nam učenke in učenci predstavili svoje glasbene sposobnosti. V pogovoru s pisateljem Tonetom Partljičem smo se nasmejali, še bolj pa njegovi monokomediji *Natakarica Pepca* v izvedbi Mojce Partljič. Kot vsako leto je bila tudi letos sveta maša v spomin Jožeta Plečnika v trnovski cerkvi, veliko obiskovalcev pa je bilo na proslavi, ki se je letos odvijala na Osnovni šoli Livada.

Osrednja proslava, kjer sodelujejo vse tri naše šole: Kolezija, Livada, Trnovo, oba vrtca Kolezija in Livada, Glasbena šola Vič in Mladinski dom Malči Beličeve, pa je tudi letos privabila v telovadnico polno obiskovalcev. Vsi smo si želeli videti naše najmlajše, kaj nam bodo prikazali, v največje zadovoljstvo njih samih kakor tudi staršev in drugih zbranih. Odlično povezovanje obeh mladih voditeljev programa, kjer smo lahko videli pevske, plesne in glasbene točke, je bilo pospremljeno z velikim aplavzom, vsaka točka pa nas je tudi nasmejala, še

Foto: arhiv ČS Vič

Na Viškem dnevu sosedov je otroke iz vrtcev z otroško stand-up predstavo *Princeska Jokica* zabaval Kajetan Čop.

Foto: arhiv ČS Vič

Klub Cirkus so na prazniku sosedov napolnili zvoki heavy metal glasbe.

posebej naši vrtičkarji, ki so zaplesali četvorko. Škoda, da se te proslave letos ni mogel udeležiti tudi stalni obiskovalec župan Zoran Janković, sta nas pa pozdravila ravnatelj šole Goran Popović in predsednik Sveta ČS Trnovo Žiga Oven.

Praznične dneve je sklenil koncert trnovskih glasbenikov KUD-a France Prešeren, kjer so nastopali Black Monk, Metalsteel, Jadranka Juras in seveda nepogrešljivi Klemen Klemen. Upamo, da bomo lahko tudi naslednje leto pričarali tako praznovanje, in si želimo, da bi naše prireditve obiskalo kar največ obiskovalcev, saj je obisk vseh dogodkov brezplačen.

Likovna razstava Skupine 999

V dneh, ko je Četrtna skupnost Trnovo praznovala, je ponovno razstavila svoja likovna dela Skupina 999 (Magdalena Štemberger, Roza Pajovič, Nada Golob Pignatari, Jana Urbas, Alojzija Murn, Edo Seles, Ida Knez, Zlata Jeras), ki deluje pod mentorstvom akademskih slikark mag. Nuše Lapajne in dr. Sladjane Mitrovič (Likovni atelje, Eipprova ulica) že od leta 1999. »Njihove teme so vezane na realistično prikazovanje podob, portretov, figur, različnih tihožitij in krajine. Vsak član skupine razvija svoj osebnostni stil in prezentira svoj pogled na dani motiv. Nekatere zanima detajl, druge svetloba, tretje tekstura, vsem pa je skupna velika želja po novih slikarskih prijemih in odkrivanju lepote umetniškega sveta.« je slikarke predstavila mag. Nuša Lapajne. Odprtje razstave je obogatil nastop Barbare Žvar Baškovič na kitari. Dela bodo na ogled od 1. decembra v kavarni Centra starejših Trnovo, Devinska 1.

ČS Vič

Proslava ob 50-letnici mature 4. e na Gimnaziji Vič

Matjaž Vizjak

V lokalnu nasproti viškega Interspara smo te dni maturanti 4. e razreda viške gimnazije v Ljubljani proslavili 50-letnico mature. Od 30 dijakov, ki smo leta 1965 maturirali, nas je prišlo 13, 7 sošolcev in sošolk, 6 fantov in 1 dekle, je pred leti že umrlo, trije nekdanji sošolci so se zaradi bolezni opravičili, 7 pa se jih ni oglasilo niti telefonsko niti pisno. Najbrž so bolni. Prva leta po maturi smo se že zaposleni dobivali po trikrat do štirikrat na leto, običajno Pri Jesihu na Dolenjski cesti v Ljubljani, ki ga že nekaj let ni več. Vedno smo vztrajali dolgo in pozno v noč, pa tudi do jutra,

Foto: arhiv ČS Vič

V športnem parku Svoboda so udeleženci Viškega dneva sosedov igrali mali nogomet in balinali.

enkrat celo do 9. ure zjutraj! Tudi letos smo bili zbrani in smo proslavljali do 9. ure, le da tokrat – prvič, do 9. ure zvečer! Od naših razrednih profesorjev sta živa le še dva in ni ju bilo ...

Viški dan sosedov Metalwitch 2015

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Letošnje leto je Viški dan sosedov potekal malo drugače, kot ste bili vajeni. Razdelili smo ga na tri dogodke. 17. septembra 2015 smo se zbrali v športnem parku Svoboda, kjer smo organizirali tekmovanje v igranju malega nogometa in balinanja. V malem nogometu se je pomerilo osem ekip, skupaj kar 72 nogometašev. Zmagala je domača ekipa Črni Log, z drugim mestom pa se je morala zadovoljiti ekipa Svoboda veterani. Tudi v balinanju se je med sabo pomerilo osem ekip, skupaj je tekmovalo 24 balinarjev. Zmagala je ekipa Društva upokojencev Vič, druga je bila ekipa ČS Trnovo, tretje pa so bile učiteljice iz OŠ Vič. Naj pri tem še pohvalim naše mlade gasilce iz PGD Kozarje, ki so požrtvovalno rešili nogometno žogo, ki se je zataknila v krošnji drevesa. Vladalo je sproščeno športno vzdušje. Poskrbeli smo, da sodelujoči niso bili lačni in žejni, najboljši pa so bili nagradjeni s pokali.

24. in 25. septembra 2015 je otroke Vrtca Viški gaj, enote Kozarje, Zarja in Bonifacija ter Viškega vrtca, enota Jamova in OŠ Vič ter OŠ Bičevje z otroško stand-up predstavo *Princeska Jokica* zabaval Kajetan Čop. Na komičen način je oblečen kot klovn otrokom predstavil miško princesko Jokico in njene prijatelje. Otroci so se ob tem zelo zabavali.

24. septembra 2015 so Klub Cirkus napolnili zvoki heavy metal glasbe. Vsa leta se je MetalWitch odvijal na prostem, letos pa smo morali lokacijo spremeniti zaradi gradnje Gimnastičnega centra Cerar–Pegan–Petkovšek. Kljub temu smo bili zelo zadovoljni z obiskom in samo izvedbo festivala. V polni dvorani smo uživali ob zvokih heavy metala tako slovenskih kot tudi tujih skupin. Plesali smo na glasbo skupin: Tomcat, Metalsteel, Sear Bliss, Pero Defformero in Noctiferia. Kot že vsa leta doslej so bile vse prireditve brezplačne. - Se vidimo tudi naslednje leto.

Foto: arhiv ČS Vič

Maturanti 4. e razreda viške gimnazije v Ljubljani so proslavili 50-letnico mature.

ZAGOTOVITE SI PRIHRANKE TUDI TO ZIMO.

*To zimo vas obdarujemo
že 1. 12. in to z dodatnim
znižanjem cene
zemeljskega plina.*

~~0,3091 EUR/Sm³~~

0,2882*
EUR/Sm³

 energetika ljubljana

 080 2882 www.energetika-lj.si

*Cena brez DDV in dajatev. Cena velja do 31. 10. 2016.

Praznični december 2015

Tudi letos bo Ljubljana več kot mesec dni vabila v praznično žareče veselje sredi mesta, ki ima tokrat dvoje razveseljivih novosti: prižgane luči že od 27. novembra in instalacijo Moonolith Martina Bricelja Barage na Trgu republike – svojevrsten spomenik Luni in zvezdam. Ko se mu približamo, lahko s svojimi gibi premikamo ozvezdja. Ogromna temna krogla oziroma nebesna sfera na svoji površini odslikava nočno zvezdnato nebo, Luno in zvezde. Je poklon vsemu, iz česar je sestavljeno veselje, temni stvari, praznini, vmesnemu prostoru, hitrosti, času in njegovemu minevanju. Njegova interaktivna plast se odziva na našo prisotnost in gibe (vizualne dražljaje) ter zvočne dražljaje. Deluje kot odzivno svetlobno in zvočno glasbilo, s katerim se lahko ustvarjalno igramo na poljubne načine. Instalacija Moonolith bo interaktivno odzivna vsak dan med 17.00 in 19.00 uro. Ob njej se bo vsak dan odvijal spremljevalni umetniški program, v okviru katerega bodo občasno potekale tudi ustvarjalne delavnice na temo tehnologije, svetlobe in veselja.

Jaslice iz slame Breg pred Zoisovo palačo ● 27. 11. 2015 do 3. 1. 2016

Jaslice iz slame, ki stojijo pred Zoisovo palačo, so unikatno ročno delo ljubiteljskega umetnika Antona Kravanja. Posebnost postavljenih jaslic je, da so vse figure v naravni velikosti.

Praznični sejem Staro mestno jedro ● 27. 11. 2015 do 3. 1. 2016

Ljubljanski praznični sejem v starem mestnem jedru vsak december postane središče družabnega dogajanja v mestu.

Prižig prazničnih luči Prešernov trg ● 27. 11. 2015 ob 17.15

Praznične lučke letos prvič žarijo od 27. novembra. Prižig je spremljal kulturni program in nagovor župana, potem pa so Ljubljano preplavile večkilometrski svetlobne verižice in skrivnostna vesoljska plovila avtorja praznične osvetlitve slikarja Zmaga Modica.

Interaktivna instalacija Moonolith Martin Bricelj Baraga, Trg republike ● 3. 12. 2015 do 3. 01. 2016

Moonolith je svojevrsten spomenik Luni in zvezdam. Ko se približate Moonolithu, lahko s svojimi gibi premikate ozvezdja. Ta svojevrstna umetniška instalacija je novost k praznični okrasitvi Ljubljane, ki jo tradicionalno zaznamuje vesoljska tematika.

Čarobni gozd Kongresni trg ● 3. do 24. 12. 2015

Otroci se bodo v Čarobnem gozdu v parku Zvezda lahko udeležili ustvarjalnih delavnic izdelovanja naravi prijaznih novoletnih okraskov.

Miklavžev sejem Prešernov trg ● 3. do 6. 12. 2015 ob 10.00–20.00

Na praznično okrašenih stojnicah bodo naprodaj različna darila, primerna za tradicionalno obdarovanje ob miklavžu.

Miklavžev sprevod Krekov trg, Ciril Metodov trg, Stritarjeva ulica, Prešernov trg ● 5. 12. 2015 ob 17.00

Miklavža bodo spremljali parklji, vrabi in zbor angelčkov, ki bodo otrokom delili pecivo, sadje in bombone.

Lajnarji v starem mestnem jedru Breg, Čevljarški most, Stari trg, Gornji trg, Stritarjeva, Ciril Metodov trg, Petkovškovo nabrežje ● 14. do 23. 12. 2015, 26. do 30. 12. 2015

Lajnarji v tradicionalnih meščanskih nošah bodo na ljubljanskih ulicah pričarali vzdušje preteklih časov.

Glasbeni program na Novem trgu Novi trg ● 14. do 23. 12. 2015, 25. 12. 2015

Po opravljenih nakupih na prazničnem sejmu si boste lahko privoščili srečanje s prijatelji in znanci ter uživanje ob zabavnem glasbenem programu na odru na Novem trgu.

Dobra vila Mestni trg ● 14. do 23. 12. 2015 ob 17.00, 26. do 30. 12. 2015 ob 17.00

Pred Mestno hišo bo mimoidoče pričakovala Dobra vila in izpolnjevala želje vsakomur, ki jo bo obiskal: pridnim in porednim, velikim in malim, mladim in starejšim ...

Otroški pevski zborčki Mestna hiša ● 15. do 17. 12. 2015

Otroški pevski zbori bodo s kratkimi nastopi prispevali k prazničnemu vzdušju v starem delu mesta.

Glasbeni program na Pogačarjevem trgu 2015

Pogačarjev trg ● 2. do 30. 12. 2015 ob 17.00
Na glasbenem odru na Pogačarjevem trgu se bodo zvrstili slovenski glasbeniki popularne in narodnozabavne glasbe.

Božični koncert pred Mestno hišo Mestni trg ● 24. 12. 2015 ob 17.00

Tradicionalni božični koncert, ki ga ne smete zamuditi, bo posebno doživetje v srcu praznično okrašene Ljubljane.

Glasbeni program na Kongresnem trgu Kongresni trg ● 26. do 30. 12. 2015, 1. do 2. 1. 2016

Praznični spored na velikem odru na Kongresnem trgu bodo zaznamovali nastopi pevcev in skupin popularne glasbe. Koncerti so dobra priložnost za srečanje s prijatelji in znanci ter uživanje ob zabavnem programu.

Sprevodi dedka Mraza Breg, Čevljarški most, Stari trg, Mestni trg, Stritarjeva ulica, Prešernov trg, Wolfova, oder Kongresni trg ● 26. do 30. 12. 2015 ob 17.00

V zadnjih dneh letošnjega leta se bo izpod Triglava v svoji kočiji z vpreženimi lipicanci v Ljubljano pripeljal dedek Mraz. Iskal nas bo v spremstvu snežakov, medvedov, zajcev ter drugih bitij iz ljudskih pripovedk in pravljic.

Glasbeni program na Trgu francoske revolucije 30. 12. 2015

Na svoj račun bodo prišli ljubitelji rock glasbe.

Silvestrovanje za otroke Kongresni trg ● 31. 12. 2015

Na Kongresnem trgu bodo otroci do 10. leta starosti in njihovi starši lahko praznovali prihod novega leta s pravljničnimi junaki, si ogledali glasbene nastope otrok ter se razveselili prihoda dedka Mraza.

Silvestrovanja na mestnih trgih Kongresni trg; Mestni trg; Trg francoske revolucije; Pogačarjev trg 31. 12. 2015

Spored silvestrovanj v središču Ljubljane bo dovolj raznovrsten, da bo primeren za ljudi vseh okusov in starosti. Ob polnoči bo ognjem iz Ljubljanskega gradu osvetlil nebo nad Ljubljano in oznanil pričetek novega leta.

Foto: arhiv Kinodvora

Sestrica režiserja Hirokazu Koreede, mojstra sodobne japonske družinske drame.

DECEMBER V KINODVORU Filmske poslastice v mestnem kinu tudi za zaključek leta

Kot vsako leto bo mestni kino na Kolodvorski decembra ovit v praznično vzdušje, ki ga bodo pričarali filmi, dogodki in mednarodni festival animiranega filma. Že od konca novembra pa si lahko na naši stojnici na Bregu ob Ljubljanici priskrbite filmsko obarvana darila.

Decembra bo v Kinodvoru filmsko izjemno pestro, saj na redni spored prihaja kar 5 različnih filmov, od leta pa se bomo poslovlili s tradicionalno silvestrsko predpremiero.

V tednu med 7. in 13. decembrom bo Kinodvor prežet z animiranim filmom, saj bo v mestnem kinu kot enem izmed prizorišč potekal že 12. mednarodni festival animiranega filma **Animateka**.

Takoj po zaključku festivala na redni spored prihajajo trije filmi. **Od 14. decembra** bo na ogled **Mladost** oskarjevca Paola Sorrentina, ki po **Neskončni lepoti** znova skoči v čevlje starejših in modrejših. Tokrat zato, da bi z nežno, s humorjem našpikano in v elegantne kompozicije ujeta dramo razmišljal o minevanju časa. Zvezdniško igralsko zasedbo med drugim sestavljajo Michael Caine, Harvey Keitel in Jane Fonda, film pa je na festivalu v Karlovih Varih prejel nagrado občinstva.

16. decembra na spored prihaja **Sestrica** japonskega režiserja Hirokazuja Koreede. Mojster sodobne japonske družinske drame se vrača s subtilno, tenkočutno, v slikovito okolje starodavne Kamakure postavljeno zgodbo o štirih sestrah, ki se z drobnimi radostmi in družinskimi rituali zlagoma povezujejo v družinsko celico.

Michael Fassbender in Marion Cotillard bosta **od 21. decembra** na čelu **Macbetha**, sodobne reinterpretacije Shakespearjeve tragedije – silovite, surove, napete spirale nebrzdane sle po oblasti, ki jo hrani travma iz preteklosti.

Silvestrska predpremiera je nenavadna ljubezenska zgodba **Jastog**. Podpisuje jo režiser Yorgos Lanthimos, glavni vlogi pa zasedata Colin Farrell in Rachel Weisz Film je letos v Cannesu prejel nagrado žirije, nominiran pa je tudi za štiri evropske filmske nagrade, med drugim za najboljši film, režiserja in igralca. Vstopnice (film + kozarček penine = 6,50 €) za zadnjo letošnjo projekcijo so pri blagajni Kinodvora v prodaji od 3. decembra.

Filmi za otroke in mlade

Tudi v **Kinobalonu**, programu za otroke in mlade, bo december filmsko pester. **Že 5. decembra** na redni spored prihaja norveški film **Gašper in Petra - čudoviti božič**: na projekciji **6. decembra** nas po filmu obišče Miklavž in **19. decembra** dedek Mraz!

Na zadnjem dnevu festivala Animateka, **13. decembra**, pričinja svojo pot **Pesem morja**, ganljiva animirana pripoved režiserja Tomma Moora, avtorja Kinodvorove uspešnice **Skrivnost iz Kellsa**. V ozadju čudovito izrisane irske pokrajine se v filmu mojstrsko prepletajo zgodbe iz irske in škotske mitologije z zgodbo sodobne družine, ki se sooča z izgubo mame.

Foto: arhiv Kinodvora

Pesem morja je ganljiva animirana pripoved.

Foto: arhiv ZOO

V Živalskem vrtu Ljubljana letos ponovno pripravljajo glasbeno-scenski dogodek z naslovom Božična zgodba z živimi jasicami.

Foto: arhiv LGL

Pesnica Svetlana Makarovič bo na Odru pod zvezdami LGL na velikem šansonskem koncertu *Kdor gleda ljudi skozi mačje oči* 2. decembra 2015 s številnimi gosti predstavila svoje avtorske pesmi.

BOŽIČNA ZGODBA V ZOO LJUBLJANA

Po izjemno dobro sprejetih ter obiskanih uprizoritvah »živih jasic« v preteklih letih v Živalskem vrtu Ljubljana letos ponovno pripravljajo glasbeno-scenski dogodek z naslovom Božična zgodba.

Posebnost »živih jasic« v Živalskem vrtu Ljubljana je v tem, da dogodek izvajajo zaposleni in njihove živali: ovce, osel, vol, konj in kamele. Polurna prireditev poteka na slovenski kmetiji v ZOO Ljubljana pred idilično kmečko bajto in 300 let staro kaščo v najdaljših nočeh starega leta. Za izjemno doživetje dodatno poskrbijo svetlobni efekti in pevski vložki božičnih pesmi, ki jih bo letos izvajal pevski zbor ArtVoicess Glasbene šole Gruplje pod dirigentskim vodstvom Irene Vidic. Kot posebni gost in solist pa bo nastopil priznani tenorist Janez Lotrič.

Ljubljenske obiskovalce so seveda tudi praznično okrašene kamele, otroci pa neizmerno uživajo, ko se lahko po prireditvi pomešajo med ognjišča, pastirje, njihove živali in v hlevčku obišejo sveto družino.

Vodstvo ZOO-ja ob tem dodaja: »Božična zgodba, katere idejni vodja in organizator je naš veterinar Marjan Kastelic, je čudovito darilo našim obiskovalcem. Dogodek od zaposlenih terja ogromno priprav in vaj ter nastope ravno v času praznikov, ko si večina ljudi želi biti doma z družinami. Zaposleni so pokazali neverjetno motivacijo in vsestranskost in prav vsi si želijo, da zgodba živi naprej. To navdušenje se je očitno preneslo tudi na obiskovalce, saj moramo na osnovi vse večjega števila obiskovalcev vsako leto povečevati število predstav in tribun. Vzdrževanje psihofizične kondicije živali s pomočjo treninga po metodi pozitivne spodbude je sicer redna in prednostna naloga oskrbe v ZOO Ljubljana. S tem živali zaposlimo, vzdržujemo njihovo dobro fizično pripravljenost in jim tako popestrimo bivanje. Jeseni pa jih postopoma pričnemo navajati na pisana

pokrivala, obleke, razsvetlavo, glasbo, dim in manjše ognje. Sprehodov, spremembe okolja, urnika ter novih izzivov so živali izredno vesele.«

K prav posebnemu Božično novoletnemu vzdušju bo letos prispevala tudi osvetlitev prizorišča z ekološkimi pastirskimi baklami, ki so v Sloveniji novost in jih bomo lahko tudi kupili na stojnicah, kjer se bo mogoče tudi ogreti s toplimi napitki in posladkati s prazničnimi prizgizki. Že ves december pa bodo na bližnje praznike obiskovalce prijazno opozarjale tudi jaslice iz slame s figurami v naravni velikosti, ki bodo krasile vhod v Živalski vrt.

Božično zgodbo bodo izvajali **18., 19., 20., 25., 26. in 27. decembra ob 17.30 uri**. Vstopnice bodo od 10. novembra dalje v spletni (pred)prodaji prek Eventima, od 1. decembra dalje pa na Eventimovih lastnih prodajnih mestih, na izpostavah Pošte Slovenija ter na blagajni ZOO Ljubljana. **Imetniki letnih in polletnih vstopnic so vabljeni na predstavo 17.12. ob 17.30 uri, ki bo zanje brezplačna.**

SVETLANA MAKAROVIČ 2. decembra na Odru pod zvezdami LGL

Častna meščanka Svetlana Makarovič, vsestranska umetnica in priljubljena otroška pisateljica, ki jo obiskovalci Lutkovnega gledališča Ljubljana dobro poznajo po znameniti Sapramiški, ki je na sporedu gledališča od leta 1986 in je doživela že več kot 1700 ponovitev, tokrat prihaja na oder gledališča kot pevka. Po izjemno uspešnem koncertu in predstavitvi zbirke avtorskih šansonov maja letos v Kinu Šiška se bo tokrat predstavila na Odru pod zvezdami LGL. Na velikem šansonskem koncertu *Kdor gleda ljudi skozi mačje oči*, ki bo v sredo, 2. decembra 2015, ob 21. uri, bo s številnimi gosti predstavila svoje avtorske pesmi. Vstopnice po 15 evrov so v prodaji na blagajni Lutkovnega gledališča Ljubljana in spletni prodaji www.mojekarte.si.

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA BEŽIGRAD

Pihalni orkester Bežigrad vabi na praznični koncert v torek, 22. decembra 2015, ob 19. uri v Kulturni dom Črnuče. Na sporedu bodo številne slovenske popevke in znane tuje pesmi, nekaj skladb pa bo posvečenih tudi nedavno preminulemu Slavku Avseniku. Gostje večera bodo Otroški pevski zbor OŠ Maksa Pečarja in Ljubljanske mažoretke. - Vstop je prost.

Iščete primerno darilo za svoje najbližje?

Izberite ga v grajski trgovini Doživetja za domov. Darilni program, povezan z grajskimi doživetji, dogodki in zgodbami, smo razširili s ponudbo praznično obarvanih daril. Posebno praznično kolekcijo je oblikovala in sešila modna oblikovalka Saša Drobnič Škrjanec pod blagovno znamko Jagababa, srebrni nakit pa je ustvarila oblikovalka nakita Dalija Segar. Grajske trenutke, ujete v fotoobjektiv, vam predstavljamo v koledarju za leto 2016. Ponujamo vam tudi dobrote iz grajske kuhinje, darila za najmlajše raziskovalce zgodovine in še mnoga druga unikatna darila. Če želite svoje najbližje razveseliti z vstopnico za katerega izmed kulturnih dogodkov, ki jih vse leto pripravljamo na Ljubljanskem gradu, vam ponujamo nakup darilnega bona v našem Info centru. Prijazno vabljeni, da nas obiščete.

Foto: Mavricij Pivk, Joca Žnidaršič

Novoletna Ljubljana v fotomonografiji Joca Žnidaršiča Ljubljana lepa in prijazna.

ATL 220 ali Neznani Linhart

Foto: Nada Žgank

Predstava 220 ATL Neznani Linhart, ki je doživela premiero 19. oktobra v Cankarjevem domu, bo ponovno na sporedu v prazničnem mesecu 8. decembra.

Foto: Dragan Arrigler

Andrej Rozman Roza, avtor in režiser uprizoritve 220 ATL Neznani Linhart, kot Linhart na plakatu prof. Radovana Jenka.

Letos mineva 220 let od smrti Antona Tomaža Linharta. Ob tej priložnosti je bila na odru Linhartove dvorane Cankarjevega doma 19. oktobra premierno uprizorjena predstava oziroma romantična drama o prvi slovenski komediji in njenem avtorju ATL 220 ali Neznani Linhart. Avtorstvo in režijo podpisuje Andrej Rozman Roza, ugleden književnik in gledališčnik ter ustanovitelj Zaničniške verske skupnosti, ki sodi med izjemno izvirne ustvarjalce pri nas. Njegova dela odlikuje prefinjena ironija in izjemen slog. 8. decembra sledi ponovitev.

Ste ustanovitelj Zaničniške verske skupnosti. Zakaj zanič?

Ne zanič, ampak za nič. Gre za skupnost tistih, ki verjamemo, da je v Sloveniji mogoč ničodstotni davek na vse proizvode, ki širijo temelj slovenske države, slovenski jezik. Z odmaševanjem in drugimi dejavnostmi zbijamo veselje do jezika in čakamo, kdaj bodo ljudje dojeli, da je Slovenija enakopraven del sodobnega sveta, v katerem za začetek potrebujejo več jezikovne samozavesti.

Se lahko včlanim?

Dovolj, da verjamete v zaničniško doktrino. Ko se bom po Linhartovem stampedu spet organiziral, mi boste svojo vero lahko izpovedali tudi elektronsko in dobivali obvestila.

Pred nekaj meseci, natančneje 14. junija, ob obletnici smrti Antona Tomaža Linharta, ste z zaničniki pripravili performans, s katerim ste simbolično pričeli gradnjo spomenika. Kako kaže?

Predlog za gradnjo spomenika »utemeljiteljev in podobi Linharta« sem poslal Komisiji za spomenike Mestne občine Ljubljana. Poleg lokacije na Vodnikovem trgu, kjer je Linhart umrl, sem predlagal še bolj eminentno varianto na zgornjem delu Novega trga, za katero nisem vedel, da so urbanisti o njej že razmišljali kot o prostoru za spomenik. To je najbolj pravo mesto za Linharta, saj je »njegova« licejska knjižnica prerasla v Narodno in univerzitetno knjižnico, njegovo zgodovinsko in umetniško delo pa sodi v Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, za katero si je tudi sam prizadeval.

Od kod ta fascinacija prav z Linhartom?

Zaradi teatra. Rad imam gledališke ljudi. Linhart je tako fascinanten zato, ker je prišel v pravi trenutek, na začetku formiranja sodobnih narodov. Čeprav ni bil niti zagrizen narodnjak niti velik umetnik, nam je postavil temelje jezikovne samozavesti. Organiziral je javno knjižnico, napisal prvo sodobno slovensko zgodovino ter prvi komediji, pri čemer je Županovo Micko tudi postavil na oder, Micko pa je igrala njegova žena. Pri Linhartu mi je najbolj všeč to, da je bil tako učinkovit, tako konvencionalno meščanski in tako liberalen.

Predstava ATL 220 ali Neznani Linhart prav tako obeležuje 220. obletnico smrti tega pomembnega preroditelja iz tako imenovanega Zoisovega kroga. Podpisujete tekst in režijo. Kritiško javnost in premiersko publiko ste navdušili. Kaj pravzaprav prinaša ATL 220 ali Neznani Linhart?

Gre za bližnjico skozi Linhartovo življenje med letom 1780, ko se vrne z Dunaja v Ljubljano in umre Marija Terezija, in letom 1793, ko francoski revolucionarji obglavijo Marijo Antonieto. Linhart si pridobi vrt, kjer si namerava postaviti hišo, Zois pa pristane na invalidskem vozičku. Čas zgodovinskih sprememb spremljamo skozi Linhartovo romanco z Jožefino, hčer gostilničarja Bombabirta, ter kosila pri tedaj najbogatšem Slovencu Žigi Zoisu, kjer se moški družbi včasih pridruži Zoisova mama Johana. Gre za zgodbo o času, ko se je z zasebnim kapitalom darežljivega mecena rojevala

slovenska kulturna politika. Zgodba se sicer konča žalostno, a je v njej tudi veliko veselega. V predstavi je videti tudi precej kostumov Andreja Vrhovnika in šest odličnih igralk in igralcev najmlajše generacije.

Linhartova smrt je zavita v misterij, okoli katere si tudi strokovna javnost še danes ni edina. Ste se morda v tekstu lotili tudi tega vprašanja?

Tu gre za zgodbo o Linhartovem življenju, ne smrti. Konča se, ko Linhart preda vlogo pesnika Vodniku, ne da bi vedel, da ne bo več dolgo.

Kant je 1784 napisal znameniti esej Kaj je razsvetljenstvo?, kjer je zapisal, da je to človekov izhod iz nedoletnosti (Unmündigkeit), za katero je odgovoren človek sam. Danes je razsvetljenstvo precej spregledano obdobje in ne ravno hvaležno za dramske uprizoritve, pravzaprav ga na odrih malone ne vidimo več. Je to lahko prednost ali izziv?

Moj namen je bil, da v zgodbo ujamem začetek naroda, ki mu pripadam. Zgodovinska dejstva in domneve sem povezal v dramo o prvi slovenski komediji. Razsvetljenstvo je prišlo zraven kot duh časa in Linharta v njem. Linhart si je brez dvoma prizadeval popeljati svet iz nedoletnosti, a mu ni uspelo. Že takrat so se pokazale težave kulture na majhnem jezikovnem prostoru, ki nas pestijo še danes. Bil je to izredno zanimiv čas, ki sem ga moral stlačiti v 80-minutno predstavo. Da bi se povedalo vse, bi bila potrebna tv-nadaljevanka.

Foto: Nik Rovani

Jubilejni 20. Volkswagen Ljubljanski maraton, največja vsakoletna mednarodna športna prireditev v Ljubljani. Tokrat sta ga zaznamovala dva rekorda: rekord trase in rekordno število udeležencev. Skupno je teklo več kot 24.500 udeležencev, kar je največ doslej.

Jubilejni Volkswagen Ljubljanski maraton z dvema rekordoma

24. in 25. oktobra 2015 je potekal jubilejni 20. Volkswagen Ljubljanski maraton, največja vsakoletna mednarodna športna prireditev v Ljubljani. Tokrat sta ga zaznamovala dva rekorda: rekord trase in rekordno število udeležencev. Skupno je teklo več kot 24.500 udeležencev, kar je največ doslej. Najhitrejši, Limenih Getachew, pa je s časom 2:08:19 postavil rekord trase.

Župan Zoran Janković, direktor Timinga, organizatorja maratona, Gojko Zalokar in direktor JP Snaga Janko Kramžar so pred maratonom podpisali Zavezo Nič odpadkov, s katero se je Organizacijski odbor maratona zavezal, da bo Ljubljanski maraton odsele potekal kot dogodek brez odpadkov in s tem prispeval k čistemu okolju, učinkoviti rabi virov ter nižjemu ogljičnemu odtisu. Udeleženci Ljubljanskega maratona so se lahko do starta brezplačno pripeljali z mestnimi avtobusi, prav tako je bilo v skladu s trajnostnimi smernicami brezplačno parkiranje urejeno na vseh P+R parkiriščih v MOL. - Več na: www.vw-ljubljanskimaraton.si.

Enostaven in hiter nakup vozovnice za kombinirani prevoz

Odslej je moč kupiti urbano, mesečno vozovnico za mestni potniški promet LPP, tudi na železniških postajah po Sloveniji. Dijaki in študenti, imetniki abonentskih vozovnic za vlak, lahko od novembra na železniških postajah kupijo tudi mesečno vozovnico za mestni potniški promet LPP, urbano. Mesečno vozovnico urbana je treba le prvič kupiti oziroma podaljšati status za tekoče leto na Potniškem centru LPP v Ljubljani, nato pa jo lahko dijaki in študentje kupijo tudi na železniških postajah. Na omenjenih prodajnih mestih lahko –

polet mesečne – kupijo ali napolnijo tudi vrednostno kartico urbana.

Prodajna mesta za nakup abonentskih mesečnih vozovnic LPP - kartic urbana - so: Celje, Hrastnik, Jesenice, Koper, Kranj, Ljubljana, Litija, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Nova Gorica, Pragersko, Postojna, Ptuj, Sevnica, Sežana, Škofja Loka, Trbovlje, Zagorje in Zidani most.

Darovanje organov in tkiv po smrti

S to odločitvijo lahko rešimo mnogo življenj, zato moramo o tem humanem dejanju po smrti razmišljati za časa življenja in v krogu najbližjih. Za darovanje organov in tkiv po svoji smrti se lahko odloči tudi mladoletna oseba po dopolnjenem 15. letu starosti.

Pristopno izjavo za darovanje organov in tkiv izpolnite pri pooblaščenih osebah na RKS - Območno združenje Ljubljana, Tržaška 132, Ljubljana. V ponedeljek, torek, četrtek od 8.00 do 14.00, v sredo od 8.00 do 18.00, v petek od 8.00 do 12.00 ali po predhodnem dogovoru na telefonski številki 01/ 62 07 290 in 040 871 589 ali nam pišite na kaplja@rddecikrizljubljana.si. Izpolnjeno pristopno izjavo nato posredujemo Sloveniji Transplant, ki naredi zapis na vašo kartico zdravstvenega zavarovanja in ta popis vidi samo pooblaščen zdravnik.

Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet

Dr. Peter Kozmus,
Čebelarstva zveza Slovenije

Čebele in drugi oprasaevalci so za življenje ljudi zelo pomembni. Od oprasaevanja je odvisna kar tretjina pridelane hrane na svetu in čebele imajo med vsemi oprasaevalci najpomembnejšo

Ljubljanski vestnik

vlogo. Oprasaevalci omogočajo kmetijsko proizvodnjo, ki zagotavlja varno preskrbo s hrano, čebele pa poleg tega s svojimi visoko hranljivimi izdelki pomembno prispevajo še k izboljšanju kvalitete prehrane za ljudi.

V zadnjem obdobju so, predvsem na območjih z intenzivnim kmetijstvom, čebele in drugi oprasaevalci vse bolj ogroženi. Njihov življenjski prostor se spreminja in krči, s tem pa so razmere za njihovo življenje in razvoj vse slabše. Medovitih površin je zaradi vse večjih površin monokultur in spremenjene ter intenzivnejše tehnologije pridelave travinja vse manj in še te nudijo čebelam potrebno hrano le v krajših obdobjih in zmanjšani pestrosti kot nekoč.

V okviru prizadevanj za zaščito čebel ima pomembno vlogo ozaveščanje javnosti o pomenu čebel in čebeljih pridelkov. Zato bo Republika Slovenija na pobudo čebelarstva zveze Slovenije organizaciji Združenih narodov predlagala, da 20. maj razglasi za SVETOVNI DAN ČEBEL. 20. maj smo predlagali, ker je to dan, ko se je rodil Anton Janša (1734–1773), ki je znan kot začetnik modernega čebelarstva in eden takratnih najboljših poznavalcev čebel. Bil je prvi učitelj modernega čebelarstva na svetu, saj ga je že cesarica Marija Terezija imenovala za stalnega učitelja čebelarstva na novi čebelarški šoli na Dunaju. Njegovo delo in življenje je opisano v mnogih čebelarških knjigah, med drugim tudi v knjigi Svetovna zgodovina čebelarjenja iz l. 1999.

Doslej so pobudo podprle že številne organizacije in posamezniki. Med drugim je pobudo v okviru 44. čebelarškega kongresa APIMONDIA 2015 v Južni Koreji podprla tudi največja svetovna čebelarstva organizacija Apimondia. Pobuda združuje različne organizacije, posameznike in tudi različne politične stranke, saj pobudo z veseljem podprejo skoraj vsi, ki se z njo seznanijo.

Ker želimo, da pobudo podprejo in se z njo še bolje seznanijo tudi slovenski čebelarji in druga zainteresirana javnost, bo v mesecih od decembra 2015 do marca 2016 predsednik ČZS Boštjan Noč skupaj z zaposlenimi s prepoznavnim vozilom obiskal vsa čebelarstva društva v Sloveniji in s pobudo seznanil navzoče. Na dogodke bodo povabljeni župani, znane osebnosti in še kdo s posameznega območja, ki bodo želeli v okviru dogodka pobudo podpreti. O terminu obiska bodo

čebelarstva društva obveščena, z njimi bo dogovorjena lokacija obiska in morebiten program. Informacije bomo posredovali tudi lokalnim medijem, da se bodo lahko krajanje srečanje udeležili in na ta način podprli prizadevanja ČZS.

Ali si Dovolj oSveščen?

O virusu HIV in aidsu danes ve že ogromno ljudi. Veliko jih ve tudi to, da je to spolno prenosljiva bolezen, da predstavlja velik javnozdravstveni problem v sodobnem svetu, da se o tem veliko govori 1. decembra, ob svetovnem dnevu boja proti aidsu, ko si mnogo ljudi pripne rdečo pentljo, ki je uradno simbol 1. decembra. Kljub temu, da si pentljo ob tem dnevu pripne ogromno ljudi, pa na žalost pogosto ostane le pri tem dejanju. Zato želimo javnost letos v vprašanjem: *Ali si Dovolj oSveščen?* opomniti na mnogokrat pozabljeni dejstva o okužbi z virusom HIV in aidsu ter kako ju preprečimo. Cilj naše akcije je izobraziti čim več ljudi o okužbi z virusom HIV in varni in zdravi spolnosti, saj se zavedamo, da le izobraženi posamezniki lahko delujejo preventivno.

Kako se prenaša virus HIV? Kako se zaščitimo pred okužbo z virusom HIV? Kdaj je najprimernejši čas za testiranje? Ali je aids ozdravljiva bolezen? Ali se lahko okužimo s pikom komarja?

Letos bodo lahko mimoidoči na **Kongresnem trgu** obiskali stojnice, na katerih jih bomo čakali člani Projekta VIRUS iz Društva študentov medicine Slovenije. V kavarnici bodo

lahko spili topel napitek, napisali razglednico in jo poslali, komurkoli bodo želeli. O varni spolnosti se bodo lahko pogovorili s katerim od članov, vzeli

Foto: arhiv ČZS

Republika Slovenija na pobudo čebelarstva zveze Slovenije organizaciji Združenih narodov predlagala, da 20. maj razglasi za svetovni dan čebel, rojstni dan Antona Janše (1734–1773), začetnika modernega čebelarstva in prvega učitelja modernega čebelarstva na svetu.

bodo lahko kondom in si pripeli rdečo pentljico. Poleg tega bodo lahko letos prvič rešili kviz (ki bo po pogovoru z 'viruski' mačji kašelj) in sodelovali v nagradni igri za praktične nagrade. Kot vsako leto bo poskrbljeno tudi za zabavni program: zvečer bodo nastopili Big band medicinske fakultete) in pa pevska skupina A-Kamela, ki jo mnogi poznajo iz tekmovanja Slovenija ima talent. Zabavni program se bo začel ob 18.00 uri, med koncertom pa bomo izžrebali nagrajence. - Dogajanja se bodo udeležili tudi znani Slovenci in župan Zoran Jankovič. - Projekt VIRUS je eden izmed javnozdravstvenih projektov Društva študentov medicine Slovenije.

Čajanka z Manco Košir

1. decembra ob 18. uri bo Manca Košir v knjigarni Konzorcij govorila o dveh knjigah: *Razcvet zavesti*, *Pogovori o prebujajočem se človeku* avtorice Viktorije Kos ter knjigo Keidi Keating z naslovom *Svetloba*. Gosta na čajanki bosta Shana Flogie, psihološka astrologinja in terapevtka, ter dipl. univ. ing. arh. Klemen Likar, praktik Tesla metamorfoze.

POPRAVKA IN OPRAVIČILI

V članku *Število uporabnikov in število ur pomoči Zavoda za oskrbo na domu stalna narašča* na strani 10-11 v glasilu Ljubljana 5/2015 sta se pripetili dve napaki: Pomotoma je bilo napačno zapisano ime direktorice, ki se pravilno glasi LILJANA BATIČ. Prav tako je bila pomotoma objavljena stara cena storitve, ki je višja od sedanjega. Pravi podatek je: **cena ob delavnikih je 3,43 €, ob nedeljah 4,46 €, ob državnih praznikih in dela prostih dnevih pa 4,63 €.** Gospe direktorici in bralcem se iskreno opravičujemo.

Predsednik društva KUD Marnie film Ciril Murnik nas je opozoril, da so bile v članku Zaloški film v prejšnji številki glasila objavljene netočne navedbe Marka Taljana v zvezi s sodelovanjem v Kinu na prostem. Med sodelujočimi mladinskimi filmi in šolami sta bila napačno navedena filma *Dan dolgo nazaj* in *Pes in mačka*. Oba animirana filma sta nastala v produkciji KUD Marnie

film, Pionirski dom pa je filma le posredoval (s pomočjo tehnične ekipe KUD Marnie film) in s privoljenjem predsednika društva KUD Marnie film Cirila Murnika. KUD-u Marnie film, ki že desetletja uspešno organizira in vodi filmske delavnice v Sloveniji in zamejstvu ter sodeluje na festivalih v in zunaj Slovenije, se opravičujemo za napačno naveden podatek.

Mediacijski center Ljubljana

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi občani, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku mediacije. Mediacija je dopustna le o zahtevkih, o katerih lahko stranke prosto razpolagajo. Lahko gre za spor z drugo fizično osebo ali pravnimi osebami kot uporabniki storitev javnih služb in izvajalci javnih služb v Mestni občini Ljubljana. Vabljeni ste tudi pravne osebe, civilna družba, zaposleni v Mestni občini Ljubljana in država, če ste v sporu z Mestno občino Ljubljana ali organizacijami, ki jih je ustanovila Mestna občina Ljubljana, ter želite spor rešiti s pomočjo mediatorja. Mediacija je postopek alternativnega reševanja spora s pomočjo tretje nevtralne osebe (mediatorja), ki strankam pomaga doseči sporazum. Mediacijski postopek je neformalen, vendar strukturiran – ima določene faze. Postopek je zaupen, zato se stranke počutijo varno, kar prispeva k lažjemu reševanju spora.

Kontakt: Adamič-Lundrovo nabrežje 2, I. nadstropje – soba 142, 1000 Ljubljana, T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacije.si
Uradne ure: pon., tor, čet, pet, od 9. do 13. ure, sre, od 14. do 18. ure.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, med 14. in 20. uro osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65.**

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

Pokličite me!

● **Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja:** T: 01/437 20 10 (ambulanta), T: 01/437 91 28 (posvetovalnica); ● **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** T: 116 111; ● **Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana - klic v duševni tiski:** T: 01/520 99 00 (od 19. do 7. ure); ● **Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana, humanitarni center:** T: 01/256 26 35, brezplačen T: 080 88 84, materialna oskrba pon. in tor. od 12. do 16. ure, sredo od 10. do 17. ure, sprejem donacij pon. in tor. od 8.00 do 17. ure, sre. od 8. do 18. ure, čet. od 8. do 16. ure, oskrba brezdomcev čet. in pet. od 10. do 12. ure, E: info@rdcekrizljubljana.si; ● **Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Svetovanje žrtvam nasilja in varne namestitve:** T: 080 11 55 (pon.–pet. od 12. do 22. ure, sob, ned. in prazniki od 18. do 22. ure); F: 01/524 19 93 (namenjen gluhih, žrtvam nasilja); ● **Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** T: 031/722 333 (tor. od 17.00 do 20.00 ure), E: drustvo-sos@drustvo-sos.si, S www.drustvo-sos.si; ● **Društvo za nenasilno komunikacijo, Svetovanje žrtvam nasilja, varne namestitve in programi za povzročitelje nasilja:** T: 01/ 434 48 22 (pon., tor., čet. od 10. do 15. ure), E: info@drustvo-dnk.si, S: www.drustvo-dnk.si; ● **Ženska svetovalnica, Krizni center za ženske, žrtve nasilja:** T: 040 260 656 in 031/233 211 (24ur/dan), E: zenska@svetovalnica.org, S: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si; ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju, Svetovanje žrtvam spolne zlorabe:** T: 080 2880, 01/431 33 41 (pon., tor. in čet. od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure), E: spolna.zloraba@siol.net, S: www.spolna-zloraba.si; ● **Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi, Svetovanje žrtvam trgovine z ljudmi in varna namestitve:** T: 080 17 22 (pon.–pet. od 9.00 do 13.00 ure), E: info@drustvo-kljuc.si, S: www.drustvo-kljuc.si; ● **YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa; Neodvisno življenje hendikepiranih – osebna asistenta:** T: 01/521 22 77, E: yhd-drustvo@yhd-drustvo.si; ● **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ljubljana, Prva socialna pomoč kasneje oslepelim in slabovidnim osebami in njihovim svojcem:** T: 01/252 23 60, E: info@mdsslj.si; ● **Mestno društvo gluhih Ljubljana:** T: 01/430 30 08, E: mdg-ljubljana@guest.arnes.si; ● **ROZA ALARM! Prijava homofobne diskriminacije in nasilja, S: www.ljudmila.org/lesbo/alarml; ● CSD Lj. Moste Polje – skupnostni programi za mlade, dnevni centri za otroke in mladostnike s težavami v odraščanju: Korak:** T: 01/ 520 64 40, 040/777 885, **Cona Fužine:** T: 01/540 08 50, 041/553 569, **Cent'r Moste:** T: 01/587 34 37, 040/161 010; **Svetovalnica Fužine:** T: 01/520 64 42, 040 666 320, S: www.csd-ljmostepolje.si; ● **Center za psihološko svetovanje POSVET:** T: 031 704 707, E: posvet@posvet.org in info@posvet.org, S: www.posvet.org, pon.–pet. od 12. do 19. ure; ● **Društvo Al-anon za družine, v katerih je problem alkohol:** T: 041/ 590 789, E: alanon@email.si; ● **Anonimni alkoholiki:** T: 01/433 82 25, E: aa.slo@amis.net, S: www.aa-drustvo.si; ● **Združenje DrogArt za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje:** T: 01/439 72 70, 041/730 800, E: info@drogart.org; ● **Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije:** T: 01/510 16 76, 051 300 380, S: www.miss.si, pon. do čet. od 15.30 do 17.30 ure; ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD):** T: 01/239 65 02, **Zavod Pristan:** T: 01/547 95 79, 031/702 698; ● **Spominčica, Slovensko združenje za pomoč pri demenci:** T: 059 305 555 (pon. do čet. od 12. do 15. ure); ● **Dnevni centri aktivnosti za starejše:** DCA Mestne zveze upokojencev: T: 01/430 51 520, 051 664 801; Center aktivnosti Fužine: T: 01/587 46 00, 051/441 791; Dnevni center Društva gluhih in naglušnih Ljubljana: T: 01/528 44 93; ● **Mediacijski center Ljubljana:** T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacije.si; ● **Mediacijski center ZDL:** T: 01/2007 636, 01/2007 643, E: mediacijski.center@zd-lj.si, S: www.zd-lj.si; ● **Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana:** T: 01/256 02 79; pon.–pet. od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sob., ned. in prazniki od 12. do 15. ure; za oddajo najdenih živali (24 ur/dan); ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet MU MOL:** T: 01/306 17 14, zapuščena vozila: T: 01/ 306 16 25; **Mestno redarstvo MU MOL:** T: 01/306 16 32; ● **Odsek za pobude meščanov MU MOL:** T: 01/306 12 82; ● **Dežurna številka Inšpektorata MU MOL:** informacije o divjih odlagalniščih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: T: 01/306 16 04; ● **Javni holding Ljubljana:** T: 01/474 08 00, pon. od 8. do 13. ure, sre. od 8. do 14. ure in pet. od 8. do 12. ure; ● **JP ENERGETIKA, Center za pomoč uporabnikom:** T: 080 28 82, JP Vo-Ka, dežurna služba Vodovod: T: 01/580 81 12, dežurna služba Kanalizacija: T: 01/580 82 12, brezplačen T: 080 86 52; ● **JP SNAGA, Center za podporo in pomoč uporabnikom:** T: 01/477 96 00; ● **JP LPP, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu:** T: 01/582 24 25, 051/ 44 99 92 (24 ur/dan); ● **Varuh človekovih pravic, informacije in brezplačen T: 080/15 30; ● Policija:** T: 113; ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** T: 112.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost podzemne vode septembra in oktobra 2015

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode septembra in oktobra 2015 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Kakovost zraka v Ljubljani avgusta in septembra 2015

V prvi tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo v letu 2015 do konca meseca avgusta zabeležili 39 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V drugi tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo v letu 2015 do konca meseca septembra zabeležili 40 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011 in 8/2015) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

September 2015

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	7.9.2015	0,013	(0,008)	<0,20	12	2,8
Hrastje Ia	7.9.2015	0,062	0,036	0,77	21	15
Šentvid IIa	7.9.2015	0,017	(0,008)	<0,20	19	2,4
Jarški prod III	7.9.2015	0,009	(0,008)	<0,20	9,3	3,0
Brest IIa	7.9.2015	0,023	0,096	1,10	9,3	2,1

Oktober 2015

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	13.10.2015	0,008	(0,008)	0,06	12	1,5
Hrastje Ia	13.10.2015	0,061	0,036	0,59	19	14
Šentvid IIa	13.10.2015	0,012	0,010	0,05	18	1,6
Jarški prod III	13.10.2015	(0,002)	(0,008)	0,07	9,3	1,8
Brest IIa	13.10.2015	0,015	0,079	1,03	8,9	1,5

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2015, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani avgusta 2015

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	84 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	10	96	277	3	80
Maksimalna dnevna koncentracija	3	47	73	3	56
Minimalna dnevna koncentracija	0	11	15	2	18
Srednja (mesečna) koncentracija	1	30	48	2	35
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	4

Zrak v Ljubljani septembra 2015

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	97 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	5	76	184	1	98
Maksimalna dnevna koncentracija	2	42	86	1	60
Minimalna dnevna koncentracija	0	16	22	1	10
Srednja (mesečna) koncentracija	1	31	54	1	28
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	1

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Ljubljana, čas je ZA.

Za ljubezen,
poroke in
družine.

Ljubljana je bila ZA že na referendumu o Družinskem zakoniku. Tudi 20. decembra glasujemo ZA in s tem podprimo razširitev vrednot ljubezni, poroke in družine na vse someščanke in someščane.

Delim,
nič
ne izgubim.

Na referendumu bomo glasovali o tem, ali bo zakonska skupnost odslej skupnost dveh oseb. Na že poročene pare širitev pravice do poroke ne bo imela vpliva, s spremembo le širimo pravičnost in enakost za vse.

Pridružimo
se
naprednim.

London, Pariz, New York, Madrid, Dublin, Buenos Aires in številne druge prestolnice že poznajo izenačitev porok za vse. Čas je, da se na ta seznam uvrsti tudi najlepše mesto na svetu, Ljubljana.

Ali nas ne greje vseh isto sonce?

Ali nam ne sijejo vsem iste zvezde?

Ali se nismo rodili vsi goli in nebogljeni?

Ali nimamo vsi enake pravice biti srečen?

Odgovor je DA, kar pomeni ZA!

Milena Zupančič

Samo eno življenje imamo in tako veliko premalo časa, da ne bi bili to, kar smo, predvsem pa, da ne bi ljubili sebe in drugih, s srcem, dušo in telesom.

Čas je ZA!

Ula Furlan

Nič ni spornega, vsak naj se poroči, če se želi.

Sem ZA, še posebej, ker gre za vse otroke.

Eva in Eva

Čas je, da Ljubljančanke in Ljubljančani 20. decembra na referendumu ponovno pokažemo, da živimo skupaj in spoštujemo različnost. ZA.

Zoran Janković

